รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการขอรับการส่งเสริมและสนับสนุนจากเงินกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ

โครงการพัฒนาคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์

มูลนิธิสถาบันนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสังคม

ธันวาคม 2564

ได้รับทุนอุดหนุนจาก
กองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ
(สำนักงาน กสทช.)

แบบ กทปส. ME-003

รายงานฉบับสมบูรณ์

ทุนส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา
สัญญารับทุนเลขที่ B63-1-(2)-001

โครงการพัฒนาคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์

(คณะ) นักวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสภณ ชัยวัฒนกุลวานิช นักวิจัยหัวหน้าโครงการ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ ทองขาว นักวิจัยร่วม
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศศลักษณ์ ทองขาว นักวิจัยร่วม
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วุฒิชัย อินทร์แก้ว นักวิจัยร่วม
5. ดร.จิรัตน์ เขียวชอุ่ม นักวิจัยร่วม
6. ดร.สุพรรณี เขียวชอุ่ม นักวิจัยร่วม
7. นายกมลนาวิน อินทนูจิตร นักวิจัยร่วม
8. นายเสรี ชะนะ นักวิจัยร่วม

ได้รับทุนอุดหนุนจาก
กองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ
(สำนักงาน กสทช.)

ธันวาคม 2564

บทสรุปผู้บริหาร

โครงการพัฒนาคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์

ธันวาคม 2564

โครงการพัฒนาคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ ได้รับทุนอุดหนุนจากกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ (สำนักงาน กสทช.)

การดำเนินโครงการนี้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้เกิดคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ล่ามภาษามือ และความเข้าใจของคนพิการที่รับบริการล่ามภาษามือในกิจการโทรทัศน์ และเพื่อส่งเสริมให้คนพิการ และผู้ที่ใช้ภาษามือในการสื่อสาร สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารผ่านกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ได้อย่างเสมอภาคกับบุคคลทั่วไป ซึ่งการดำเนินโครงการประกอบไปด้วยกิจกรรมต่างๆ ดังนี้ 1. กิจกรรมจัดทำแผนการดำเนินงาน ประกอบด้วย รูปแบบ / วิธีการดำเนินงาน ขั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินงาน 2. กิจกรรมรวบรวมคำศัพท์ภาษามือไทยที่มีการใช้ในกิจการโทรทัศน์ โดยเฉพาะที่เป็นศัพท์ที่นิยมใช้เฉพาะในกิจการโทรทัศน์ เพื่อจัดทำเป็นคำศัพท์ภาษามือ 3. กิจกรรมสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์จากล่ามภาษามือ จำนวน 50 ตัวอย่าง 4. กิจกรรมประชุมกลุ่มย่อย Focus Group สำหรับวิเคราะห์รวบรวมคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ (3 วัน 2 คืน) กลุ่มตัวอย่างล่ามภาษามือกิจการโทรทัศน์ที่มีประสบการณ์ 10 ปี 5. กิจกรรมออกแบบกระบวนการ และวิธีการที่จะจัดทำคำศัพท์ภาษามือเบื้องต้นในการให้คำปรึกษาแก่ล่ามภาษามือในกิจการโทรทัศน์ที่ต้องการคำศัพท์นั้นอย่างเร่งด่วน 6. กิจกรรมจัดทำวิดีทัศน์คำศัพท์ภาษามือแบบล่วงหน้าจำนวน 2,000 คำ 7. กิจกรรมจัดทำคำศัพท์ภาษามือแบบเร่งด่วน จำนวน 1,500 คำ โดยจัดทำสื่อ Facbook Page และ Line Official และระบบตอบกลับอัตโนมัติ (Chat Bot) และมีการวิเคราะห์การสนทนาโดยปัญญาประดิษฐ์ (AI) 7. กิจกรรมจัดทำคำศัพท์ภาษามือแบบเร่งด่วน จำนวน 1,500 คำ โดยจัดทำสื่อ Facbook Page และ Line Official และระบบตอบกลับอัตโนมัติ (Chat Bot) และมีการวิเคราะห์การสนทนาโดยปัญญาประดิษฐ์ (AI) 8. กิจกรรมจัดทำวิดีทัศน์คำศัพท์ภาษามือแบบเร่งด่วนจำนวน 1,500 คำ (โดยทีมงานถ่ายทำและตัดต่อประกอบด้วย ผู้พิการหูหนวก จำนวน 2 คน ผู้แสดงท่ามือและล่ามภาษามือ จำนวน 2 คน ผู้กำกับจำนวน 1 คน และผู้บันทึกวีดิทัศน์ จำนวน 1 คน) 9.กิจกรรมประชุมสัมมนานำเสนอผลร่างการวิจัยคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ให้แก่ผู้มีส่วนได้เสีย (กลุ่มตัวอย่าง คนหูหนวก จำนวน 10 คน (ตัวแทนจากทุกภาค) ล่ามภาษามือทางโทรทัศน์ จำนวน 10 คน รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ สำนักงาน กสทช. หน่วยงานภาครัฐและภาควิชาการอื่น ๆ จำนวน 5 คน 10. กิจกรรมจัดทำระบบและจัดเก็บคำศัพท์ภาษามือในรูปแบบภาพเคลื่อนไหวที่บุคคลทั่วไปสามารถเรียกใช้ประโยชน์ได้ รวมทั้ง ในระบบที่ กสทช. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ11. กิจกรรมจัดทำคลังคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ในรูปแบบ Ebook และตำราคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์พร้อม

ผลจากการดำเนินงานกิจกรรมเป็นไปตามแผนการดำเนินงาน ประกอบด้วย รูปแบบ วิธีการดำเนินงาน ขั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินงานที่กำหนดไว้

กิจกรรมรวบรวมคำศัพท์ภาษามือไทยที่มีการใช้ในกิจการโทรทัศน์ โดยเฉพาะที่เป็นศัพท์ที่นิยมใช้เฉพาะในกิจการโทรทัศน์ เพื่อจัดทำเป็นคำศัพท์ภาษามือจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และทำการรวบรวมคำศัพท์ภาษามือที่มีการใช้ในกิจการโทรทัศน์จัดหมวดหมู่ จำนวน 1,825 คำ ประกอบด้วย 31 หมวด

กิจกรรมสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์จากล่ามภาษามือ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive selection) โดยการจัดเก็บข้อมูลสัมภาษณ์เจาะลึกจากล่ามภาษามือในกิจการโทรทัศน์ จำนวน 50 คน พบว่า ล่ามภาษามือในกิจการโทรทัศน์มีความต้องการคำศัพท์ภาษามือในกิจการโทรทัศน์มีคำใดบ้าง ผลจาการสัมภาษณ์ มีจำนวน 63 คำ ประกอบด้วย 9 หมวด ดังนี้ 1) หมวด ราชสำนัก 2) หมวด ต่างประเทศ 3) หมวด การเมือง 4) หมวด สังคม (บุคคล เครือญาติ) 5) หมวด เศรษฐกิจ 6) หมวด กีฬา 7) หมวด เกษตร (พืชผัก ผลไม้ อาหาร) 8) หมวด อาชญากรรม/คดีความ และ9) หมวด อื่นๆ

กิจกรรมประชุมกลุ่มย่อย Focus Group สำหรับวิเคราะห์รวบรวมคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ กลุ่มตัวอย่างล่ามภาษามือกิจการโทรทัศน์ที่มีประสบการณ์ 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 15 คน ร่วมกันวิเคราะห์รวบรวมคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ ได้คำศัพท์ จำนวน 160 คำ ประกอบด้วย 4 หมวด ดังนี้ หมวด สุขภาพ จำนวน 31 คำ หมวด สุขภาพ (โควิด-19) จำนวน 48 คำ
หมวด การเมือง จำนวน 41
คำ และหมวด เศรษฐกิจ จำนวน 30 คำ

กิจกรรมออกแบบกระบวนการ และวิธีการที่จะจัดทำคำศัพท์ภาษามือเบื้องต้นในการให้คำปรึกษาแก่ล่ามภาษามือในกิจการโทรทัศน์ที่ต้องการคำศัพท์นั้นอย่างเร่งด่วน ซึ่งผู้ใช้งานสามารถใช้งานได้ทั้งหมด 3 แพลตฟอร์ม โดยแต่ละแพลตฟอร์มมีหน้าที่แตกต่างกัน สามารถอธิบายโดยสังเขป ดังนี้ แพลตฟอร์มที่ 1 Web Application ใช้สำหรับค้นหาคำศัพท์ล่ามภาษามือตามหมวดหมู่ โดยแสดงในรูปแบบวิดีโอคลิป พร้อมมีตัวอักษรภาษาไทย และประเภทของคำศัพท์ระบุไว้อย่างชัดเจน สามารถติดตามข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ และรวมถึงข้อมูลการติดต่อ แพลตฟอร์มที่ 2 LINE OA (LINE Official Account) ใช้สำหรับค้นหาคำศัพท์ล่ามภาษามือและเจ้งคำศัพท์ใหม่ ผ่านทาง Chat Bot และแพลตฟอร์มที่ 3 Facebook Fan Page ใช้สำหรับติดต่อกับเจ้าหน้าที่ล่ามภาษามือโดยตรง กรณีที่ไม่มีคำศัพท์ที่ค้นหาสามารถติดต่อสอบถามผ่านช่องทาง Facebook Fan Page

กิจกรรมจัดทำวิดีทัศน์คำศัพท์ภาษามือแบบล่วงหน้าจำนวน 2,000 คำ และ กิจกรรมจัดทำวิดีทัศน์คำศัพท์ภาษามือแบบเร่งด่วนจำนวน 1,500 คำ รวมทั้งสิ้นจำนวน 3,500 คำ โดยทีมงานจัดหาผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์การทำสื่อภาษามือโดยมีทีมถ่ายทำและตัดต่อ ประกอบด้วย ผู้พิการหูหนวก จำนวน 2 คน ผู้แสดงท่ามือ และล่ามภาษามือจำนวน 2 คน ผู้กำกับ จำนวน 1 คน ผู้บันทึกวีดิทัศน์และตัดต่อ จำนวน 4 คน ช่างแต่งหน้าทำผมและเสื้อผ้า จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 10 คน เพื่อช่วยตรวจสอบความถูกต้องของคำศัพท์แต่ละคำและคุณภาพของวีดิทัศน์ให้มีความสมบูรณ์ที่สุด

การจัดทำ Ebook มีหลายวิธีการ เช่น รูปแบบ ePub หรือ PDF ซึ่งการจัดทำคลังคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ในรูปแบบ Ebook นั้นใช้เป็นรูปแบบ PDF เนื่องจากมีวิดีโอที่สามารถใช้งานได้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ทั่วไป และแท็บเล็ต ได้ โดยสามารถเปิดอ่านได้จาก โปรแกรม Adobe Acrobat Reader หรือ Adobe Acrobat Pro ซึ่งคำศัพท์จะตรงกับบนเว็บไซต์ ลักษณะของ Ebook จะออกแบบเป็น Interactive ซึ่งผู้ใช้งานสามารถเปิดขึ้นมา และเล่นดูวิดีโอจากคำใดก็ได้ในแต่ละหมวด ซึ่งล่ามภาษามือจะแสดงท่าทางของคำศัพท์นั้นๆ และสามารถเล่นซ้ำได้ตามที่ต้องการ คำศัพท์จะถูกแบ่งออกเป็น 49 หมวด จำนวนทั้งสิ้น 3,548 คำ โดยแต่ละหน้าจะประกอบไปด้วยคำศัพท์ 4 คำ แนวนอน เพื่อให้เห็นชัดเจน โดยวางแนวตามวิดีโอที่เป็นจอเป็นขนาดวิดีโอมาตรฐานของยูทูป (Youtube.com) เหมาะสำหรับการรับชมบนคอมพิวเตอร์ จอโทรทัศน์ หรือจอในโรงภาพยนตร์ แบบ Full HD ขนาด 16:9 ความละเอียดสูง 1920x1080 px โดยมี ปกหน้า คำนำ สารบัญ และปกหลัง เพื่อประกอบกันเป็น Eboo ส่วนตำราคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์เล่มนี้ได้รวบรวมคำศัพท์ภาษามือ จำนวน 3,548 คำ แบ่งออกเป็น 49 หมวด เริ่มจากการนำวิดีโอแต่ละคำ มาตัดเป็นภาพนิ่งขนาด 1920x1080 Full HD เพื่อให้ผู้ที่อ่านสามารถเห็นแนวทางของการทำภาษามือที่จะนำไปใช้ได้

ข้อเสนอแนะหรือปัญหาอุปสรรค

1. เนื่องจากการดำเนินโครงการนี้อยู่ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้เกิดปัญหาอุปสรรคในการสัมภาษณ์ หรือกิจกรรมต่างๆ ไม่เป็นไปตามกำหนด
2. ควรมีโครงการลักษณะนี้เป็นการทบทวนคำศัพท์หรือการศึกษาหรือจัดเก็บศัพท์ที่เกิดขึ้นใหม่ทุกๆ ปีอย่างต่อเนื่อง
3. ควรมีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องคำศัพท์ภาษามือหรือการเป็นล่ามภาษามือในการให้บริการทางโทรทัศน์อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
4. ควรมีโครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาคำศัพท์ภาษามือสำหรับการให้บริการทางโทรทัศน์
5. คำศัพท์ภาษามือเดิมที่มีในหนังสือสำหรับการศึกษาค้นคว้าหรือใช้เป็นหลักฐาน คำศัพท์ภาษามีบางคำมีการเปลี่ยนแปลงหรือเลิกใช้แล้ว และคำศัพท์บางคำมีการใช้คำใหม่แทน เนื่องจากยังไม่มีการตกลงใช้กันอย่างแพร่หลาย จึงมีความสับสนสำหรับผู้ที่จะนำคำศัพท์ภาษามือไปใช้งา

โครงการพัฒนาคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสภณ ชัยวัฒนกุลวานิช และคณะ
ธันวาคม 2564

โครงการพัฒนาคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ส่งเสริมให้เกิดคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ล่ามภาษามือ และความเข้าใจของคนพิการที่รับบริการล่ามภาษามือในกิจการโทรทัศน์ และ2. ส่งเสริมให้คนพิการ และผู้ที่ใช้ภาษามือในการสื่อสารสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารผ่านกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ได้อย่างเสมอภาคกับบุคคลทั่วไป

ผลจากการดำเนินงาน พบว่า การดำเนินโครงการเป็นไปตามแผนการดำเนินงาน ประกอบด้วย รูปแบบ วิธีการดำเนินงาน ขั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินงานที่กำหนดไว้ กิจกรรมรวบรวมคำศัพท์ภาษามือไทยที่มีการใช้ในกิจการโทรทัศน์ 1,825 คำ 31 หมวด ล่ามภาษามือในกิจการโทรทัศน์มีความต้องการคำศัพท์ภาษามือในกิจการโทรทัศน์มีคำใดบ้าง ผลจากการสัมภาษณ์ มี 63 คำ 9 หมวด กิจกรรมประชุมกลุ่มย่อย Focus Group สำหรับวิเคราะห์รวบรวมคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ 15 คน ได้คำศัพท์ 160 คำ 4 หมวด กิจกรรมออกแบบกระบวนการ และวิธีการที่จะจัดทำคำศัพท์ภาษามือเบื้องต้นในการให้คำปรึกษาแก่ล่ามภาษามือในกิจการโทรทัศน์ที่ต้องการคำศัพท์นั้นอย่างเร่งด่วน ซึ่งผู้ใช้งานสามารถใช้งานได้ทั้งหมด 3 แพลตฟอร์ม ดังนี้ แพลตฟอร์มที่ 1 Web Application แพลตฟอร์มที่ 2 LINE OA (LINE Official Account) ใช้สำหรับค้นหาคำศัพท์ล่ามภาษามือและเจ้งคำศัพท์ใหม่ ผ่านทาง Chat Bot และแพลตฟอร์มที่ 3 Facebook Fan Pageติดต่อกับเจ้าหน้าที่โดยตรง กิจกรรมจัดทำวิดีทัศน์คำศัพท์ภาษามือจำนวน 3,500 คำ โดยทีมงานจัดหาผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์การทำสื่อภาษามือ ประกอบด้วย ผู้พิการหูหนวก 2 คน ผู้แสดงท่ามือ และล่ามภาษามือ 2 คน ผู้กำกับ 1 คน ผู้บันทึกวีดิทัศน์และตัดต่อ 4 คน ช่างแต่งหน้าทำผมและเสื้อผ้า 1 คน รวม 10 คน การจัดทำ Ebook มีหลายวิธีการ เช่น รูปแบบ ePub หรือ PDF ซึ่งการจัดทำคลังคำศัพท์ภาษามือในรูปแบบ Ebook นั้นใช้เป็นรูปแบบ PDF เนื่องจากมีวิดีโอที่สามารถใช้งานได้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ทั่วไป และแท็บเล็ต ได้ โดยสามารถเปิดอ่านได้จาก โปรแกรม Adobe Acrobat Reader หรือ Adobe Acrobat Pro ซึ่งคำศัพท์จะตรงกับบนเว็บไซต์ ลักษณะของ Ebook จะออกแบบเป็น Interactive คำศัพท์ 3,548 คำ 49 หมวด ส่วนตำราคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์เล่มนี้ได้รวบรวมคำศัพท์ภาษามือ จำนวน 3,548 คำ แบ่งออกเป็น 49 หมวด เริ่มจากการนำวิดีโอแต่ละคำ มาตัดเป็นภาพนิ่งขนาด 1920x1080 Full HD เพื่อให้ผู้ที่อ่านสามารถเห็นแนวทางของการทำภาษามือที่จะนำไปใช้ได้ ข้อเสนอแนะหรือปัญหาอุปสรรค 1. เนื่องจากการดำเนินโครงการนี้อยู่ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้เกิดปัญหาอุปสรรคในการสัมภาษณ์ หรือกิจกรรมต่างๆ ไม่เป็นไปตามกำหนด 2. ควรมีโครงการลักษณะนี้เป็นการทบทวนคำศัพท์หรือการศึกษาหรือจัดเก็บศัพท์ที่เกิดขึ้นใหม่ทุกๆ ปีอย่างต่อเนื่อง 3. ควรมีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องคำศัพท์ภาษามือหรือการเป็นล่ามภาษามือในการให้บริการทางโทรทัศน์อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง 4. ควรมี

โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาคำศัพท์ภาษามือสำหรับการให้บริการทางโทรทัศน์ 5. คำศัพท์ภาษามือเดิมที่มีในหนังสือสำหรับการศึกษาค้นคว้าหรือใช้เป็นหลักฐาน คำศัพท์ภาษามือบางคำมีการเปลี่ยนแปลงหรือเลิกใช้แล้ว และคำศัพท์บางคำมีการใช้คำใหม่แทน เนื่องจากยังไม่มีการตกลงใช้กันอย่างแพร่หลาย จึงมีความสับสนสำหรับผู้ที่จะนำคำศัพท์ภาษามือไปใช้งาน

สารบัญ

บทสรุปผู้บริหาร ..... ก

บทคัดย่อภาษาย่อภาษาไทย ..... ข

บทที่ 1 บทนำ **1**

- ที่มา และความสำคัญของโครงการ..... 1
- วัตถุประสงค์ และขอบเขตของโครงการ..... 1
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 4

บทที่ 2 ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง **5**

- ทฤษฎี และแนวความคิด 5

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย **32**

- วิธีการ/ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยละพัฒนา 32

บทที่ 4 ผลการวิจัย **36**

- ผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ 36

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ **55**

- สรุปผลการวิจัย 55
- ข้อเสนอแนะ 56

บรรณานุกรม 57

ภาคผนวก 59

ภาคผนวก ก ประชุมสัมมนานำเสนอผลร่างการวิจัยคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย..... 60

ประวัติผู้วิจัย **67**

สารบัญตาราง

ขื่อตาราง **หน้า**

1. ตาราง 1 แสดงประเภทการสูญเสียการได้ยิน..... 17
2. ตาราง 2 แสดงร้อยละข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์..... 38
3. ตาราง 3 แสดงร้อยละข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์..... 39
4. ตาราง 4 แสดงร้อยละข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์..... 39
5. ตาราง 5 แสดงร้อยละข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์..... 40
6. ตาราง 6 แสดงร้อยละข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์..... 40

สารบัญภาพ

ภาพประกอบ **หน้า**

1. ภาพที่ 1 แบบสะกดนิ้วมือไทย 20
2 ภาพที่ 2 แสดงการสะกดนิ้วมือเป็นตัวเลข 21
3. ภาพที่ 3 แสดงท่านิ้วมือภาษามือไทย 1 และ 2 22
4. ภาพที่ 4 แผนภาพแสดงกระบวนการค้นหาคำศัพท์และแจ้งคำศัพท์ใหม่..... 44
5. ภาพที่ 5 แผนภาพแสดงกระบวนการค้นหาคำศัพท์และแจ้งคำศัพท์ใหม่..... 45
6. ภาพที่ 6 แสดงแผนภาพภาพแสดงการออกแบบเชิงสถาปัตยกรรม (Architectural Design)..... 48
7. ภาพที่ 7 แสดงความสัมพันธ์ของฐานข้อมูล 50
8. ภาพที่ 8 แสดงโครงสร้างฐานข้อมูลแบบ Relational (Relational database model)..... 51

บทที่ 1
บทนำ

1. ที่มา และความสำคัญของโครงการ

ประชากรไทยมีคนพิการจำนวน 1,662,862 คน โดยเป็นคนพิการทางการได้ยินและสื่อความหมาย 276,005 คน (ที่มา: ข้อมูลประมวลผลจากฐานข้อมูลทะเบียนกลางคนพิการ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ณ วันที่ 1 เมษายน 2548) คนพิการด้านการได้ยินหรือสื่อความหมาย (Hearing and Deaf Disability) คือ บุคคลที่มีข้อจำกัดในการเข้าร่วมกิจการทางสังคมเนื่องการมีความบกพร่องในการรับรู้ผ่านทางการได้ยิน (หูหนวก) ส่วนความพิการทางด้านการสื่อสาร คือ ผู้ที่มีความบกพร่องในการสื่อความหมาย ผู้อื่นไม่สามารถเข้าใจได้ เช่น ไม่สามารถพูดหรือออกเสียงได้ ซึ่งคนหูหนวกส่วนมากใช้การสื่อสารในกลุ่มคนพิการเองผ่านภาษามือ หรือผ่านล่ามภาษามือในกรณีที่มีการสื่อสารกับบุคคลทั่วไป ดังนั้น ล่ามภาษามือจึงเป็นบุคลากรสำคัญที่จะทำให้คนพิการด้านการได้ยินหรือสื่อความหมายได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร โดยในกิจการโทรทัศน์ได้มีประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เรื่อง การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ โดยกำหนดให้กิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิตอลมีบริการล่ามภาษามือในรายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระเพื่อประโยชน์สาธารณะ

ในปัจจุบัน ในการปฏิบัติงานล่ามภาษามือในกิจการโทรทัศน์ พบอุปสรรค ปัญหา ที่แม้ว่าจะมีการบัญญัติศัพท์ภาษามือไทยจำนวนหนึ่ง ซึ่งในกรณีศัพท์ภาษามือเฉพาะสำหรับรายการข่าว หรือรายการอื่น ๆ ทางโทรทัศน์ที่จัดให้มีบริการล่ามภาษามือ ยังคงมีศัพท์เฉพาะ และศัพท์ที่เกิดขึ้นใหม่ซึ่งอาจเป็นคำที่นิยมใช้เฉพาะทางโทรทัศน์ จึงควรมีการรวบรวมและจัดให้มีคำศัพท์ภาษามือทางโทรทัศน์ ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ใช้บริการ (คนหูหนวก คนหูตึง และผู้ที่ใช้ภาษามือ) และผู้มีวิชาชีพล่ามภาษามือทางโทรทัศน์ รวมถึงผู้ที่อาจจะเกี่ยวข้องด้วย เช่น ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ สำนักงาน กสทช. หน่วยงานภาครัฐ และภาควิชาการอื่น ๆ ซึ่งจะทำให้คนพิการด้านการได้ยินและสื่อความหมาย และล่ามภาษามือในกิจการโทรทัศน์มีความเข้าใจ และมีความคุ้นชินกับคำ จะสามารถแปลและสื่อสารเป็นภาษามือให้คนพิการด้านการได้ยินหรือสื่อความหมายมีความเข้าใจและใช้ประโยชน์ได้จึงควรมีโครงการพัฒนาคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อส่งเสริมให้เกิดคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ล่ามภาษามือ และความเข้าใจของคนพิการที่รับบริการล่ามภาษามือในกิจการโทรทัศน์

2. เพื่อส่งเสริมให้คนพิการ และผู้ที่ใช้ภาษามือในการสื่อสาร สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารผ่านกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ได้อย่างเสมอภาคกับบุคคลทั่วไป

3. ขอบเขตและกิจกรรมการดำเนินงาน

3.1 ขอบเขตการดำเนินงาน

1. รวบรวมคำศัพท์ภาษามือไทยที่มีการใช้ในกิจการโทรทัศน์ โดยเฉพาะที่เป็นศัพท์ที่นิยมใช้เฉพาะในกิจการโทรทัศน์ เพื่อจัดทำเป็นคำศัพท์ภาษามือ โดยมีแหล่งที่มาของคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ ดังนี้

1. เว็บไซต์ พจนานุกรมภาษามือไทย ฉบับราชบัณฑิตยสภา

2. ปทานานุกรมภาษามือไทย เล่ม 1 (2529) สมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย

3. ปทานานุกรมภาษามือไทย ฉบับปรับปรุงและขยายเพิ่มเติม (2533) สมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย

4. หนังสือภาษามือไทย เล่ม 1-6 –สมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย

5. คู่มือภาษามือด้านศิลปวัฒนธรรมไทย (2550) กรมศิลปากร

6. คู่มือสื่อสารเรื่องสุขภาพด้วยภาษามือไทย (2548) สมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทยและมูลนิธิพัฒนาคนพิการไทย

7. หนังสือศัพท์ภาษามือไทยด้านกฎหมาย (2551) สมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย

8. พจนานุกรมศัพท์นิเทศศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสภา (2563)

9. คำศัพท์ภาษามือเพิ่มเติมจากแบบสอบถามเก็บข้อมูลจากล่ามภาษามือที่ปฏิบัติหน้าที่แปลตามสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ

เมื่อได้ข้อมูลคำศัพท์ภาษามือจากแหล่งต่างมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลเลือกคำศัพท์ จัดหมวดหมู่ แยกประเภทคำศัพท์ภาษามือใหม่โดยทีมนักวิจัยและผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทการทำงานล่ามภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ เช่น หมวดสังคม หมวดเศรษฐกิจ หมวดการเมือง หมวดบันเทิง ฯลฯ

ทั้งนี้ การรวบรวมคำศัพท์ภาษามือไทยที่มีการใช้ในกิจการโทรทัศน์ จะดำเนินการโดยมีกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ใช้บริการ (คนหูหนวก คนหูตึงและผู้ที่ใช้ภาษามือ) และผู้มีวิชาชีพล่ามภาษามือทางโทรทัศน์ รวมถึงผู้ที่อาจจะเกี่ยวข้องด้วย เช่น ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ สำนักงาน กสทช. หน่วยงานภาครัฐ และภาควิชาการอื่น ๆ โดยจะรวบรวมคำศัพท์ภาษามือไทยที่มีการใช้ในกิจการโทรทัศน์เป็นจำนวน 3,500 คำ เป็นอย่างน้อย ในรูปแบบของภาพเคลื่อนไหว ซึ่งแบ่งเป็น

1. การจัดทำแบบล่วงหน้าโดยมีการศึกษาข้อมูลคำศัพท์ภาษาไทย และจัดทำคำศัพท์ภาษามือในรูปแบบภาพเคลื่อนไหว จำนวน 2,000 คำ เพื่อจัดเก็บในระบบต่อไป

2. การจัดทำแบบรวดเร็ว โดยออกแบบกระบวนการ และวิธีการที่จะจัดทำคำศัพทภาษามือเบื้องต่นในการให้คำปรึกษาแก่ล่ามภาษามือในกิจการโทรทัศน์ ที่ต้องการคำศัพท์นั้นอย่างเร่งด่วน จำนวน 1,500 คำ แล้วจึงนำไปทำเป็นคำศัพท์ภาษามือในรูปแบบภาพเคลื่อนไหว เพื่อจัดเก็บในระบบต่อไป

2. จัดทำระบบและจัดเก็บคำศัพท์ภาษามือในรูปแบบภาพเคลื่อนไหว ที่บุคคลทั่วไปสามารถเรียกใช้ประโยชน์ได้ รวมทั้ง ในระบบที่ กสทช. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาจจัดทำไว้ เพื่อให้เกิดประโยชน์เพิ่มเติมต่อไป

3. เผยแพร่คำศัพท์ภาษามือที่เกิดจากงานวิจัยให้ล่ามภาษามือในกิจการโทรทัศน์ และผู้เข้ารับการอบรมตามโครงการพัฒนาระดับความรู้ความสามารถล่ามภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ (โครงการประเภทที่ 2 ประจำปี 2562) ได้ทราบและใช้ประโยชน์ในรูปแบบคลังหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) และสื่อออนไลน์ต่อไป

4. จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ สรุปผลการดำเนินงาน แสดงรายละเอียดในการดำเนินการ อุปสรรค / ปัญหา และข้อเสนอแนะต่อการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง

3.2 กิจกรรมการดำเนินงาน-

1. กิจกรรมจัดทำแผนการดำเนินงาน ประกอบด้วย รูปแบบ / วิธีการดำเนินงาน ขั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินงาน

2. กิจกรรมรวบรวมคำศัพท์ภาษามือไทยที่มีการใช้ในกิจการโทรทัศน์ โดยเฉพาะที่เป็นศัพท์ที่นิยมใช้เฉพาะในกิจการโทรทัศน์ เพื่อจัดทำเป็นคำศัพท์ภาษามือ

3. กิจกรรมสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์จากล่ามภาษามือ จำนวน 50 ตัวอย่าง

4. กิจกรรมประชุมกลุ่มย่อย Focus Group สำหรับวิเคราะห์รวบรวมคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ (3 วัน 2 คืน) กลุ่มตัวอย่างล่ามภาษามือกิจการโทรทัศน์ที่มีประสบการณ์ 10 ปี ขึ้นไป

5. กิจกรรมออกแบบกระบวนการ และวิธีการที่จะจัดทำคำศัพท์ภาษามือเบื้องต้นในการให้คำปรึกษาแก่ล่ามภาษามือในกิจการโทรทัศน์ที่ต้องการคำศัพท์นั้นอย่างเร่งด่วน

6. กิจกรรมจัดทำวิดีทัศน์คำศัพท์ภาษามือแบบล่วงหน้าจำนวน 2,000 คำ (โดยทีมงานถ่ายทำและตัดต่อประกอบด้วย ผู้พิการหูหนวก จำนวน 2 คน ผู้แสดงท่ามือและล่ามภาษามือจำนวน 2 คน ผู้กำกับจำนวน 1 คน และผู้บันทึกวิดีทัศน์จำนวน 1 คน)

7. กิจกรรมจัดทำคำศัพท์ภาษามือแบบเร่งด่วน จำนวน 1,500 คำ โดยจัดทำสื่อ Facebook Page และ Line Official และระบบตอบกลับอัตโนมัติ (Chat Bot) และมีการวิเคราะห์การสนทนาโดยปัญญาประดิษฐ์ (AI)

8. กิจกรรมจัดทำวิดีทัศน์คำศัพท์ภาษามือแบบเร่งด่วนจำนวน 1,500 คำ (โดยทีมงานถ่ายทำและตัดต่อประกอบด้วย ผู้พิการหูหนวก จำนวน 2 คน ผู้แสดงท่ามือและล่ามภาษามือจำนวน 2 คน ผู้กำกับจำนวน 1 คน และผู้บันทึกวิดีทัศน์จำนวน 1 คน)

9. กิจกรรมประชุมสัมมนานำเสนอผลร่างการวิจัยคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ให้แก่ผู้มีส่วนได้เสีย (กลุ่มตัวอย่าง คนหูหนวก จำนวน 10 คน (ตัวแทนจากทุกภาค) ล่ามภาษามือทางโทรทัศน์ จำนวน 10 คน รวมถึงผู้ทีเกี่ยวข้อง เช่น ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ สำนักงาน กสทช. หน่วยงานภาครัฐและภาควิชาการอื่น ๆ จำนวน 5 คน)

10. กิจกรรมจัดทำระบบและจัดเก็บคำศัพท์ภาษามือในรูปแบบภาพเคลื่อนไหวที่บุคคลทั่วไปสามารถเรียกใช้ประโยชน์ได้ รวมทั้ง ในระบบที่ กสทช. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาจจัดทำไว้

11. กิจกรรมจัดทำคลังคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ในรูปแบบ Ebook และตำราคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์พร้อมด้วย USB Flash Drive เพื่อเผยแพร่ให้แก่ล่ามภาษามือในกิจการโทรทัศน์ และผู้เข้ารับการอบรมตามโครงการพัฒนาระดับความรู้ความสามารถล่ามภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ (โครงการประเภทที่ 2 ประจำปี 2562)

12. กิจกรรมจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ สรุปผลการดำเนินงาน แสดงรายละเอียดในการดำเนินการอุปสรรค / ปัญหา และข้อเสนอแนะต่อการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ล่ามภาษามือในกิจการโทรทัศน์ได้ใช้ประโยชน์คำศัพท์ภาษามือที่ได้จากการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานล่ามภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์

2. คนพิการด้านการได้ยินหรือสื่อความหมายสามารถเข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารในรายการของกิจการโทรทัศน์ ผ่านภาษามือที่ได้รับจากพัฒนาเพื่อความเข้าใจอย่างถูกต้อง

บทที่ 2
ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ทฤษฎี และแนวความคิด

1.หลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับคนพิการทางการได้ยิน

1.1 ความหมายของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

นักการศึกษาพิเศษหรือนักการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินได้ให้ความหมายของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ไว้ดังนี้

กรองทอง จุลิรัชนีกร (2554 : 18) ยังได้อธิบายความหมายของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ไว้ว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หมายถึง สมรรถภาพในการได้ยินลดน้อยกว่าระดับที่คนปกติได้ยิน การแบ่งระดับสมรรถภาพการได้ยินพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยของระดับเริ่มได้ยินเสียงบริสุทธิ์ทางอากาศที่ 500 1,000 และ 2,000 เฮิรตซ์ การได้ยินเสียงที่ระดับปกติ ค่าเฉลี่ยของระดับเริ่มได้ยินเสียงบริสุทธิ์ทางอากาศไม่เกิน 25 เดซิเบล ระดับผิดปกติ มีค่าเฉลี่ยทางการได้ยินเสียงบริสุทธิ์ทางอากาศมากกว่า 25 เดซิเบล

เกยูร วงศ์ก้อม (2553 : 27–28) ได้ศึกษาการจำแนกความพิการของคณะอนุกรรมการคัดเลือกและจำแนกความพิการเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดลักษณะของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไว้ว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการได้ยินตั้งแต่ระดับรุนแรงจนถึงระดับน้อยอาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ หูหนวก หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการได้ยินมากจนไม่สามารถรับข้อมูลผ่านทางการได้ยิน ไม่ว่าจะใส่หรือไม่ใส่เครื่องช่วยฟังก็ตาม โดยทั่วไปหากตรวจการได้ยิน จะสูญเสียการได้ยินประมาณ 90 เดซิเบลขึ้นไป หูตึง หมายถึง บุคคลที่มีได้ยินเล็กน้อยที่จะรับข้อมูลผ่านทางการได้ยิน โดยทั่วไปจะแก้ไขได้โดยการใส่เครื่องช่วยฟัง และหากตรวจการได้ยินพบว่ามีการสูญเสียการได้ยินเกินกว่า 26 เดซิเบล แต่ไม่ถึง 90 เดซิเบล เมื่อเปรียบเทียบระดับได้ยินของบุคคลที่มีการได้ยิน บุคคลเหล่านี้จะได้ยินเมื่อเสียงดังไม่เกิน 25 เดซิเบล แต่สำหรับบุคคลที่หูตึงจะเริ่มได้ยินเสียงที่ดังมากกว่า 26 เดซิเบลขึ้นไปจนถึง 90 เดซิเบล

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 (2550 : 3-4) ได้ให้ความหมายของความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย ดังนี้

1. หูหนวก หมายถึง การที่บุคคล การที่บุคคลมีข้อจากัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจาวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องในการได้ยินจนไม่สามารถรับข้อมูลผ่านทางการได้ยิน เมื่อตรวจการได้ยิน โดยใช้คลื่นความถี่ 500 เฮิรตซ์ 1,000

เฮิรตซ์ และ 2,000 เฮิรตซ์ ในข้างที่ได้ยินดีกว่าจะสูญเสียการได้ยินที่ความดังของเสียง 90 เดซิเบล ขึ้นไป

2. หูตึง หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจากัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจาวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องในการได้ยิน เมื่อตรวจวัดการได้ยิน โดยใช้คลื่นความถี่ 500 เฮิรตซ์ 1,000 เฮิรตซ์ และ 2,000 เฮิรตซ์ ในหูข้างที่ได้ยินดีกว่าจะสูญเสียการดได้ยินมีความดังของเสียงน้อยกว่า 90 เดซิเบลลงมาถึง 40 เดซิเบล

ศรียา นิยมธรรม (2550 : 129) เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หมายถึง เด็กที่สูญเสียการได้ยินในระดับหูตึง หรือหูหนวก ซึ่งอาจเป็นมาแต่กำเนิดหรือมาสูญเสียการได้ยินในภายหลังได้รับอุบัติเหตุ โรคภัยไข้เจ็บ หรือความชรา ซึ่งแบ่งระดับการสูญเสียการได้ยิน ไว้ดังนี้

ระดับปกติ หมายความว่าเริ่มได้ยินเสียงดังไม่เกิน 25 เดซิเบล

ระดับตึงเล็กน้อย หมายความว่าเริ่มได้ยินเสียงเมื่อเสียงดัง 26 – 40 เดซิเบล

ระดับตึงปานกลาง หมายความว่าเริ่มได้ยินเสียงเมื่อเสียงดัง 41 – 55 เดซิเบล

ระดับตึงมาก หมายความว่าเริ่มได้ยินเสียงเมื่อเสียงดัง 56 – 70 เดซิเบล

ระดับตึงรุนแรง หมายความว่าเริ่มได้ยินเสียงเมื่อเสียงดัง 71 – 90 เดซิเบล

ระดับหนวก หมายความว่าเริ่มได้ยินเสียงดังมากกว่า 90 เดซิเบล หรือไม่มีปฏิกิริยาใดๆ แม้จะมีเสียงดังมากกว่า 90 เดซิเบล

ภูฟ้า เสวกพันธ์ (2555 : 79) อธิบายความหมายของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หมายถึง คนที่สูญเสียการได้ยินตั้งแต่ระดับรุนแรงถึงระดับน้อย แบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ คนหูหนวก และคนหูตึง คนหูหนวก หมายถึง คนที่สูญเสียการได้ยินมากจนไม่สามารถรับข้อมูลผ่านทางการได้ยิน ไม่ว่าจะใส่หรือไม่ใส่เครื่องช่วยฟังก็ตาม โดยทั่วไปหากตรวจการได้ยินจะสูญเสียการได้ยินประมาณ 90 เดซิเบลขึ้นไป (เดซิเบล เป็นหน่วยวัดความดังของเสียง) หมายถึง คนปกติเริ่มได้ยินเสียงเมื่อเสียงดังไม่เกิน 25 เดซิเบล แต่คนหูหนวกจะเริ่มได้ยินเสียงเมื่อเสียงดังมากกว่า 90 เดซิเบล และคนหูตึง หมายถึง คนที่มีการได้ยินเล็กน้อยพอที่จะรับข้อมูลผ่านทางการได้ยิน โดยทั่วไปจะใส่เครื่องช่วยฟัง และหากตรวจการได้ยินจะพบว่ามีการสูญเสียการได้ยินน้อยกว่า 90 เดซิเบล ลงมาจนถึง 26 เดซิเบล ซึ่งคนหูตึงจะเริ่มได้ยินเสียงที่ดังมากกว่า 26 เดซิเบล จนถึง 90 เดซิเบล

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ (2553 : 3) ได้ให้ความหมายบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไว้ว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ หูหนวก หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน

หรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ความบกพร่องในการได้ยินไม่สามารถรับข้อมูลผ่านทางการได้ยิน เมื่อตรวจการได้ยินโดยใช้คลื่นความถี่ที่ 500 เฮิรตซ์ 1,000 เฮิรตซ์ และ 2,000 เฮิรตซ์ ในหูข้างที่ได้ยินดีกว่า จะสูญเสียการได้ยินที่ระดับ 90 เดซิเบลขึ้นไป หูตึง หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องในการได้ยิน เมื่อตรวจวัดการได้ยินโดยใช้คลื่นความถี่ที่ 500 เฮิรตซ์ 1,000 เฮิรตซ์ และ 2,000 เฮิรตซ์ ในหูข้างที่ได้ยินดีกว่า จะสูญเสียการได้ยินที่ระดับน้อยกว่า 90 เดซิเบลลงมาจนถึง 40 เดซิเบล

นอกจากนี้ Moores (1987: 40–41 อ้างถึงใน อรนุช ลิมตศิริ, 2553: 72) ได้อธิบายว่า เด็กที่มีการได้ยินปกติจะได้ยินเสียงตั้งแต่ 0–26 เดซิเบล ส่วนเด็กที่ได้ยินสูงตั้งแต่ 27 ถึง 70 เดซิเบล จะมีการสูญเสียการได้ยินที่เรียกว่า หูตึง ส่วนเด็กที่สูญเสียการได้ยินมากกว่า 71 เดซิเบล ซึ่งอยู่ในขั้นรุนแรงมาก และรุนแรงมากที่สุด เรียกว่า หูหนวก

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หมายถึง เด็กที่สูญเสียการได้ยิน ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ เด็กหูตึง คือ เด็กที่มีการได้ยินเหลืออยู่เพียงพอที่จะรับข้อมูลผ่านทางการได้ยิน มีการสูญเสียการได้ยิน ตั้งแต่ 26 เดซิเบล ไปจนถึง 90 เดซิเบล เด็กหูหนวก คือ เด็กที่สูญเสียการได้ยินมาก จนไม่สามารถรับข้อมูลผ่านทางการได้ยินได้ มีการสูญเสีย การได้ยินตั้งแต่ 90 เดซิเบลขึ้นไป

1.2 ประเภทของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

นักการศึกษาพิเศษหรือนักการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินได้รวบรวมประเภทของการสูญเสียการได้ยินโดยแบ่งประเภทของการสูญเสียการได้ยิน ดังต่อไปนี้

กฤษณา เลิศสุขประเสริฐ (2550 : 14–17) ได้กล่าวไว้ว่า การสูญเสียการได้ยินแบบการนำเสียงเสีย (Conductive Hearing Loss) เป็นการสูญเสียการได้ยินที่มีสาเหตุจากความผิดปกติที่ส่วนใดส่วนหนึ่งของหูชั้นนอกและหูชั้นกลาง ซึ่งเป็นส่วนของการนำเสียง เช่น แก้วหูทะลุ หูน้ำหนวก กระดูกหูสามชั้น เคลื่อนไหวไม่ได้ การติดเชื้อของหูชั้นกลาง เป็นต้น การสูญเสียการได้ยินลักษณะนี้อาจรักษาได้ด้วยยาหรือการผ่าตัด ส่วนการรับฟังเสียงมักสูญเสียการได้ยินในระดับเล็กน้อยหรือปานกลาง คือ น้อยมากที่จะก่อให้เกิดความบกพร่องในการได้ยินที่มากกว่า 60 เดซิเบล ถึง 70 เดซิเบล และยังมีการสั่นสะเทือนของกระดูกหูชั้นในอยู่ 2) การสูญเสียการได้ยินแบบประสาทหูเสีย (Sensorineural Hearing Loss) เกิดจากความผิดปกติที่หูชั้นในหรือประสาทหู เช่น ประสาทหูเสียจากการแพ้ยาหรือเสียงระเบิด เสียงอึกทึก เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบความผิดปกติที่เกิดขึ้นบ่อยได้แก่ กรรมพันธุ์ มารดาติดเชื้อหรือได้รับสารพิษขณะตั้งครรภ์หรือระหว่างคลอดทำให้ประสาทหูเสียแต่กำเนิด การถูกทำร้ายหรืออุบัติเหตุอย่างรุนแรง 3) การสูญเสียการได้ยินแบบผสม

(Mixed Hearing Loss) การสูญเสียการได้ยินประเภทนี้เกิดจากการที่หูชั้นนอกหรือหูชั้นกลางมีความผิดปกติร่วมกับหูชั้นในหรือประสาทหู เช่น การเป็นโรคหูน้ำหนวกเรื้อรัง 4) การสูญเสียการได้ยินแบบการแปลเสียงเสีย (Central Hearing Loss) เป็นความผิดปกติของสมองส่วนกลางตรงตำแหน่งทำหน้าที่แปลความหมายเสียงที่ได้ยิน (Wernicke Area) ซึ่งจะอยู่ที่ด้านข้างของศีรษะ ในกรณีนี้เสียงที่ส่งมาจากหูผ่านมาทางประสาทหู (Acoustic Nerve Wernicke Area) แล้วแปลความหมายไม่ได้ อาจจะพบได้ในรายที่เป็นเนื้องอกของประสาทหู สมองอักเสบจากเชื้อโรค จากการที่เส้นเลือดในสมองแตก เป็นต้น และ 5) การสูญเสียการได้ยินจากการเสแสร้ง (Functional Hearing Loss) ความผิดปกติจากจิตใจหรืออารมณ์ ทำให้ไม่มีการตอบสนองต่อเสียง แสดงอาการเหมือนคนหูหนวก หูตึง ทั้งที่กลไกการได้ยินปกติ ต้องให้แพทย์หรือนักจิตวิทยารักษา

องค์การอนามัยโลก (WHO) (2017 : Online) ได้แบ่งประเภทของความบกพร่องทางการได้ยิน ดังนี้ 1) การสูญเสียการได้ยินแบบการนำเสียงเสีย (Conductive Hearing Loss) เป็นการสูญเสียการได้ยินตั้งแต่หูชั้นนอกไปถึงหูชั้นกลาง สำหรับเด็กบางคนนั้นการสูญเสียการได้ยินประเภทท่อนำเสียงเสียจะเป็นหูตึงเล็กน้อย และไม่ได้สูญเสียการได้ยินอย่างถาวร เพราะบางคนแพทย์สามารถรักษาได้ 2) การสูญเสียการได้ยินของหูชั้นใน (Sensory Hearing Loss) เกิดจากหูชั้นในไม่สามารถทำงานได้เป็นปกติ เพราะเซลล์ขนเกิดความเสียหายหรือถูกทำลาย การได้ยินเสียงต่าง ๆ นั้นขึ้นอยู่กับระดับของการสูญเสียการได้ยินซึ่งบางคนอาจจะไม่ได้ยินเสียงรบกวน หรือบางคนอาจจะได้ยินเสียงบางเสียง หรือไม่ได้ยินเสียงเลย และ 3) การสูญเสียการได้ยินจากการเสื่อมของระบบประสาท (Neural Hearing Loss) เกิดจากความผิดปกติของการเชื่อมต่อระหว่างหูชั้นในกับสมอง เส้นประสาทที่ทำหน้าที่เชื่อมต่อหูชั้นในกับสมองนั้นถูกทำลาย

ตาราง 1 แสดงประเภทการสูญเสียการได้ยิน

ค่าเฉลี่ยระดับเริ่มได้ยินเสียงบริสุทธิ์ที่ความถี่ 500 1,000 2,000 เฮิทซ์ ในหูข้างที่ดีกว่า	ระดับการได้ยิน	ความสามารถในการเข้าใจ
ไม่เกิน 0–25 เดซิเบล	ปกติ	ได้ยินเสียงพูด เสียงกระซิบเบา ๆ ไม่ลำบากในการรับฟังเสียงคำพูด
26–40 เดซิเบล	หูตึงเล็กน้อย	ไม่ได้ยินเสียงพูดเบา ๆ แต่ได้ยินเสียงพูดปกติ
41–55 เดซิเบล	หูตึงปานกลาง	ไม่ได้ยินเสียงพูดปกติ ต้องดังกว่าปกติจึงจะได้ยิน
56–70 เดซิเบล	หูตึงมาก	พูดเสียงดังแล้วยังไม่ได้ยิน
71–90 เดซิเบล	หูตึงรุนแรง	ต้องตะโกนหรือใช้เครื่องขยายเสียงจึงได้ยินและได้ยินไม่ชัด
91 เดซิเบลขึ้นไป	หูหนวก	ตะโกนหรือขยายเสียงพูดแล้วยังไม่ได้ยินและไม่เข้าใจความหมาย

1.3 สาเหตุของความบกพร่องทางการได้ยิน

สาเหตุของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินความบกพร่องทางการทางการได้ยิน อาจเนื่องมาจากหลายสาเหตุ เกิดจากความบกพร่องก่อนคลอด หลังคลอดไข้หัดเยอรมันโรคเยื้อหุ้มสมองอักเสบ การติดเชื้อของหูส่วนกลาง พันธุกรรม ความดังของเสียงวัตถุต่างๆ จึงส่งผลทาให้มีภาวะความบกพร่องทางการได้ยิน โดยนักการศึกษาพิเศษหรือนักการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินได้กล่าวถึงสาเหตุของความบกพร่องทางการได้ยิน ไว้ดังนี้

กรองทอง จุลินรัชนีกร (2554 : 19) ได้กล่าวไว้ว่า สาเหตุของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน อันเนื่องมาจากความบกพร่องก่อนคลอด หลังคลอด ไข้หัดเยอรมัน โรคเยื้อหุ้มสมองอักเสบ การติดเชื้อของหูส่วนกลาง พันธุกรรม ความดังของเสียง อุบัติเหตุ หรืออาจเกิดจากผิดปกติของหูส่วนนำเสียง ความบกพร่องของประสาทหูเสีย ประสาทหูเสียงภายหลังเกิด ความบกพร่องของประสาทหูเสียเฉียบพลัน ความบกพร่องสมองส่วนกลางเสีย การติดเชื้อสมองอักเสบ ความบกพร่องประเภทไม่มี

พยาธิสภาพ อันเนื่องมาจากความผิดปกติทางจิตใจ หรือการแกล้งทา และอาจมาจากสาเหตุอื่นๆ ได้แก่ การเป็นไข้สูง โรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง โรคพิษสุราเรื้อรัง ภาวะไขมันในเลือดสูง ส่งผลทาให้บกพร่องทางการได้ยิน

เจียมจิต ถวิล (2550: 5) ได้กล่าวถึง สาเหตุของความบกพร่องทางการได้ยินแต่ละประเภทแตกต่างกัน ดังนี้

1. สาเหตุของความบกพร่องทางการได้ยินประเภทส่วนนำเสียงเสีย ได้แก่

1.1 ความผิดปกติแต่กำเนิดเนื่องจากกรรมพันธุ์ ความผิดปกติขณะตั้งครรภ์หรือการบาดเจ็บขณะคลอด เช่น ไม่มีรูหู และกระดูก 3 ชิ้น หลุดออกจากกัน เป็นต้น

1.2 การติดเชื้อ เช่น รูหูอักเสบ เยื่อแก้วหูอักเสบ และโรคหูน้าหนวก เป็นต้น

1.3 การบาดเจ็บเนื่องจากกระทบกระแทกหรือการถูกของมีคม เช่น เยื่อแก้วหูทะลุรูหูฉีกขาด เป็นต้น

1.4 สิ่งแปลกปลอมอุดตันรูหู เช่น เมล็ดผลไม้ ของเล่น ก้อนกรวด แมลง เป็นต้น

1.5 เนื้องอกต่างๆ เช่น ติ่งเนื้อเมือก (Polyp) ถุงน้ำ (Cyst) เป็นต้น

1.6 สาเหตุอื่น ๆ เช่น ขี้หูอุดตัน หินปูนที่เจริญผิดปกติในหูชั้นกลางเกาะระหว่างฐานของกระดูกโกลน (Stapes) กับช่องรูปไข่ (Oval Window) ซึ่งเป็นช่องทางติดต่อระหว่างหูชั้นกลางและหูชั้นใน ทำให้เสียงไม่สามารถผ่านจากหูชั้นกลางเข้าไปในหูชั้นในได้ตามปกติ ทำให้หูอื้อหรือหูตึง ทำให้เกิดโรคหินปูนเกาะกระดูกหู (Otosclerosis) และท่อยูสเตเชียนทำงานผิดปกติ เป็นต้น

2. สาเหตุของความบกพร่องทางการได้ยินประเภทประสาทหูเสีย ได้แก่

2.1 ความผิดปกติแต่กำเนิด เนื่องจากถ่ายทอดทางกรรมพันธุ์ ภาวะผิดปกติขณะตั้งครรภ์ของมารดา เช่น การตกเลือด เป็นหัดเยอรมัน เป็นซิฟิลิส เป็นโรคครรภ์เป็นพิษ ได้รับยาหรือสารพิษต่อหู ได้รับบาดเจ็บบริเวณท้อง ขาดอาหารที่จำเป็นต่อการเจริญเติบโตของทารกรวมทั้งภาวะผิดปกติขณะคลอด เช่น การคลอดก่อนกำหนด เจ็บท้องนานผิดปกติ เด็กได้รับบาดเจ็บบริเวณหูต้นคอหรือศีรษะ หรือเด็กขาดออกซิเจนจากสาเหตุใดสาเหตุหนึ่ง

2.2 การติดเชื้อ เช่น ไข้หวัดใหญ่ คางทูม ซิฟิลิสที่หู หูชั้นในอักเสบ เยื่อหุ้มสมองหรือสมองอักเสบ เป็นต้น

2.3 การได้รับยาหรือสารที่เป็นพิษต่อหู เช่น ยาปฏิชีวนะบางชนิด ยาขับปัสสาวะยาแก้ปวดบางชนิด ยาควินิน ตะกั่ว ปรอท ยาสูบ แอลกอฮอล์ เป็นต้น

2.4 การได้ยินเสียงดังมาก ๆ เช่น เสียงเครื่องจักร เสียงยานพาหนะ เสียงดนตรีเสียงประทัด เสียงปืน และเสียงจากการก่อสร้าง เป็นต้น

2.5 การเสื่อมสมรรถภาพการได้ยินตามอายุ เนื่องจากกระบวนการชราภาพ

2.6 เนื้องอกต่างๆ เช่น เนื้องอกที่ประสาทหู เป็นต้น

2.7 สาเหตุอื่นๆ อาการผิดปกติ และโรคบางชนิด เช่น ไข้สูง เบาหวาน โรคมีเนียร์ (Meniere) เป็นต้น

3. สาเหตุของความบกพร่องทางการได้ยินเกี่ยวกับสมอง ได้แก่ สาเหตุของความบกพร่องทางการได้ยิน ประเภทส่วนนำเสียงเสียผสมกับประเภทประสาทหูเสียดังกล่าวแล้ว เช่น หูชั้นกลางอักเสบผสมการเสื่อมสมรรถภาพของการได้ยินตามอายุ

4. สาเหตุของความบกพร่องทางการได้ยินประเภทสมองส่วนกลางเสีย ได้แก่

4.1 ความผิดปกติในสมองส่วนกลางแต่กำเนิด เนื่องจากการถ่ายทอดทางกรรมพันธุ์และภาวะผิดปกติขณะตั้งครรภ์

4.2 การติดเชื้อ เช่น สมองอักเสบ เป็นต้น

4.3 การบาดเจ็บบริเวณศีรษะที่ทำให้สมองส่วนกลางเสียหาย

4.4 เนื้องอก ได้แก่ เนื้องอกหรือมะเร็งที่สมองส่วนกลาง

1.4 ลักษณะและพฤติกรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

นักการศึกษาหลายท่านรวบรวมลักษณะพฤติกรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไว้ดังนี้ (สำนักงานการบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2550: 3; อรนุช ลิมตศิริ, 2551: 74–76 และผดุง อารยะวิญญู, 2542: 23–24)

1. การพูด เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีปัญหาทางการพูด เด็กอาจพูดไม่ได้หรือพูดไม่ชัดซึ่งขึ้นอยู่กับระดับการสูญเสียการได้ยินของเด็ก เด็กที่สูญเสียการได้ยินเล็กน้อยอาจพอพูดได้ เด็กที่สูญเสียการได้ยินในระดับปานกลางสามารถพูดได้แต่อาจไม่ชัด ส่วนเด็กที่สูญเสียการได้ยินมากหรือหูหนวกอาจพูดไม่ได้เลยหากไม่ได้รับการสอนพูดในวัยเด็ก นอกจากนี้การพูดขึ้นอยู่กับอายุของเด็กเมื่อสูญเสียการได้ยินอีกด้วย หากเด็กสูญเสียการได้ยินมาแต่กำเนิดเด็กก็จะมีปัญหาในการพูดอย่างมากแต่ถ้าเด็กสูญเสียการได้ยินหลังจากที่เด็กพูดได้แล้วปัญหาในการพูดจะน้อยกว่าเด็กที่สูญเสียการได้ยินแต่กำเนิด ปัญหาในการพูดของเด็กนอกจากจะขึ้นอยู่กับความรุนแรงของการสูญเสียการได้ยินแล้วยังขึ้นอยู่กับอายุของเด็กเมื่อเด็กสูญเสียการได้ยินอีกด้วย

2. ภาษา เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีปัญหาเกี่ยวกับภาษา เช่น มีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ในวงจำกัด เรียงคำเป็นประโยคที่ผิดหลักภาษา เป็นต้น ปัญหาทางภาษาของเด็กคล้ายคลึงกับปัญหาในการพูด คือเด็กยิ่งสูญเสียการได้ยินมากเท่าใดยิ่งมีปัญหาทางภาษามากขึ้นเท่านั้น

3. ความสามารถทางสติปัญญา ผู้ที่ไม่คุ้นเคยกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินอาจคิดว่าเด็กประเภทนี้มีระดับสติปัญญาต่ำ ความจริงแล้วไม่เป็นเช่นนั้น เพราะว่าท่านไม่สามารถสื่อสารกับเขาได้ หากท่านสามารถสื่อสารกับเขาได้เป็นอย่างดีแล้ว ท่านอาจเห็นว่าเขาเป็นคนฉลาดก็ได้ ความจริงแล้วระดับสติปัญญาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จากรายงานการวิจัยพบว่า มีการกระจายคล้ายเด็กปกติ บางคนอาจโง่ บางคนอาจฉลาด บางคนฉลาดถึงขั้นเป็นอัจฉริยะก็มี จึงอาจสรุปได้ว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไม่ใช่เด็กโง่ทุกคน

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจำนวนมากมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าวิธีการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดผลที่ปฏิบัติกันอยู่ในปัจจุบันเหมาะที่จะนำมาใช้กับเด็กปกติมากกว่า วิธีการบางอย่างจึงไม่เหมาะสมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จากงานวิจัยต่างๆ สรุปว่า การที่เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้มีโอกาสเรียนร่วม (Mainstream) ในชั้นเรียนปกติ เด็กเหล่านี้จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ดังตารางแสดงการเรียนร่วมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในชั้นปกติ

5. การปรับตัว เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินอาจมีปัญหาในการปรับตัว ส่วนใหญ่สาเหตุมาจากการสื่อสารกับผู้อื่น หากเด็กสามารถสื่อสารได้ดี ปัญหาทางอารมณ์อาจลดลงทำให้เด็กสามารถปรับตัวได้ แต่ถ้าเด็กไม่สามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้ดีเด็กอาจเกิดความคับข้องใจ ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมของเด็ก จึงทำให้เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินต้องปรับตัวมากกว่าเด็กปกติเสียอีก วารี ถิระจิตร (2545: 47) ได้กล่าวถึงปัญหาของเด็กหูหนวกในด้านต่างๆ ดังนี้

5.1 เด็กหูหนวกจะมีปัญหาด้านภาษามาก เพราะขาดการสื่อความหมายด้านการพูด ต้องใช้มือแทนภาษาพูด เวลาพูดเสียงจะเพี้ยนทำให้ติดต่อกับบุคคลอื่นได้น้อย คนหูหนวกมักเขียนหนังสือผิด เขียนกลับคำ รู้คำศัพท์น้อย การใช้ภาษาเขียนผิดพลาด

5.2 เด็กหูหนวกจะมีปัญหาด้านอารมณ์ เพราะสาเหตุของภาษาทำให้การสื่อความเข้าใจเป็นไปได้ยากลำบาก ถ้าหากไปอยู่ในสังคมที่ไม่เป็นที่ยอมรับแล้ว ก็ย่อมเพิ่มปัญหามากขึ้น ทำให้เด็กสุขภาพจิตเสื่อมมีปมด้อย ทำให้เด็กเกิดความคับข้องใจ ก่อให้เกิดปัญหาทางอารมณ์ได้ เช่น โกรธง่ายเอาแต่ใจตัวเอง ขี้ระแวง ขาดความรับผิดชอบ ไม่มีความหนักแน่น ไม่อดทนต่อการทำงาน หนีงานหนักเป็นต้น

5.3 เด็กหูหนวกจะมีปัญหาด้านครอบครัว หากครอบครัวของเด็กหูหนวกไม่ยอมรับเด็กขาดความรักความเข้าใจ ขาดความอบอุ่นทางใจ มีความทุกข์เพราะความน้อยเนื้อต่ำใจแล้วย่อมก่อให้ปัญหาฝังรากลึกในจิตใจของเด็กมาก เพราะจะระบายกับใครไม่ได้ เนื่องจากความบกพร่องทางการสื่อความหมายทางการพูด

5.4 เด็กหูหนวกจะมีปัญหาด้านสังคม ถ้าหากอยู่ในสังคมที่ไม่ยอมรับรู้เท่าไม่ถึงการณ์ขาดความเข้าใจ มักถูกกลั่นแกล้ง ล้อเลียน ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กหูหนวกเกิดความคับข้องใจน้อยเนื้อต่ำใจ และบางครั้งอาจตกเป็นเครื่องมือของมิจฉาชีพ กลายเป็นอาชญากรบางรายถูกล่อลวงให้ค้าประเวณี ติดยาเสพติด และนักการพนัน เป็นต้น

5.5 เด็กหูหนวกจะมีปัญหาด้านความมืด เพราะเด็กจะใช้สายตาแทนการฟังเสียงต่างๆ ถ้าขาดแสงสว่างก็ขาดการมองเห็น จะไม่สามารถสื่อความหมายได้

5.6 เด็กหูหนวกจะมีปัญหาด้านการประกอบอาชีพ บุคคลที่หูหนวกจะเสียสิทธิในการประกอบอาชีพ ไม่เท่าเทียมกับเด็กปกติ

ส่วนกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2544: 11–12) ได้อธิบายถึงพฤติกรรมของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินได้เป็น 2 ด้าน คือ ด้านการแสดงออกทางภาษาของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน พฤติกรรมที่แสดงออก ได้แก่ ใช้ภาษาพูดค่อนข้างน้อย มักจ้องมองหน้าผู้ที่สนทนาด้วย ไม่มีปฏิกิริยาต่อเสียงดัง เสียงพูด เสียงดนตรี หรืออาจมีเป็นบางครั้ง หากเสียงนั้นพอได้ยิน เมื่อพูดมักออกเสียงแปลกๆ เช่น มักเปล่งเสียงสูงเสมอกัน อาจมีการใช้เสียง เอ้อ อ้า โดยไม่สามารถออกเสียงเป็นคำที่มีความหมายได้ แต่ส่งเสียงเพื่อเรียกความสนใจจากผู้อื่น และด้านการแสดงออกทางอารมณ์และสังคมของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีลักษณะและพฤติกรรมดังนี้ สายตาไวต่อการเคลื่อนไหวสิ่งของต่าง ๆ รอบตัว มักหันไปมองบ่อยๆ สิ่งต่างๆ บ่อยๆ ทำให้ดูเหมือนกับเด็กสมาธิสั้น มักดูเหมือนเด็กค่อนข้างซนและชอบเล่นรุนแรง ชอบให้ผู้ใหญ่แสดงความรักโดยการสัมผัส โดยการกอด อุ้ม ลูบศีรษะ เป็นต้น อาจมีปัญหาในการพัฒนาด้านอารมณ์และสังคม

ผดุง อารยะวิญญู (2542: 23–25) ได้อธิบายถึงพฤติกรรมของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินว่า ปัญหาของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน คือ ปัญหาด้านการพูด อาจจะพูดได้น้อยหรือพูดไม่ได้เลย ซึ่งขึ้นอยู่กับระดับการสูญเสียการได้ยิน และอายุของบุคคลที่มีการสูญเสียการได้ยินเป็นครั้งแรก รวมถึงโอกาสที่จะได้รับการฝึกพูด บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะพูดไม่ชัด ต้องใช้ภาษาท่าทางหรือภาษามือ เช่น บุคคลที่สูญเสียการได้ยินตั้งแต่กำเนิดอาจจะมีปัญหาในการพูดมากกว่าบุคคลที่สูญเสียการได้ยินภายหลังจากมีภาษาพูดแล้ว นอกจากนี้บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีภาษาค่อนข้างจำกัด การพูด พูดไม่ถูกหลักไวยากรณ์ เรียงคำเป็นประโยคสลับที่ ผิดหลักภาษา ส่งผลกระทบต่อความสามารถทางการเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำกว่าเด็กปกติ ซึ่งอาจเป็นผลมาจากไม่สามารถเรียนรู้เนื้อหาที่ครูสอนอย่างเต็มที่ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน อาจมีปัญหาในการปรับตัว เนื่องจากไม่สามารถสื่อสารกับบุคคลปกติให้เข้าใจได้ เกิดความคับข้องใจ และส่งผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกมาอย่างไม่เหมาะสม สำหรับความสามารถทางสติปัญญา ผู้ที่ไม่คุ้นเคยกับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินอาจคิดว่าบุคคลประเภทนี้เป็น

นักเรียนที่มีสติปัญญาต่ำ แต่ความจริงแล้วจากรายงานการวิจัยจำนวนมากพบว่า ระดับสติปัญญาของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีความหลากหลายคล้ายกับเด็กปกติทั่วไปบางคนอาจมีความสามารถสูงหรือฉลาดถึงขั้นเป็นอัจฉริยะก็ได้

พูนพิศ อมาตยกุล (2545: 44–46) ซึ่งเป็นแพทย์ที่เป็นนักการศึกษาอีกท่านหนึ่งได้กล่าวถึงพฤติกรรมของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่สูญเสียการได้ยินมาตั้งแต่กำเนิด และพูดไม่ได้ไว้อย่างน่าสนใจดังนี้ คือ คนหูหนวกมักจ้องตา จ้องปากและหน้า และเวลาสื่อสาร เด็กหูหนวกส่วนมากดูร่าเริงและมักใช้การยิ้มเป็นการสื่อสาร ยิ้มแสดงความเป็นเพื่อนหรือเป็นมิตร จะเป็นเด็กที่ยิ้มเก่งมาก การสื่อสารด้วยภาษามือ ใช้ตามองเห็นทำให้เข้าใจดีกว่า ภาษามือจึงเป็นภาษาแม่ของคนหูหนวกแต่กำเนิด ดังนั้นภาษามือจึงเป็นวัฒนธรรมของคนหูหนวกอย่างแท้จริง คนหูหนวกมักเข้าใจว่าคนอื่นชอบฟ้องทั้งๆ ที่ไม่ได้เป็นเช่นนั้น คนหูหนวกจึงเกลียดคนที่ช่างฟ้อง ไม่ชอบคนนินทา มักเข้าใจผิดกับคนทั่วไปอยู่บ่อยๆ ดังนั้นเพื่อให้เข้าใจรายละเอียดต่างๆ จึงจำเป็นต้องใช้ล่ามภาษามือเป็นตัวกลางในการสื่อสาร ซึ่งจะช่วยให้คนหูหนวกมีชีวิตที่สะดวกขึ้น มักจะขี้ระแวงว่าคนอื่นกำลังนินทาว่าให้เสียหาย คนหูหนวกมักชอบคนที่ใช้ภาษามือสื่อสาร รู้คำศัพท์น้อย อ่านได้น้อย เขียนได้น้อย เมื่ออ่านแล้วไม่เข้าใจ เขียนก็ลำดับไม่ถูกต้อง ทำให้ในการสอบข้อเขียนของคนหูหนวกจึงเป็นปัญหา และมักสอบตกบ่อยๆ คนหูหนวกมักไม่ชอบอ่านหนังสือ เพราะอ่านแล้วเข้าใจยาก ทำให้คนหูหนวกส่วนใหญ่ขาดโอกาสทางด้านการศึกษา คนหูหนวกมักต้องการเพื่อนที่คุยภาษาเดียวกันได้ ต้องมีเพื่อนหูหนวกที่สามารถสนทนาด้วยภาษามือด้วยกันได้ในที่ทำงาน ก็จะทำงานอย่างสบายใจ ต้องใช้ประสาทตา และสัมผัสที่ผิวกายชดเชย เช่น ต้องใช้โทรศัพท์หรือนาฬิกาปลุกชนิดสั่นสะเทือน คนหูหนวกจึงเป็นคนตาไว มองเห็นแต่ไกล และสามารถรับรู้แรงสะเทือนได้เร็วและดีมาก เพราะไม่ได้ยิน เวลาทำงานบ้าน เช่น ล้างจาน จะทำเสียงดังมากจนต้องถูกเตือนบ่อยๆ คนหูหนวกมักเป็นคนขี้เหงา เพราะโอกาสในการสนทนากับคนที่ใช้ภาษาเดียวกันน้อย จึงมักไม่อยากอยู่บ้าน หากย้ายไปอยู่บ้านเดียวกันกับเพื่อนหูหนวกจะมีความสุขมากกว่า คนหูหนวกบางคนชอบฟังเพลงที่มีเสียงเบส เสียงกลองดังๆ และสามารถทำจังหวะเพลงในใจได้ รวมทั้งสามารถเต้นรำได้ไม่ผิดจังหวะ พ่อแม่ลูกหูหนวกเป็นทุกข์ตามมา เพราะลูกเชื่อเพื่อนหูหนวกมากกว่าพ่อแม่ปกติ และคนหูหนวกแต่กำเนิด ปฏิเสธเครื่องช่วยฟังและนักฝึกสอนการพูด โปรดดูรูปเขียนที่แสดงว่า คนหูหนวกที่ถูกบังคับให้ใช้เครื่องช่วยฟังเสียง ไม่ต้องการเครื่องดังกล่าวและต้องการที่จะขจัดทิ้งไป

1.5 พัฒนาการของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีพัฒนาการบางด้านเหมือนกับเด็กปกติ และมีพัฒนาการบางด้านแตกต่างจากเด็กปกติ ซึ่ง ศรียา นิยมธรรม (2544: 39–92) ได้กล่าวไว้ ดังนี้

1.5.1 พัฒนาการทางด้านร่างกาย เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะมีความเจริญเติบโตทางด้านร่างกายและความสามารถในการเคลื่อนไหว เช่น นั่ง ยืน เดิน เช่นเดียวกับเด็กปกติทั่วๆ ไป ยกเว้นในเรื่องการทรงตัว เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะด้อยกว่าเด็กที่มีการได้ยินปกติ

1.5.2 พัฒนาการทางด้านสติปัญญา เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีพัฒนาการทางภาษาและการพูดล่าช้า และผิดปกติ เด็กเหล่านี้มีสติปัญญาที่เป็นปกติแต่ถูกเข้าใจว่าเป็นเด็กปัญญาอ่อนเพราะเขาไม่สามารถโต้ตอบกับบุคคลอื่นได้ หรืออาจตอบโต้ในลักษณะที่ผู้อื่นไม่เข้าใจเนื่องจากเขาไม่ได้ยินเขาจึงไม่ทราบว่าเขาควรทำอย่างไร

1.5.3 พัฒนาการทางด้านอารมณ์และจิตใจ เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีปัญหาสำคัญคือ การสื่อสาร เด็กจะฟังคนอื่นพูดไม่เข้าใจทั้งหมด บางครั้งก็ผิดความไปและต้องอาศัยการสังเกตจากสีหน้าและท่าทางประกอบ ซึ่งแสดงว่าการเข้าใจความหมายด้วยการได้ยินนั้นน้อยที่สุด จึงเป็นเหตุให้มีความผิดปกติทางอารมณ์มากที่สุด มีปัญหาในเรื่องของความคงที่ทางอารมณ์ มากกว่าเด็กปกติมีพฤติกรรมที่มีปัญหาสูงกว่าเด็กปกติ ก้าวร้าว หวาดระแวง วิตกกังวล ฉุนเฉียว โกรธง่าย มีลักษณะแข่งขันมากกว่าปกติ ขาดวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีลักษณะการเก็บตัว

1.5.4 พัฒนาการทางด้านสังคมและบุคลิกภาพ เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เกิดมาอยู่ร่วม กับบุคคลในสังคม และผลจากการที่มีความบกพร่องทางการได้ยินและพูดไม่ได้ ทำให้เด็กขาดภาษาที่จะสื่อความคิด และความต้องการของตนเองแก่ผู้อื่น เป็นผลให้เด็กแสวงหาความสัมพันธ์ทางสังคมน้อย มักชอบที่จะเกาะกลุ่มกันเฉพาะพวกเดียวกัน มักแสดงความก้าวร้าวทางสังคมอย่างชัดเจน ขี้โมโห เอาแต่ใจตนเอง ขาดความยับยั้งชั่งใจ ไม่ทำตามระเบียบข้อบังคับ เห็นแก่ตัว มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ต่ำกว่าเด็กปกติ ลักษณะการเป็นผู้นำจะขึ้นอยู่กับคำชมเชยมากกว่าการจัดการหรือแนวทางของกิจกรรม

1.5.5 พัฒนาการทางด้านสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในวัยทารกบางคนขาดการกระตุ้นทางสังคมโดยไม่ได้มีสาเหตุจากพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดู การได้อยู่ในสังคมแวดล้อมที่ดีจึงไม่ได้เป็นเครื่องประกันว่าเด็กจะต้องมีพัฒนาการต่างๆ อย่างมีความสุขโดยเฉพาะในทารกที่มีความบกพร่องทางการได้ยินอย่างรุนแรง ทารกหูหนวกไม่อาจได้ยินเสียงกล่อม เสียงแสดงความรักของแม่ขณะอาบน้ำ แต่งตัว ป้อนอาหารในชีวิตประจำวัน ดังนั้นทารกจึงไม่ตอบสนองต่อแม่เหมือนที่ทารกปกติจะพึงกระทำ ลักษณะเช่นนี้อาจทำให้แม่ลดความสนใจที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก และอาจเป็นสาเหตุให้แม่ตอบสนองในด้านลบต่อทารก เช่น ไม่อยากให้นม การทำโดยไม่ตั้งใจนี้ได้ทำลายสภาวะทางสังคม พัฒนาการทางสังคมของเด็ก การปรับตัวของเด็กเหล่านี้จึงแตกต่างจากเด็กปกติ ดังนั้นเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจึงควรได้รับการส่งเสริมมากเป็นพิเศษ เพื่อช่วยให้ปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ (ศรียา นิยมธรรม, 2548: 124)

วรรณา จิตรักมั่น (2555: 18–19) และ สุภัสสรา จตุโชคอุดม (2553: 42) ต่างได้อธิบายถึงพัฒนาการของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่คล้ายคลึงกันว่า เด็กจะมีพัฒนาการทางร่างกายเหมือนคนทั่วไปแต่พัฒนาการทางการสื่อสารนั้นไม่อาจเทียบเท่าคนปกติทั่วไป ซึ่งพัฒนาการทางการสื่อสารของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะมีปัญหามากน้อยเพียงไรนั้นขึ้นอยู่กับระดับการสูญเสียการได้ยิน ยิ่งสูญเสียการได้ยินมากเท่าใดยิ่งมีปัญหาในการพัฒนาการสื่อสารมากขึ้นเท่านั้น เช่น มีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ในวงจำกัด เรียงคำเป็นประโยคที่ผิดหลักภาษา ปัญหาทางภาษาของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินคล้ายคลึงกับปัญหาในการพูด คือ ยิ่งสูญเสียการได้ยินมากเท่าใดยิ่งมีปัญหาในทางภาษามากขึ้นเท่านั้น วิธีการสื่อสารจึงจำเป็นต้องใช้ภาษามือและภาษาท่าทางเพื่อใช้ในการสื่อสาร และจำเป็นต้องอาศัยประสาทสัมผัสส่วนที่เหลือ คือ สายตา และการสัมผัสแทน ทำให้วิธีการรับรู้ทางภาษาของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้นแตกต่างไปจากบุคคลปกติ

พูนพิศ อมาตยกุล สุมาลี ดีจงกิจ และ พิมพา ขจรธรรม (2555 : 116) ได้อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับกระบวนการที่ส่งผลต่อพัฒนาการทางภาษา คือ Receptive Language ซึ่งหมายถึง ภาษาที่รับรู้ผ่านหูเพื่อเข้าไปสู่ Inner Language ซึ่งหมายถึง ภาษาที่เกิดจากการสะสมความรู้ทางภาษาที่เก็บไว้ภายในสมองก่อให้เกิดความจำและความคิด จากนั้นสมองก็สั่งการและถ่ายทอดออกมาเป็น Expressive Language คือ ภาษาที่ส่งออกมาจากสมองอันได้แก่ การพูด การอ่านออกเสียง ไปจนถึงการใช้ภาษามือและภาษาท่าทาง

ศรียา นิยมธรรม (2541: 69) ได้กล่าวถึงพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไว้ว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะเริ่มแสดงพัฒนาการที่ล่าช้าในช่วงปลายของวัยก่อนเข้าเรียน เนื่องจากความบกพร่องทางภาษาทำให้เกิดปัญหาการประมวลข้อมูลและขาดประสบการณ์การเรียนรู้ ส่งผลต่อการพัฒนาความคิดของเด็ก ส่วนเด็กปกติที่ได้พูด ได้สนทนาบ่อยๆ ทำให้เด็กได้เรียนรู้คำศัพท์ ได้คิด ได้สื่อสาร ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาพฤติกรรม สติปัญญา และรวมถึงพัฒนาการสังคมโดยรวม

2. ภาษามือและล่ามภาษามือ

ภาษามือไทย

ภาษามือไทยเป็นภาษาที่ใช้ในการสื่อสารของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินและทางภาษาศาสตร์นับว่าภาษามือเป็นภาษาภาษาหนึ่งที่มีความสมบูรณ์ มีรายละเอียดดังนี้

1. ประวัติความเป็นมาของภาษามือไทย

การสอนคนหูหนวกเริ่มขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2494 โดยการเปิดเป็นหน่วยทดลองสอนคนหูหนวกที่โรงเรียนเทศบาล 17 วัดโสมมนัสวรวิหาร ซึ่งมีหม่อมราชวงศ์หญิงเสริมศรี เกษมศรีเป็น

หัวหน้าหน่วย การสอนบุคคลหูหนวกส่วนใหญ่ในสมัยนั้นเป็นการฝึกพูดโดยใช้เครื่องช่วยในการฝึกพูด การตรวจวัดการได้ยินและใช้เครื่องช่วยฟัง เพราะยังไม่มีภาษามืออย่างเป็นทางการ นักเรียนหูหนวกจะใช้ภาษามือตามแบบฉบับของตนเอง เพื่อใช้สื่อสารกับบุคคลในครอบครัวของแต่ละคน โดยจะมีภาษามือที่ใช้สื่อสารไม่เหมือนกัน ตัวอย่างเช่นคำว่า พ่อแม่ บุคคลหูหนวกสมัยก่อนจะใช้ท่าภาษามือต่างกัน ต่อมาคุณหญิงกมลา ไกรฤกษ์ ได้ริเริ่มรวบรวมท่าภาษามือที่บุคคลหูหนวกในโรงเรียนสอนคนหูหนวกที่ใช้ท่าภาษามือแตกต่างกันให้เป็นไปในรูปแบบเดียวกัน เนื่องจากในขณะนั้นยังไม่มีการจัดทำท่าภาษามือสำหรับคนหูหนวกอย่างเป็นรูปธรรม (กมลา ไกรฤกษ์, 2544 อ้างถึงใน กำพล สุวรรณรัต, 2555: 77)

ต่อมาคุณหญิงกมลา ไกรฤกษ์ ซึ่งดำรงตำแหน่งครูใหญ่โรงเรียนสอนคนหูหนวกในสมัยนั้น ได้นำภาษามือซึ่งคนหูหนวกใช้ในประเทศสหรัฐอเมริกามาสอนในโรงเรียนสอนคนหูหนวกในประเทศไทย ภาษามือนี้เกือบทุกท่าทางได้ออกแบบตามอย่างภาษามืออเมริกัน ซึ่งได้ทำตามแบบภาษามือของประเทศฝรั่งเศสอีกทีหนึ่ง โดยสันนิษฐานว่ามนุษย์ทั่วโลกมีการกิน อยู่ หลับ นอน และมีอิริยาบถต่าง ๆ เหมือนกัน นอกจากบางท่าทางที่ต้องดัดแปลงหรือคิดสร้างสรรค์เพิ่มเติมขึ้น เนื่องจากไปขัดกับขนบธรรมเนียมประเพณีของเรา และให้เป็นไปตามสิ่งแวดล้อมโดยภาวะภูมิศาสตร์เท่านั้น ส่วนการใช้นิ้วสำหรับนับจำนวนนั้นทำตามแบบภาษามือของอเมริกันโดยตลอด (กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2509 อ้างถึงใน กมลา ไกรฤกษ์, 2544) ดังนั้นภาษามือช่วยคนหูหนวกที่ต้องใช้แต่สายตาศึกษาให้ได้มีภาษาติดต่อระหว่างกลุ่มของเขาเอง แต่ภาษานี้นำไปใช้ติดต่อกับผู้คนที่หูหนวกในประเทศอื่น ๆ เพราะเป็นเพียงภาษาที่คนหูหนวกใช้กัน เพื่อสื่อสารกันในสังคมระหว่างพวกของตนเอง เพราะเป็นธรรมชาติของคนหูหนวกอยู่แล้วที่ต้องใช้มือ ดังนั้นท่าทางต่าง ๆ พร้อมด้วยการสะกดนิ้วมือจึงเป็นทางเดียวเท่านั้นที่จะทำให้ชีวิตสังคมระหว่างพวกของเขาเป็นไปอย่างสดชื่น

สำหรับวิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดลนั้น ได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2535 ตามพระราชประสงค์ขององค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ที่ทรงมีพระราชดำริและทรงวางโครงการตลอดระยะเวลาหลายปีในการส่งเสริมและสนับสนุนบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินหรือ คนหูหนวก ประกอบกับการประกาศให้มีกฎหมายใหม่เพื่อช่วยเหลือผู้พิการในประเทศไทย วิทยาลัยแห่งนี้จึงเป็นสถาบันแห่งแรกและแห่งเดียวในภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ผู้ที่บกพร่องทางการมองเห็น และผู้ที่มีความบกพร่องทางร่างกายและการเคลื่อนไหว ต่อมาในราวปี พ.ศ. 2535 วิทยาลัยราชสุดาได้ทำการว่าจ้างนักภาษาศาสตร์ภาษามือ และนักมานุษยวิทยาชาวต่างประเทศที่ศึกษาเกี่ยวกับชาติพันธุ์ วรรณาของคนหูหนวก เพื่อดำเนินการวิจัยอย่างเป็นระบบในการศึกษาไวยากรณ์ภาษามือไทยและวัฒนธรรมของคนหูหนวกในสังคม ทางสมาคมหูหนวกแห่งประเทศไทยร่วมกับมหาวิทยาลัยกาลาเดท (Gallaudet University) และวิทยาลัยราชสุดา พร้อมข้อตกลงที่จะร่วมมือในโครงการการพัฒนาคนหูหนวกไทย

(The Thailand World Deaf Leadership: WDL) ซึ่งความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยกาลาเดทนั้น สามารถเป็นหลักประกันได้ว่า สถาบันของไทยได้เข้าสู่ความชำนาญระดับเดียวกันกับต่างประเทศ และความร่วมมือกับวิทยาลัยราชสุดานั้นก็จะเป็นเสมือนหลักประกันถึงการสนับสนุนและการยอมรับโครงการในระยะยาวในประเทศไทย (Woodward, 2545: 24)

2. ความหมายของภาษามือไทย

นักการศึกษาทั้งหลายต่างได้อธิบายความหมายของภาษามือไทยไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2544) ได้ให้ความหมายของภาษามือว่า เป็นภาษาหนึ่งที่มีความหมายครบถ้วน วิธีการสื่อสารเป็นการใช้ภาษามือ การแสดงท่าทาง สีหน้า บางครั้งมีการเคลื่อนไหวลำตัวประกอบด้วย แทนที่จะเป็นการสื่อสารติดต่อด้วยการพูด การใช้ภาษามือนี้ผู้ใช้ ได้ตกลงกันก่อนว่าท่านั้น ๆ มีความหมายว่าอะไร ดังนั้นผู้ใดจะใช้ภาษานี้ได้จะต้องเลียนแบบหรือมีการสอนกันเพื่อถ่ายทอดท่าทางนั้น ๆ ต่อไป

สมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย (2551: 11) ได้อธิบายว่า “ภาษามือ” เป็น “ภาษาแม่” ของคนหูหนวก คนหูหนวกทั่วโลกสื่อสารด้วยการใช้ “ภาษามือ” ซึ่งใช้การดูและใช้การเคลื่อนไหวมือประกอบกับการเคลื่อนไหวส่วนอื่น ๆ ของร่างกาย และการแสดงสีหน้า ภาษามือของคนหูหนวกแต่ละชาติมีความแตกต่างกันเช่นเดียวกับภาษาพูดตามวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี และสภาพแวดล้อมของแต่ละชาติ

มลิวัลย์ ธรรมแสง (2558: 11) ได้ให้ความหมายภาษามือว่า เป็นภาษาที่ใช้ในการสื่อสารและเรียนรู้ของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ภาษามือเป็นภาษาที่มีรูปแบบโครงสร้างไวยากรณ์เป็นของตนเอง และมีโครงสร้างไวยากรณ์ที่แตกต่างจากโครงสร้างไวยากรณ์ของภาษาไทย

ดังนั้นสรุปได้ว่า ภาษามือเปรียบเหมือนเป็นภาษาแม่ของคนหูหนวกที่ใช้การทำท่าทางจากการใช้มือ การแสดงออกของสีหน้า หรือแม้กระทั่งการเคลื่อนไหวของลำตัว เพื่อสื่อสารกับคนอื่นแทนการใช้ภาษาพูด

2.1 ความหมายของการสะกดอักษรนิ้วมือไทย

การสะกดนิ้วมือไทยนั้น มีผู้ให้คำนิยามไว้ต่าง ๆ ดังนี้

การสะกดนิ้วมือไทยเป็นการสะกดอักษรทีละตัว เพื่อรวมเป็นคำ คำภาษามือไทยถูกรวบรวมอิทธิพลจากภาษามืออเมริกัน การสะกดนิ้วมือไทยประดิษฐ์ใช้มาจากผสมผสานระหว่างการสะกดนิ้วมือไทยและสะกดนิ้วมืออเมริกัน เนื่องจากการแสดงท่าแทนคำพูดนั้นมีไม่ครบ ฉะนั้นคำใดที่ไม่มีท่าคำนั้นจึงต้องสะกดด้วยนิ้วมือแทน เพื่อให้สื่อความหมายได้อย่างถูกต้อง การสะกดนั้นใช้เรียงอักษรผสม

กับวรรณยุกต์ เช่นเดียวกับการเขียนหนังสือ การเลียนแบบมือนั้นง่ายและสามารถทำได้อย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตามบุคคลหนึ่ง ๆ ย่อมมีท่าทางสวยหรือเก้งก้างแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบุคลิกลักษณะของผู้แสดงท่าแต่ละคน คำวิสามัญนามและนามธรรมส่วนใหญ่นั้น สุดวิสัยจะประดิษฐ์ท่าทางขึ้นได้ จึงจำเป็นต้องใช้นิ้วสะกดแทน (กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2509 อ้างถึงในกมลา ไกรฤกษ์, 2544) การสะกดนิ้วมือไทย หมายถึง การใช้นิ้วมือทำท่าภาษามือแทนตัวอักษร สระวรรณยุกต์ในภาษาไทย รวมทั้งตัวเลข เพื่อสะกดเป็นคำที่มีความหมายต่าง ๆ (กำพล สุวรรณรัต, 2548: 86–87)

2.2 ลักษณะของการสะกดนิ้วมือไทย

ดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น การสะกดนิ้วมือช่วยให้คนหูหนวกซึ่งเป็นผู้เรียนรู้ทางสายตาได้สามารถสื่อสารและศึกษาหาความรู้ได้อย่างชัดเจนและสะดวก ดังนั้นการใช้ท่าทางต่าง ๆ พร้อมด้วยการสะกดด้วยนิ้วมือจึงจำเป็นสำหรับคนหูหนวกเป็นอย่างยิ่งซึ่ง กำพล สุวรรณรัต (2555: 86–87)ได้อธิบายไว้ว่า การสะกดนิ้วมือของไทยแบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

2.2.1 แบบสะกดตัวอักษร การสะกดนิ้วมือไทยแตกต่างจากการเรียงลำดับพยัญชนะในภาษาไทย เนื่องจากแบบสะกดนิ้วมือไทยได้เรียงลำดับตัวอักษรตามลักษณะของท่ามือที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน โดยการจัดพยัญชนะไว้เป็นกลุ่ม ๆ โดยกลุ่มที่มีลักษณะหรือการออกเสียงที่คล้ายคลึงกันจะถูกจัดไว้ในกลุ่มเดียวกัน ตัวอย่างเช่น ก จะมีลักษณะคล้ายคลึงกับ ข ค และ ฆ ส่วน ต จะถูกจัดอยู่ในกลุ่ม ถ ฐ ฒ ท ฏ เป็นต้น อย่างไรก็ตามแบบสะกดนิ้วมือไทยไม่มีตัว ฃ ฅ เนื่องจากคนหูหนวกพบเห็นตัวอักษร 2 ตัวนี้ในการอ่านการเขียนน้อยมากจึงไม่มีท่ามือดังกล่าว

2.2.2 แบบสะกด สระ วรรณยุกต์ และสัญลักษณ์อื่น ๆ ซึ่งได้จัดเรียงตามลักษณะที่คนหูหนวกเห็นและใช้อยู่ตามปกติซึ่งไม่เหมือนกับการเรียงลำดับของสระในภาษาไทย

2.2.3 แบบสะกดตัวเลข ซึ่งมีตั้งแต่ 1 ถึง 10 และตัวเลขหลักสิบ หลักร้อย หลักพัน หลักหมื่น หลักแสน จนถึงล้านตามลำดับ

ในขณะที่ กมลา ไกรฤกษ์ (2544) ได้อธิบายถึงลักษณะของการสะกดนิ้วมือไทยทั้งที่มีความคล้ายคลึงและแตกต่างจากสิ่งที่ กำพล สุวรรณรัต (2555: 86–87) อธิบายไว้ว่า การสะกดภาษามือนั้นมีการจัดพยัญชนะที่เป็นหมวดหมู่ และเมื่อมีการสะกดเป็นคำจะมีการเรียงพยัญชนะผสมกับสระและวรรณยุกต์เช่นเดียวกับการเขียนเหมือนกัน แต่เนื่องจากคนหูหนวกจะไม่สามารถเห็นความแตกต่างกันในเวลาอ่านปากได้ เพราะหูเขาไม่ได้ยินเสียงวรรณยุกต์ จะมองดูเหมือนพูดคำคำเดียวซ้ำ ๆ กัน เนื่องจากภาษาไทยเป็นภาษาที่มีเสียงวรรณยุกต์ คนหูหนวกจึงไม่สามารถจะอ่านริมฝีปากของผู้พูดได้ การจัดเรียงแบบสะกดนิ้วมือของสระ วรรณยุกต์ จึงจัดเรียงโดยใช้หลักการเรียงตามภาพที่มีลักษณะภาพ สระ ที่คล้ายกัน โดยจัดให้สระอยู่บนตำแหน่งของฝ่ามือ และวรรณยุกต์อยู่ตำแหน่งปลายนิ้วมือ จัดเรียงโดยวรรณยุกต์เอก โท ตรี จัตวา ตามลำดับนิ้วมือจากนิ้วชี้ กลาง นาง และก้อย

นอกจากนี้การสะกดนิ้วมือ ตัว ฮ ซึ่งเป็นตัวอักษรตัวสุดท้ายสำหรับคนปกติ อักษรตัวสุดท้ายของแบบสะกดนิ้วมือของคนหูหนวกไทยจึงเป็นตัว อ แทน อย่างไรก็ตามแบบสะกดนิ้วมือไทยไม่มีตัว ฃ ฅ เนื่องจากไม่มีท่ามือคนหูหนวกตัวอักษร 2 ตัวนี้

ตัวอย่างการสะกดนิ้วมือไทย

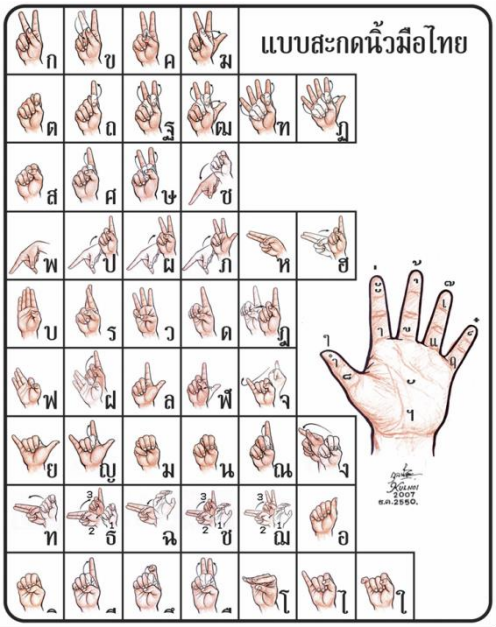

ภาพ 1 แบบสะกดนิ้วมือไทย

ที่มา: วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล, 2551 (วาดโดยนายกุลน้อย ทองน้อย, 2550)

ตัวอย่างแบบสะกดตัวเลข ซึ่งมีตั้งแต่ 1 ถึง 10 และตัวเลขหลักสิบ หลักร้อย หลักพัน หลักหมื่น หลักแสน จนถึงล้านตามลำดับ

ภาพ 2 แสดงการสะกดนิ้วมือเป็นตัวเลข

ที่มา: ชมรมศิษย์เก่าโรงเรียนสอนคนหูหนวก มูลนิธิอนุเคราะห์คนหูหนวกในพระบรมราชินูปถัมภ์, 2545

3. โครงสร้างและไวยากรณ์ของภาษามือไทย

สมาคมคนหูหนวกแห่งประไทย (2529: V) ได้ให้ความหมายโครงสร้างและไวยากรณ์ภาษามือไทยไว้ว่า เป็นการจัดคำศัพท์ภาษามือตามหน้าที่ของคำศัพท์และส่วนประกอบที่จำเป็นในการสื่อสาร ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

3.1 ท่ามือ

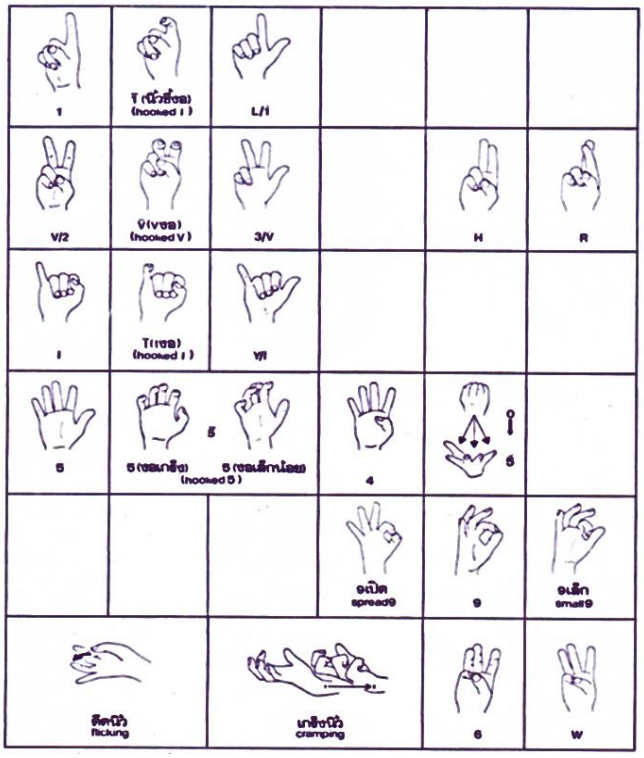

ภาพ 3 แสดงท่านิ้วมือภาษามือไทย 1 และ 2

ที่มา: ปทานุกรมภาษามือไทย เล่ม 1, 2529: 311–312

3.2 ตำแหน่งของมือ

3.3 ทิศทางการหันของมือ

3.4 ความเคลื่อนไหวของมือ

3.5 การแสดงสีหน้า

โครงสร้างดังกล่าวนี้เป็นที่รู้กันโดยทั่วไปในหมู่คนหูหนวกส่วนมาก และจะช่วยให้ผู้อ่านที่เป็นคนที่มีการได้ยินเข้าใจโครงสร้างลึกของภาษามือไทย สัญลักษณ์แสดงการเคลื่อนไหวของท่าภาษามืออีกด้วย

สมาคมคนหูหนวกแห่งประไทย (2533: LX) ได้อธิบายไว้ในปทานุกรมว่า โครงสร้างของภาษามือที่ราบเรียบจะมีประสิทธิภาพสูงมาก ในรูปแบบท่ามือ การหันมือหรือพลิกฝ่ามือ ตำแหน่งของมือ การเคลื่อนไหวของลำตัว จังหวะการทำท่ามือและการแสดงออกทางสีหน้า ทั้งหมดจะผสมผสานไปด้วยกันและแทนความหมายด้วยวิธีที่ง่ายที่สุด เพื่อให้สอดคล้องกับการรับรู้ทางตาและจิตใจ

Woodward (2545) เป็นนักภาษาศาสตร์ท่านหนึ่งที่มีประสบการณ์ในการทำงานกับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ในประเทศไทยได้กล่าวถึงภาษามือไทยไว้ว่า เป็นภาษาที่ใช้ในชุมชนคน

หูหนวกไทย ถือเป็นภาษาประจำชาติของคนหูหนวกไทย มีโครงสร้างทางภาษาและไวยากรณ์ของตนเอง โครงสร้างของภาษาและไวยากรณ์แตกต่างกับภาษาไทย ภาษามือที่พบในแต่ละท้องถิ่นของประเทศไทยมีความเหมือนกันร้อยละ 83 และประมาณร้อยละ 52 ของภาษามือไทยได้รับอิทธิพลมาจากภาษามืออเมริกัน

ส่วนสถาบันส่งเสริมมาตรฐานการศึกษานอกโรงเรียน กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ (2541: 16—20) และหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2544: ง—จ) ได้เสนอแนะรายละเอียดของโครงสร้างหรือองค์ประกอบของภาษามือไทยไว้ว่าได้แก่ ท่ามือ ตำแหน่งของมือ ทิศทางการหันของมือ การเคลื่อนไหวของมือ และการใช้สีหน้าโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ท่ามือ คือ รูปร่าง และลักษณะของมือที่แสดงท่าต่าง ๆ ซึ่งแต่ละท่ามีความหมายและมีระบบเหมือนการออกเสียงในภาษาพูด เช่น

กำมือ	หมายถึง	ทำงาน พยายาม ไอศครีม
แบมือ	หมายถึง	หนังสือ กระโปรง ขอบคุณ ขอโทษ
นิ้วชี้	หมายถึง	ฉัน คุณ ไหน เที่ยว รู้ ไม่รู้
กางนิ้ว	หมายถึง	ไม่ กระดาษ ไม่เป็นไร กวาง
จีบนิ้ว	หมายถึง	แมว ประหยัด อาชีพ

2) ตำแหน่งของมือ คือ การวางท่ามือในตำแหน่งต่าง ๆ ของร่างกาย ท่ามือเดียวกันแต่วางตำแหน่งต่างกัน หรือทิศทางต่างกัน แสดงถึงความหมาย เช่น

คุณ	หมายถึง	นิ้วชี้ ชี้ยื่นไปข้างหน้า ตำแหน่งของมือ อยู่บริเวณอก
ฉัน	หมายถึง	นิ้วชี้ ชี้ตัวเอง ตำแหน่งของมือ อยู่บริเวณหน้าอก
รู้	หมายถึง	นิ้วชี้ ชี้ศีรษะ ตำแหน่งของมือ อยู่บริเวณขมับ

นอกจากนี้ ท่ามือที่อยู่บริเวณศีรษะจะมีความหมายที่เกี่ยวข้องกับความคิด เช่น ท่ามือคิดถึง ฝัน รู้ เข้าใจ ฉลาด บริเวณหน้าอกจะมีความหมายที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึก เช่น ท่ามือรัก อดทน สบายดี เสียสละ บริเวณหน้าท้องจะมีความหมายที่เกี่ยวข้องกับคำที่ใช้บริเวณหน้าท้อง เช่น ท่ามือการตั้งครรภ์การคลอดลูก ส่วนบริเวณสะโพกจะมีความหมายที่เกี่ยวข้องกับคำทั่วไป ท่ามือกางเกง กระโปรง สุนัข

3) ทิศทางการหันของมือ คือ ท่ามือเดียวและตำแหน่งเดียวกัน แต่ทิศทางการหันของมือ ซึ่งความหมายจะต่างกัน เช่น ตั้งมือขึ้น นิ้วชิดกัน หันฝ่ามือออก เช่น

ของเขา	หมายถึง	หันฝ่ามืออก ยื่นไปข้างหน้า
ของฉัน	หมายถึง	หันฝ่ามือเคลื่อนเข้าหน้าอก
พี่	หมายถึง	เคลื่อนไหวท่ามือแบนขึ้นไปด้านหลังมือ
น้อง	หมายถึง	เคลื่อนไหวท่ามือแบนลงไปด้านหลังมือ

4) การเคลื่อนไหวของมือ คือ ท่ามืออย่างเดียวกันแต่เคลื่อนไหวไปในทิศทางความหมายไม่เหมือนกัน เช่น

เปิด	หมายถึง	ท่ามือที่ใช้มือทั้งสองตั้งขึ้น หัวแม่มือพับเข้าด้านใน ฝ่ามือทั้งสองข้างชิดกันในระดับหน้าอก แล้วเลื่อนออกห่าง
ปิด	หมายถึง	ท่ามือที่ใช้มือทั้งสองตั้งขึ้น หัวแม่มือพับเข้าด้านใน ฝ่ามือทั้งสองข้างห่างกันในระดับหน้าอก แล้วเลื่อนให้หัวฝ่ามือชิดกัน
บ้าน	หมายถึง	จีบนิ้วทั้งห้านิ้วรวมกัน แล้วเอาปลายนิ้วแตะที่แก้ม 2 ครั้ง
หอมแก้ม	หมายถึง	จีบนิ้วทั้งห้านิ้วรวมกัน แล้วเอาปลายนิ้วแตะที่แก้ม 1 ครั้ง

5) การแสดงสีหน้า หมายถึง การแสดงออกของสีหน้าในขณะสื่อสาร สีหน้าที่ต่างกันมีความหมายที่แตกต่างกัน ผู้ที่ใช้ภาษามือจึงควรให้ความสำคัญและตระหนักในการใช้สีหน้าให้มีความสัมพันธ์กับการใช้มือ หากการสื่อสารใดไม่ได้แสดงสีหน้าประกอบด้วย ถือว่าภาษามือนี้ขาดความสมบูรณ์ในตัวเอง ทำให้การสื่อความหมายไม่ชัดเจน เช่น คิ้ว ปาก ตา

การส่ายศีรษะ	หมายถึง	การแสดงปฏิเสธ
การพยักหน้า	หมายถึง	การแสดงความรับรู้
การขมวดคิ้ว	หมายถึง	การแสดงความสงสัย เจ็บปวด โกรธ ไม่เข้าใจ
การเลิกคิ้ว	หมายถึง	การแสดงประหลาดใจ และคำถามที่ต้องการคำตอบ

สมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย (2543) ได้เสนอแนะรายละเอียดของการเปรียบเทียบไวยากรณ์ภาษามือไทยกับภาษาไทยไว้ว่าดังนี้

ตัวอย่างการเปรียบเทียบประโยคระหว่างภาษาไทยกับภาษามือไทย

ภาษาไทย	**ภาษามือไทย**
1. ฉันไปโรงเรียน	1. โรงเรียน — ฉัน (ท่ามือ Y) — ไป 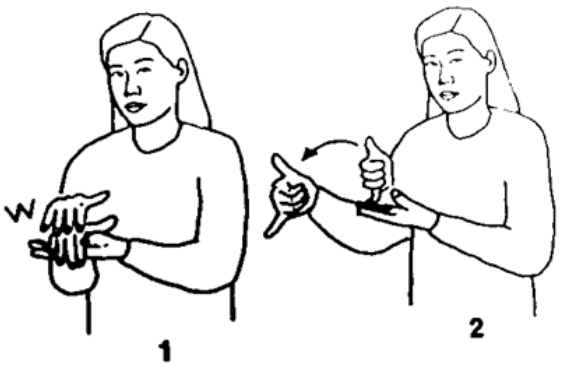
2. คุณมาบ้านฉัน	2. บ้าน — คุณ (ท่ามือ Y) — มา 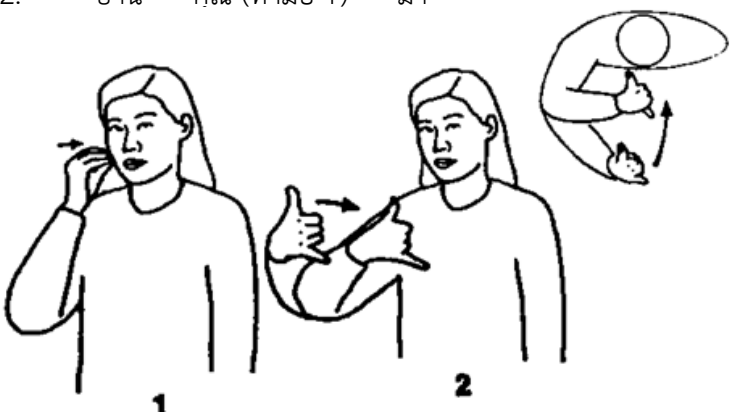

4. การใช้ภาษามือไทย

การใช้ภาษามือไทยของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินหรือคนหูหนวกนั้นรัฐบาลหลายประเทศรวมทั้งประเทศไทยได้ให้การยอมรับว่าเป็นภาษาประจำชาติของคนหูหนวกไทย ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง ภาษามือไทย ลงวันที่ 17 สิงหาคม 2542 ให้ภาษามือไทยเป็นภาษามือ

ประจำชาติและภาษาแม่ของคนหูหนวก จากการศึกษาโครงสร้างไวยาการณ์ภาษามือไทยพบว่า ภาษามือไทยมีโครงสร้างทางไวยากรณ์เป็นของตนเอง (Danthanavanich, 2008) นอกจากนั้นคนหูหนวกที่อยู่ในประเทศเดียวกันก็อาจมีภาษาถิ่นในแต่ละภูมิภาคเช่นเดียวกับภาษาพูด ด้วยภาษามือมีคุณสมบัติของการเป็นภาษาเช่นเดียวกับภาษาต่าง ๆ และภาษามือของแต่ละชาติมีศัพท์และไวยากรณ์ หรือกฎระเบียบการเรียงคำและคุณสมบัติอื่น ๆ แตกต่างกัน นั่นคือ ภาษามือไม่ได้เป็นภาษาสากลที่คนหูหนวกทุกชาติใช้สื่อสารกันได้ ศัพท์ภาษามือส่วนใหญ่กำหนดโดยคนหูหนวก เพื่อให้คนหูหนวกในกลุ่มเดียวกันสามารถสื่อสารกันได้โดยง่ายและกว้างขวาง

พวงแก้ว กิจธรรม (2551: 7) ได้อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับภาษามือไทยว่า คำศัพท์หรือท่าภาษามือของแต่ละชาติมีความแตกต่างกันทั้งความหมายและไวยากรณ์ เหตุผลเนื่องจากมีแต่ละชาติมีวัฒนธรรม วิถีชีวิต ภูมิประเทศ ขนบธรรมเนียมประเพณี สภาพแวดล้อมและธรรมชาติที่ต่างกัน ซึ่งเป็นปัจจัยที่คล้าย ๆ กันกับภาษาพูดของแต่ละชาติก็มีความแตกแต่งกัน นอกจากนี้ คนหูหนวกที่อยู่ในประเทศเดียวกันก็อาจมีภาษามือถิ่นของแต่ละภูมิภาคซึ่งอาจแตกต่างกันไปบ้างเช่นเดียวกับภาษาพูด “ภาษามือ” จึงไม่ใช่ “ภาษาสากล” ที่คนหูหนวกทุกชาติใช้เหมือนกัน และสื่อสารกันได้หมดทุกประเทศ ประเทศที่อยู่ใกล้ชิดติดกันหรือติดต่อกัน อาจนำคำศัพท์ภาษามือของอีกชาติหนึ่งไปใช้ แต่มีจำนวนคำศัพท์ไม่มากเท่าเจ้าของภาษาเดิม

ลักษณะของคำศัพท์ภาษามือของคนหูหนวกแต่ละภูมิภาคและแต่ละท้องถิ่นได้มีการกำหนดคำศัพท์ภาษามือกันเอง เพื่อใช้สื่อสารในคนหูหนวกกลุ่มเดียวกัน โดยคำศัพท์ภาษามือส่วนหนึ่งมีรากฐานมาจากการเคลื่อนไหวอวัยวะของร่างกายตามธรรมชาติ หรือใช้ “ภาษาร่างกาย” ที่คนปกติทั่วไปก็ใช้กัน เช่น การโบกมือพร้อมกับการส่ายหน้า หมายถึง ไม่ เป็นต้น อย่างไรก็ตามการเคลื่อนไหวอวัยวะต่าง ๆ มีไม่เพียงพอกับการสื่อสารที่ต้องใช้คำศัพท์มากมาย ต่อมาจึงมีการประดิษฐ์ภาษามือเพิ่มขึ้นซึ่งยากที่จะคาดเดาความหมายหากไม่ได้เรียนรู้ก่อน อย่างไรก็ตามท่ามือประดิษฐ์ยังคงมีรากฐานจากวิถีชีวิต วัฒนธรรม ภูมิประเทศ ขนบธรรมเนียมประเพณี สภาพแวดล้อม และธรรมชาติของแต่ละท้องถิ่นดังกล่าวข้างต้น

ล่ามภาษามือ

ล่ามภาษามือ คือ บุคคลที่ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการสื่อสารเพื่อถ่ายทอดข้อมูลระหว่างคนหูหนวกหรือคนหูตึงมากซึ่งใช้ภาษามือกับบุคคลที่ไม่ใช้ภาษามือ ซึ่งการจะทำหน้าที่เป็นผู้เชื่อมการสื่อสารที่ดีนั้นไม่เพียงแต่จะต้องมีความรู้และทักษะในภาษาทั้งสองภาษาเป็นอย่างดีเท่านั้น แต่ยังต้องมีความรู้ในสิ่งที่สื่อสารและมีความเข้าใจในวัฒนธรรมของผู้ที่สื่อสารอีกด้วย การทำงานเป็นล่ามภาษามือจึงจัดว่าเป็นวิชาชีพหนึ่งไม่ใช่เป็นเพียงอาชีพเท่านั้นเพราะเป็นการปฏิบัติงานที่ต้องการความรู้และ

ทักษะสูง คำว่า “วิชาชีพ” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “profession” หมายถึง อาชีพที่ได้รับค่าตอบแทนโดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องเป็นอาชีพที่ต้องการการศึกษา และการฝึกอบรมในระดับสูง วิลเบอร ต อี มัวร์ อธิบายว่า “วิชาชีพคือ การประกอบอาชีพเต็มเวลา โดยผู้ประกอบวิชาชีพ (professional) อุทิศเวลาให้กับอาชีพนั้น ๆ ผู้ประกอบวิชาชีพอยู่ในกลุ่มวิชาชีพเดียวกัน และมักมีการจัดตั้งสมาคมวิชาชีพอย่างเป็นรูปธรรม ผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องมีความรู้และทักษะในการประกอบวิชาชีพนั้นๆ อันเป็นผลมาจากการที่ได้รับการฝึกอบรม หรือการศึกษาตรงตามสาขาที่ประกอบวิชาชีพ นอกจากนี้ผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องยึดมั่นอยู่กับกฎเกณฑ์ของการประกอบวิชาชีพ ปฏิบัติงานและให้บริการด้วยจิตสำนึกในวิชาชีพ ตลอดจนมีความเป็นอิสระในการประกอบวิชาชีพ อันเนื่องมาจากการที่ผู้ประกอบวิชาชีพมีความเชี่ยวชาญในการประกอบวิชาชีพของตนในระดับสูง” (วริยา ชินวรรณโณ, 2541)

ถึงแม้ว่าเป็นที่รับรู้และยอมรับกันว่า ล่ามภาษามือเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นสำหรับในทุกสังคมเพราะทุกสังคมมีทั้งคนหูหนวกและผู้ที่มีการได้ยินแต่ล่ามภาษามือเป็นกลุ่มนักวิชาชีพที่ไม่ค่อย ได้รับความสนใจจากรัฐบาลหลายประเทศมาโดยตลอด จากการสำรวจของสมาพันธคนหูหนวกโลก (World Federation of the Deaf หรือ WFD) ที่ได้เริ่มดำเนินการสำรวจคนหูหนวกในประเทศกำลังพัฒนาในปี ค.ศ. 1992 พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นในด้านล่ามภาษามือคือ จากข้อมูลการสำรวจของปี ค.ศ. 1992 มีเพียง 29 ประเทศจาก 65 ประเทศที่ตอบกลับแบบสำรวจที่ตอบว่า มีล่ามภาษามือในประเทศของตน แต่จากรายงานการสำรวจเรื่อง คนหูหนวกและสิทธิมนุษยชน โดย Haualand & Allen ในปี ค.ศ. 2009 พบว่า ในบรรดา 93 ประเทศที่ตอบแบบสอบถามนั้น มี 80 ประเทศที่ตอบว่ามีล่ามภาษามืออย่างไรก็ตาม คุณภาพของล่ามภาษามือและระบบการบริการล่ามภาษามือในแต่ละประเทศมีความแตกต่างกันอย่างมากขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น หลักสูตรการฝึกอบรม การกำหนดข้อปฏิบัติหรือจรรยาบรรณ ตลอดจนระดับการเข้าถึงการบริการ (Haualand & Allen, 2009)

1. ระบบการบริการล่ามภาษามือ

การสำรวจเกี่ยวกับคนหูหนวกและสิทธิมนุษยชนของคนหูหนวกโดย Haualand&Allen (2009) ซึ่งเป็นการสำรวจด้วยการส่งแบบสอบถามไปยังประเทศต่าง ๆ และมีประเทศที่ตอบกลับมา 93 ประเทศ จาก 123 ประเทศ คือมีอัตราตอบกลับร้อยละ 76 ผลการศึกษาพบวาในจำนวน 93 ประเทศที่ตอบแบบสอบถาม 62 ประเทศระบุว่ามีการจัดบริการล่ามภาษามือ โดย 43 ประเทศตอบว่า มีหลักสูตรฝึกอบรมล่ามภาษามือระดับและคุณภาพต่าง ๆ และมี 31 ประเทศที่มีการกำหนดจรรยาบรรณของวิชาชีพล่าม มี 32 ประเทศที่รัฐบาลเป็นผู้รับผิดชอบบ้างบางสวนในการจ่ายเงินเดือน

หรือเงินค่าตอบแทนล่ามภาษามือ แต่มีเพียง 18 ประเทศเท่านั้นที่มีองค์ประกอบครบทั้งระบบคือ มีการจัดบริการล่ามภาษามือ มีหลักสูตรฝึกอบรมล่ามภาษามือ มีจรรยาบรรณวิชาชีพล่ามภาษามือ และมีรัฐบาลที่เตรียมการที่จะจ่ายเงินค่าจ้าง/เงินเดือนล่าม ซึ่ง 18 ประเทศนี้ได้แก่ ประเทศออสเตรเลีย เบลารุส บราซิล บัลกาเรีย โคลัมเบีย คอสตาริก่า ฮอนดูรัส ญี่ปุน คาซัคสถาน มาเลเซีย เม็กซิโก นามิเบีย นิคารากัว กาต้าร์ รัสเซีย แอฟริกาใต้ แทนซาเนีย และอูกันดา โดยมีเพียง 3 ประเทศเท่านั้น คือ ออสเตรเลีย บัลกาเรียและญี่ปุ่น ที่มีองค์ประกอบครบและรัฐบาลเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายคือเงินเดือนของล่ามทั้งหมด ส่วนประเทศอื่นมีองค์ประกอบที่ไม่ครบเช่น รัฐบาลรับผิดชอบจ่ายค่าบริการล่ามเพียงบางส่วนหรือไม่จ่ายเลย คนหูหนวกหรือองค์กรของหรือองค์กรเพื่อคนหูหนวกเป็นผู้รับผิดชอบในการจ่ายเงินเดือนล่าม(ในกรณีที่ล่ามได้รับเงินเดือน) ซึ่งการที่มีการจัดบริการล่ามภาษามือในเพียง 18 ประเทศเท่านั้นสะท้อนให้เห็นว่า คนหูหนวกยังคงมีความจำกัดอย่างมากในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและบริการต่างๆ

2. จำนวนล่ามภาษามือ

ข้อมูลจากผลการสำรวจข้างต้นเรื่องจำนวนล่ามภาษามือ พบว่า จำนวนล่ามภาษามือในแต่ละประเทศมีความแตกต่างกันมาก เช่น ใน ประเทศซูรินาม คาแมรูน เซเนกัลมีล่าม 2 คน ลาว ศรีลังกา ระวันดา สวาซิแลนด์มีล่ามภาษามือ 3 คน อาเมเนีย บาร์เรน มอรอคโค ปาเลสไตน์ มีล่ามภาษามือ 5 คน โบลิเวียมีล่าม 10 คน อูกันดามีล่าม 102 คน คองโกมีล่าม 150 คน อัลจีเรียมีล่าม 300 คน คิวบามีล่าม 434 คน รัสเซียมีล่าม 800 คน บราซิลมีล่าม 1,500 คน ญี่ปุนมีล่าม 20,000 คน

3. คุณภาพของล่ามภาษามือ

คุณภาพของล่ามภาษามือนอกจากจะขึ้นอยู่กับการฝึกอบรมที่ได้รับแล้ว ยังขึ้นอยู่กับการกำกับดูแลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอีกด้วย โดยทั่วไปการกำกับดูแลมักจะต้องมีหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้เพื่อเป็นแนวปฏิบัติตนที่มักเรียกว่า จรรยาบรรณ (Code of Ethics) ซึ่งมักถูกกำหนดโดยองค์กรของวิชาชีพนั้น เช่น องค์กรของล่ามภาษามือเอง แตในบางแห่งองค์กรของผู้บริโภค เช่น องค์กรของคนหูหนวกอาจมีส่วนในการกำหนดจรรยาบรรณด้วย จากข้อมูลการสำรวจของ Haualand & Allen (2009) พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมล่ามในแต่ละประเทศมีความแตกต่างกันมาก โดยมีตั้งแต่หลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น 5-10 วัน จนถึงระดับปริญญา และมีเพียง 34 ประเทศที่มีทั้งหลักสูตรฝึกอบรมและจรรยาบรรณวิชาชีพล่าม

ประเทศที่พัฒนาแล้วมักมีหลักสูตรฝึกอบรมล่ามในระดับอนุปริญญาขึ้นไป เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาเพิ่งเปลี่ยนเกณฑ์ให้ล่ามต้องจบปริญญาตรีขึ้นไป ประเทศออสเตรเลียมีล่ามที่จบทั้งระดับวุฒิบัตร ประกาศนียบัตรชั้นสูงคือ ล่ามภาษามือพื้นฐาน (paraprofessional) และล่ามภาษามือวิชาชีพ (interpreter) ประเทศนิวซีแลนด์มีหลักสูตรฝึกอบรมระดับอนุปริญญาระยะเวลา 2 ปีที่

Auckland University of Technology ผู้ที่สมัครเข้าเรียนต้องมีทักษะการใช้ภาษามือนิวซีแลนด์มาเป็นอย่างดีแล้ว ผู้ที่จบเทียบได้กับระดับล่ามภาษามือพื้นฐาน (paraprofessional) ของประเทศออสเตรเลียซึ่งปัจจุบันประเทศนิวซีแลนด์กำลังมีความร่วมมือกับประเทศออสเตรเลียเพื่อจัดทำล่ามในระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต (http://www.wasli.org)

นอกจากการฝึกอบรม และการกำหนดจรรยาบรรณแล้ว เพื่อเป็นการควบคุมและพัฒนาคุณภาพบางประเทศมีระบบการให้การรับรองล่ามด้วยการทดสอบความรู้และทักษะการเป็นล่ามภาษามือ ล่ามภาษามือที่ผ่านการประเมินจะถูกเรียกว าเป็น ล่ามภาษามือวิชาชีพ (Certified Interpreters) การรับรองล่ามอาจมีการรับรองเป็นหลายระดับ ข้อมูลจากการสำรวจโดย Haualand & Allen (2009) พบว่า จำนวนล่ามภาษามือวิชาชีพที่ผ่านการรับรองในแต่ละประเทศมีจำนวนน้อยมาก มี 30 ประเทศตอบว่า ในประเทศของตนมีล่ามภาษามือวิชาชีพที่ผ่านการรับรองน้อยกวา 20 คน เช่น ประเทศไทย เม็กซิโก มาดากัสการ์ ซูดาน แทนซาเนีย และอิรัค มี 7 ประเทศมีล่ามภาษามือวิชาชีพที่ผ่านการรับรองระหว่าง 21 – 100 คน และมี 12 ประเทศที่มีล่ามภาษามือวิชาชีพที่ผ่านการรับรองมากกว่า 100 คน

ประเทศกานาเพิ่งเริ่มต้นมีหลักสูตรฝึกอบรมล่ามภาษามือในระดับมหาวิทยาลัย ประเทศกลุ่มอาหรับมีหลักสูตรฝึกอบรมภาษามืออาหรับ (Unified Arabic Sign Language) สำหรับทั้งคนที่มีการได้ยินและคนหูหนวกระยะเวลา 5-10 วัน ผู้ที่จบการฝึกอบรมจะได้รับวุฒิบัตร “ล่ามภาษามือ”

4. การจ่ายค่าบริการล่ามของรัฐบาล

ถึงแม้ว่าเกือบทุกประเทศจะตระหนักถึงความสำคัญของการที่คนหูหนวกจะต้องมีล่ามภาษามือแต่มีประเทศจำนวนน้อยมากที่รัฐบาลให้ความสำคัญและรับผิดชอบเรื่องค่าใช้จ่ายสำหรับล่ามภาษามือ โดยมีเพียง 3 ประเทศเท่านั้นที่รัฐบาลรับผิดชอบค่าล่ามภาษามือทั้งหมด ได้แก่ ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น และบัลกาเรีย ประเทศที่เหลือรัฐบาลรับผิดชอบบางส่วน หรือเป็นเรื่องของคนหูหนวกหรือองค์กรที่ทำงานด้านคนหูหนวก หรือองค์กรการกุศลเช่นองค์กรทางศาสนาเป็นผู้รับผิดชอบ ผลการสำรวจโดย Haualand & Allen (2009) พบว่า ประเทศที่รัฐบาลรับผิดชอบบางส่วนได้แก่ ประเทศคาซัคสถาน เบลารุส รัสเซีย มาเลเซีย โคลัมเบีย บราซิล ฮอนดูรัส เม็กซิโก นิคารากัว คอสตาริกา คาแมรูน โดยประเทศบัลเกเรีย รัฐบาลจ่ายค่าบริการล่ามภาษามือให้ไม่เกิน 10 ชั่วโมงต่อปีต่อคนหูหนวก 1 คน บางประเทศกำหนดให้คนหูหนวกต้องลงทะเบียนเป็นสมาชิกขององค์กรเช่น องค์กรทางศาสนาจึงจะมีสิทธิได้รับบริการล่ามภาษามือโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

จะเห็นได้ว่า มีความแตกต่างกันมากในเรื่องของล่ามภาษามือระหว่างประเทศต่าง ๆ ทั้งในเรื่องของจำนวนการฝึกอบรม คุณภาพของล่าม และการจัดระบบบริการล่ามภาษามือ มีประเทศน้อย

มากที่มีการให้บริการล่ามภาษามือที่เป็นระบบ ประเทศที่อาจกล่าวได้ว่าเป็นประเทศต้นแบบในด้านล่ามภาษามือ คือ ประเทศสหรัฐอเมริกา และ ออสเตรเลีย

2.3 กรอบแนวคิด (Concept) “โครงการพัฒนาคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์"

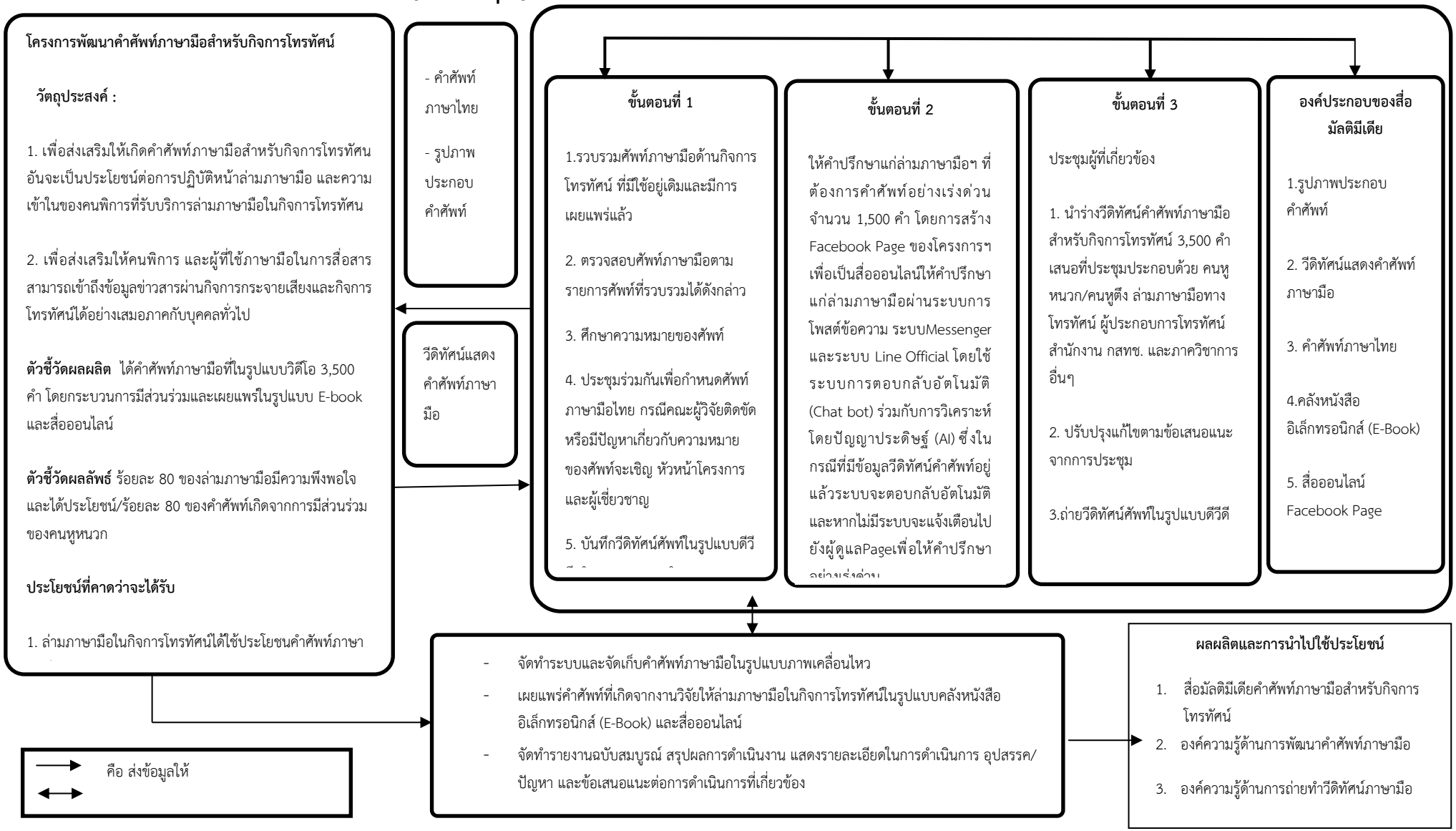

บทที่ 3
ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 วิธีการ/ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยและพัฒนา

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยและพัฒนา

1. กิจกรรมจัดทำแผนการดำเนินงาน ประกอบด้วย รูปแบบ / วิธีการดำเนินงาน ขั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินงาน

2. กิจกรรมรวบรวมคำศัพท์ภาษามือไทยที่มีการใช้ในกิจการโทรทัศน์ โดยเฉพาะที่เป็นศัพท์ที่นิยมใช้เฉพาะในกิจการโทรทัศน์ เพื่อจัดทำเป็นคำศัพท์ภาษามือ

3. กิจกรรมสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์จากล่ามภาษามือ จำนวน 50 ตัวอย่าง

4. กิจกรรมประชุมกลุ่มย่อย Focus Group สำหรับวิเคราะห์รวบรวมคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ (3 วัน 2 คืน) กลุ่มตัวอย่างล่ามภาษามือกิจการโทรทัศน์ที่มีประสบการณ์ 10 ปี ขึ้นไป

5. กิจกรรมออกแบบกระบวนการ และวิธีการที่จะจัดทำคำศัพท์ภาษามือเบื้องต้นในการให้คำปรึกษาแก่ล่ามภาษามือในกิจการโทรทัศน์ที่ต้องการคำศัพท์นั้นอย่างเร่งด่วน

6. กิจกรรมจัดทำวิดีทัศน์คำศัพท์ภาษามือแบบล่วงหน้าจำนวน 2,000 คำ (โดยทีมงานถ่ายทำและตัดต่อประกอบด้วย ผู้พิการหูหนวก จำนวน 2 คน ผู้แสดงท่ามือและล่ามภาษามือจำนวน 2 คน ผู้กำกับจำนวน 1 คน และผู้บันทึกวิดีทัศน์จำนวน 1 คน)

7. กิจกรรมจัดทำคำศัพท์ภาษามือแบบเร่งด่วน จำนวน 1,500 คำ โดยจัดทำสื่อ Facbook Page และ Line Official และระบบตอบกลับอัตโนมัติ (Chat Bot) และมีการวิเคราะห์การสนทนาโดยปัญญาประดิษฐ์ (AI)

8. กิจกรรมจัดทำวิดีทัศน์คำศัพท์ภาษามือแบบเร่งด่วนจำนวน 1,500 คำ (โดยทีมงานถ่ายทำและตัดต่อประกอบด้วย ผู้พิการหูหนวก จำนวน 2 คน ผู้แสดงท่ามือและล่ามภาษามือจำนวน 2 คน ผู้กำกับจำนวน 1 คน และผู้บันทึกวิดีทัศน์จำนวน 1 คน)

9. กิจกรรมประชุมสัมมนานำเสนอผลร่างการวิจัยคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ให้แก่ผู้มีส่วนได้เสีย (กลุ่มตัวอย่าง คนหูหนวก จำนวน 10 คน (ตัวแทนจากทุกภาค) ล่ามภาษามือทางโทรทัศน์ จำนวน 10 คน รวมถึงผู้ทีเกี่ยวข้อง เช่น ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ สำนักงาน กสทช. หน่วยงานภาครัฐและภาควิชาการอื่น ๆ จำนวน 5 คน

10. กิจกรรมจัดทำระบบและจัดเก็บคำศัพท์ภาษามือในรูปแบบภาพเคลื่อนไหวที่บุคคลทั่วไปสามารถเรียกใช้ประโยชน์ได้ รวมทั้ง ในระบบที่ กสทช. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาจจัดทำไว้

11. กิจกรรมจัดทำคลังคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ในรูปแบบ Ebook และตำราคำศัพทภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์พร้อมด้วย USB Flash Drive เพื่อเผยแพร่ให้แก่ล่ามภาษามือในกิจการ

โทรทัศน์ และผู้เข้ารับการอบรมตามโครงการพัฒนาระดับความรู้ความสามารถล่ามภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ (โครงการประเภทที่ ๒ ประจำปี 2562)

12. กิจกรรมจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ สรุปผลการดำเนินงาน แสดงรายละเอียดในการดำเนินการ อุปสรรค / ปัญหา และข้อเสนอแนะต่อการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง

แผนการดำเนินการวิจัยและพัฒนา

กิจกรรม	เดือน											
	ไตรมาส ๑			ไตรมาส ๒			ไตรมาส ๓			ไตรมาส ๔		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
๑. กิจกรรมจัดทำแผนการดำเนินงาน												
๒. กิจกรรมรวบรวมคำศัพท์ภาษามือไทยที่มีการใช้ในกิจการโทรทัศน์												
๓. กิจกรรมสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์จากล่ามภาษามือ												
๔. กิจกรรมประชุมกลุ่มย่อย Focus Group สำหรับวิเคราะห์รวบรวมคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์												
๕. กิจกรรมออกแบบกระบวนการ และวิธีการที่จะจัดทำคำศัพท์ภาษามือเบื้องต้นในการให้คำปรึกษาแก่ล่ามภาษามือในกิจการโทรทัศน์ที่ต้องการ												

กิจกรรม	เดือน											
	ไตรมาส ๑			ไตรมาส ๒			ไตรมาส ๓			ไตรมาส ๔		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
คำศัพท์นั้นอย่างเร่งด่วน												
๖. กิจกรรมจัดทำวิดีทัศน์คำศัพท์ภาษามือแบบล่วงหน้า จำนวน ๒,๐๐๐ คำ												
๗. กิจกรรมจัดทำคำศัพท์ภาษามือแบบเร่งด่วน จำนวน ๑,๕๐๐ คำ												
๘. กิจกรรมจัดทำวิดีทัศน์คำศัพท์ภาษามือแบบเร่งด่วน จำนวน ๑,๕๐๐ คำ												
๙. กิจกรรมประชุมสัมมนานำเสนอผลร่างการวิจัยคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ให้แก่ผู้มีส่วนได้เสีย												
๑๐. กิจกรรมจัดทำระบบและจัดเก็บคำศัพท์ภาษามือในรูปแบบภาพเคลื่อนไหว												
๑๑. กิจกรรมจัดทำคลังคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ในรูปแบบ Ebook และตำราคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์พร้อมด้วย												

กิจกรรม	เดือน											
	ไตรมาส ๑			ไตรมาส ๒			ไตรมาส ๓			ไตรมาส ๔		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
USB Flash Drive เพื่อเผยแพร่												
๑๒. กิจกรรมจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์												

บทที่ 4
ผลการวิจัย และการวิจารณ์ผล

4.1 ผลการวิจัย และวิจารณ์ผล

1. กิจกรรมจัดทำแผนการดำเนินงาน ประกอบด้วย รูปแบบ / วิธีการดำเนินงาน ขั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินงาน

2. กิจกรรมรวบรวมคำศัพท์ภาษามือไทยที่มีการใช้ในกิจการโทรทัศน์ โดยเฉพาะที่เป็นศัพท์ที่นิยมใช้เฉพาะในกิจการโทรทัศน์ เพื่อจัดทำเป็นคำศัพท์ภาษามือ

จากการรวบรวมคำศัพท์ภาษามือไทยที่มีการใช้ในกิจการโทรทัศน์ จำนวน 2,000 คำ ประกอบด้วย

1. จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และทำการรวบรวมคำศัพท์ภาษามือที่มีการใช้ในกิจการโทรทัศน์ จัดหมวดหมู่จากการศึกษาเอกสาร (Documentary Research) ที่เกี่ยวข้องจากหลักคำว่าจากเว็บไซต์ฐานข้อมูลภาษามือไทยของสมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย (www.th-sl.com) พจนานุกรมภาษามือไทย ฉบับราชบัณฑิตยสภา ปทานานุกรมภาษามือไทย เล่ม 1 (2529) สมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย ปทานานุกรมภาษามือไทย ฉบับปรับปรุงและขยายเพิ่มเติม (2533) สมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย หนังสือภาษามือไทย เล่ม 1-6 –สมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย คู่มือภาษามือด้านศิลปวัฒนธรรมไทย (2550) กรมศิลปากร คู่มือสื่อสารเรื่องสุขภาพด้วยภาษามือไทย (2548) สมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทยและมูลนิธิพัฒนาคนพิการไทย หนังสือศัพท์ภาษามือไทยด้านกฎหมาย (2551) สมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย พจนานุกรมศัพท์นิเทศศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสภา (2563) จากแหล่งข้อมูลออนไลน์อื่นๆ เช่น https://www.youtube.com/watch?v=L-r2VJeVlTA และ http://signlang.psru.ac.th/ จำนวน 1,825 คำ ประกอบด้วย 31 หมวด ดังนี้

1.1	หมวด กฎหมาย	จำนวน	223	คำ
1.2	หมวด ต่างประเทศ	จำนวน	55	คำ
1.3	หมวด กีฬา (ตำแหน่งฟุตบอล)	จำนวน	27	คำ
1.4	หมวด กีฬา (ฟุตบอล)	จำนวน	93	คำ
1.5	หมวด พรรคการเมือง	จำนวน	76	คำ
1.6	หมวด สุขภาพ	จำนวน	307	คำ
1.7	หมวด สถานที่ต่างๆ มหาวิทยาลัย จังหวัด	จำนวน	277	คำ
1.8	หมวด แอพพลิเคชั่น	จำนวน	51	คำ
1.9	หมวด ผลไม้	จำนวน	45	คำ
1.10	หมวด พืชผักต่างๆ	จำนวน	78	คำ
1.11	หมวด รสชาติ	จำนวน	9	คำ
1.12	หมวด ร่างกาย (ภายใน)	จำนวน	17	คำ
1.13	หมวด ร่างกาย (ภายนอก)	จำนวน	21	คำ

1.14	หมวด วิชา	จำนวน	20	คำ
1.15	หมวด สี	จำนวน	20	คำ
1.16	หมวด อาหาร 1	จำนวน	28	คำ
1.17	หมวด อาหาร 2	จำนวน	36	คำ
1.18	หมวด ยาเสพติด	จำนวน	23	คำ
1.19	หมวด สัตว์	จำนวน	108	คำ
1.20	หมวด อาชีพ	จำนวน	54	คำ
1.21	หมวด อากาศ ธรรมชาติ	จำนวน	48	คำ
1.22	หมวด ยานพาหนะ	จำนวน	32	คำ
1.23	หมวด ราชสำนัก	จำนวน	21	คำ
1.24	หมวด เครื่องแต่งกาย	จำนวน	20	คำ
1.25	หมวด ครอบครัว	จำนวน	28	คำ
1.26	หมวด ของใช้ในบ้าน	จำนวน	20	คำ
1.27	หมวด ความรู้สึก	จำนวน	26	คำ
1.28	หมวด จำนวนนับ	จำนวน	32	คำ
1.29	หมวด วัน เดือน ปี	จำนวน	30	คำ
1.30	หมวด เวลา	จำนวน	9	คำ
1.31	หมวด คำถาม/การทักทาย	จำนวน	30	คำ

3. กิจกรรมสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์จากล่ามภาษามือ จำนวน 50 ตัวอย่าง

กิจกรรมนี้ได้ประสานล่ามภาษามือในกิจการโทรทัศน์ เพื่อสัมภาษณ์เก็บข้อมูลคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive selection) โดยการจัดเก็บข้อมูลสัมภาษณ์เจาะลึกจากล่ามภาษามือในกิจการโทรทัศน์ จำนวน 50 คน การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คณะผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึกล่ามภาษามือ เพื่อศึกษาคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ชื่อ –สกุล, เพศ, อายุ, เบอร์โทรศัพท์, LINE ID, ระดับการศึกษา, อาชีพ, ตำแหน่ง, ประสบการณ์เป็นล่ามภาษามือ, ประสบการณ์เป็นล่ามภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์, ท่านทำงานเป็นล่ามภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ช่องใดบ้าง จำนวน 9 ข้อ

ส่วนที่ 2 สภาพการปฏิบัติหน้าที่ล่ามภาษามือในกิจการโทรทัศน์ จำนวน 4 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

กิจกรรมสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์จากล่ามภาษามือ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการลงพื้นที่ ระหว่างวันที่ 12-14 มีนาคม 2564 เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เก็บด้วยแบบสัมภาษณ์ จำนวน 50 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) โดยการวิเคราะห์ค่าร้อยละ (percentage) เพื่อใช้อธิบายลักษณะข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 1

2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการอธิบายข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึก และนำเสนอข้อมูลโดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) โดยจัดเป็นหมวดหมู่ของข้อคำถามหรือกรอบการสัมภาษณ์ และนำเนื้อหามาวิเคราะห์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกรอบการวิจัย หลังจากนั้นจึงนำมาบรรยายประกอบความเรียง รวมทั้งการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และประชุมกลุ่มย่อย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่ 1 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างล่ามภาษามือในกิจการโทรทัศน์ จำนวน 50 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามข้อคำถามโดยลำดับ ดังนี้

ตาราง 2 แสดงร้อยละข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

(N = 50)

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	9	18.0
หญิง	41	82.0
รวม	**50**	**100.0**

จากตาราง 2 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ จำแนกตามเพศ พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 82 เพศชาย จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 9 ตามลำดับ

ตาราง 3 แสดงร้อยละข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

(N = 50)

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ		
25-30 ปี	16	32.0
31-35 ปี	9	18.0
36-40 ปี	17	34.0
41-45 ปี	2	4.0
46-50 ปี	5	10.0
51-55 ปี	1	2.0
รวม	**50**	**100.0**

จากตาราง 3 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ จำแนกตามอายุ พบว่าอายุสาวนใหญ่ อยู่ระหว่าง 36-40 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 34 รองลงมือ อายุระหว่าง 25-30 ปี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 32 รองลงมา อายุระหว่าง 31-35 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 18 รองลงมา อายุระหว่าง 46-50 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 10 และอายุระหว่าง 51-55 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2 ตามลำดับ

ตาราง 4 แสดงร้อยละข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

(N = 50)

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	2.0
ปริญญาตรี	35	70.0
ปริญญาโท	13	26.0
ปริญญาเอก	1	2.0
รวม	**50**	**100.0**

จากตาราง 4 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 70 รองลงมา ระดับการศึกษาปริญญาโท จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 26 ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และระดับการศึกษาปริญญาเอก มีจำนวนเท่ากัน คือ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2 ตามลำดับ

ตาราง 5 แสดงร้อยละข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

(N = 50)

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประสบการณ์เป็นล่ามภาษามือ		
1-5 ปี	3	6.0
6-10 ปี	26	52.0
11-15 ปี	9	18.0
16-20 ปี	8	16.0
21-25 ปี	3	6.0
26-30 ปี	1	2.0
รวม	**50**	**100.0**

จากตาราง 5 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ จำแนกตามประสบการณ์เป็นล่ามภาษามือ พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีประสบการณ์เป็นล่ามภาษามือ อยู่ระหว่าง 6-10 ปี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 52 รองลงมา ระหว่าง 11-15 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 18 รองลงมา ระหว่าง 16-20 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 16 มีประสบการณ์เป็นล่ามภาษามือระหว่าง 1-5 ปี และระหว่าง 21-25 ปี จำนวนเท่ากัน คือ 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 6 และมีประสบการณ์เป็นล่ามภาษามือ ระหว่าง 26-30 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2 ตามลำดับ

ตาราง 6 แสดงร้อยละข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

(N = 50)

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประสบการณ์เป็นล่ามภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์		
1-5 ปี	26	52.0
6-10 ปี	13	26.0
11-15 ปี	5	10.0
16-20 ปี	3	6.0
21-25 ปี	3	6.0
26-30 ปี	0	0
รวม	**50**	**100.0**

จากตาราง 6 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ จำแนกตามประสบการณ์เป็นล่ามภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีประสบการณ์เป็นล่ามภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ อยู่ระหว่าง 1-5 ปี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 52 รองลงมา ระหว่าง 6-10 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 26 รองลงมา ระหว่าง 11-15 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 10 มีประสบการณ์เป็นล่ามภาษามือระหว่าง 1-5 ปี และ

ระหว่าง 21-25 ปี มีจำนวนเท่ากัน คือ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 6 และไม่มีผู้ให้สัมภาษณ์มีประสบการณ์เป็นล่ามภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ ระหว่าง 26-30 ปี ตามลำดับ

2. จากการสัมภาษณ์ล่ามภาษามือ ความต้องการคำศัพท์ภาษามือในกิจการโทรทัศน์มีคำใดบ้าง ผลจาการสัมภาษณ์ มีจำนวน 63 คำ ประกอบด้วย 9 หมวด ดังนี้

2.1) หมวด ราชสำนัก

- คำศัพท์ชื่อบุคคลต่างๆ
- องคมนตรี

2.2) หมวด ต่างประเทศ

- คำศัพท์ชื่อประเทศและชื่อเมืองหลวง เพิ่มเติมจากหนังสือภาษามือ
- ประเทศดูไบ และประเทศแถบยุโรปตะวันออก
- สแกนดิเนเวีย
- เมดิเตอร์เรเนียน

2.3) หมวด การเมือง (จำนวน 19 คำ)

- ละเมิดสิทธิ์
- ยึดมั่นถือมั่น
- ฉันทามติ
- วิปฝ่ายรัฐบาลฝ่ายค้าน วิป 3 ฝ่าย
- เยาวชนปลดแอก
- การตีตรา
- การเลือกปฏิบัติ
- เข้าแทรกแซง
- อุดมการณ์ทางการเมือง
- สลิ่ม
- ราษฎรอาวุโส
- ไทยเฉย
- ข้อพิพาท
- กฎหมาย
- คำศัพท์เฉพาะทาง เช่น ทหารเมือง
- ชื่อสถานที่หน่วยงาน/ตำแหน่งงานราชการ
- จุดยืนทางการเมือง
- พรรคการเมือง
- ชื่อโครงการในการเมือง

2.4) หมวด สังคม (บุคคล เครือญาติ) จำนวน 6 คำ)

- เขย น้าเขย น้องเขย ลูกเขย
- ลูกสะใภ้ เขยสะใภ้

2.5) หมวด เศรษฐกิจ (จำนวน 5 คำ)

- ฟอกเงิน
- bitcoin
- ค่าเงินแข็งตัว อ่อนตัว
- ศัพท์ทางธุรกิจ
- ม้ามืด

2.6) หมวด กีฬา

- ทีมฟุตบอลไทยและต่างประเทศ

2.7) หมวด เกษตร (พืชผัก ผลไม้ อาหาร) (จำนวน 1 คำ)

- บุกรุกป่า

2.8) หมวด อาชญากรรม/คดีความ (จำนวน 19 คำ)

- ฆาตกรรม
- การตีตรา
- การว่าความ
- ปืนแต่ละแบบ
- กระทำชำเรา
- พฤตินัย
- ระเบิดชนิดต่างๆ
- ประหารชีวิต
- การค้ามนุษย์
- โจทก์/จำเลย
- ทารุณกรรม
- กระทำอนาจาร
- ไสยศาสตร์
- อุกอาจ
- ล่วงละเมิดทางเพศ
- แผนประกอบคำรับสารภาพ
- อุบัติเหตุ
- ชู้สาว
- คดีความ

2.9) หมวด อื่นๆ (จำนวน 9 คำ)

- ดราม่า
- ชื่อวัคซีนต่างๆ
- คลับเฮ้าส์
- วัคซีน
- โครงการเรารักกัน/คนละครึ่ง/เราชนะ
- กลุ่มของโรคใหม่ๆ
- คำศัพท์วัยรุ่นคำแสลงใหม่ๆ
- มีโอกาสเสี่ยง
- ชื่อเฉพาะของสารเคมี

4. กิจกรรมประชุมกลุ่มย่อย Focus Group สำหรับวิเคราะห์รวบรวมคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ (3 วัน 2 คืน) กลุ่มตัวอย่างล่ามภาษามือกิจการโทรทัศน์ที่มีประสบการณ์ 10 ปี ขึ้นไปการลงพื้นที่จัดเก็บข้อมูล โดยการประชุมกลุ่มย่อย Focus Group สำหรับวิเคราะห์รวบรวมคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ ดำเนินการระหว่างวันที่ 19-24 มีนาคม 2564 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้เกิดคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ล่ามภาษามือ และความเข้าใจของคนพิการที่รับบริการล่ามภาษามือในกิจการโทรทัศน์

การเตรียมการในการลงพื้นที่จัดเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยประชุมกลุ่มย่อย Focus Group ณ ห้อง Victory Room โรงแรม VIC3 Bangkok มีรายละเอียดในการดำเนินงาน ประสานงานกับล่ามภาษามือกิจการโทรทัศน์ ในการนัดหมาย วัน เวลา และสถานที่ โดยจะเชิญล่ามภาษามือกิจการโทรทัศน์ที่มีประสบการณ์ 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 15 คน 2) รวบรวมคำศัพท์ในกิจการโทรทัศน์ที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน ระหว่างวันที่ 12-14 มีนาคม 2564 3) จัดหาสถานที่ที่เป็นที่โล่งเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด-19 4) จัดทำเอกสารประกอบการประชุมกลุ่มย่อย Focus Group เพื่อร่วมกันวิเคราะห์รวบรวมคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์

การจัดประชุมกลุ่มย่อย Focus Group ระหว่างวันที่ 19-21 มีนาคม 2564 ประกอบด้วยล่ามภาษามือกิจการโทรทัศน์ที่มีประสบการณ์ 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 15 คนร่วมกันวิเคราะห์รวบรวมคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ เพื่อส่งเสริมให้เกิดคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ล่ามภาษามือ ผลจากการประชุมกลุ่มย่อย Focus Group จากล่ามภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ จำนวน 15 คน ร่วมกันวิเคราะห์รวบรวมคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ จำนวน 160 คำ ประกอบด้วย 4 หมวด ดังนี้

3.1	หมวด สุขภาพ	จำนวน	31	คำ
1.29	หมวด สุขภาพ (โควิด-19)	จำนวน	48	คำ
1.30	หมวด การเมือง	จำนวน	41	คำ

1.31 หมวด เศรษฐกิจ จำนวน 30 คำ

5. กิจกรรมออกแบบกระบวนการ และวิธีการที่จะจัดทำคำศัพท์ภาษามือเบื้องต้นในการให้คำปรึกษาแก่ล่ามภาษามือในกิจการโทรทัศน์ที่ต้องการคำศัพท์นั้นอย่างเร่งด่วน

รายงานการออกแบบกระบวนการ และวิธีการที่จะจัดทำคำศัพท์ภาษามือเบื้องต้น ในการให้คำปรึกษาแก่ล่ามภาษามือในกิจการโทรทัศน์ที่ต้องการคำศัพท์นั้นอย่างเร่งด่วน

5.1 กระบวนการค้นหาคำศัพท์และแจ้งคำศัพท์ใหม่

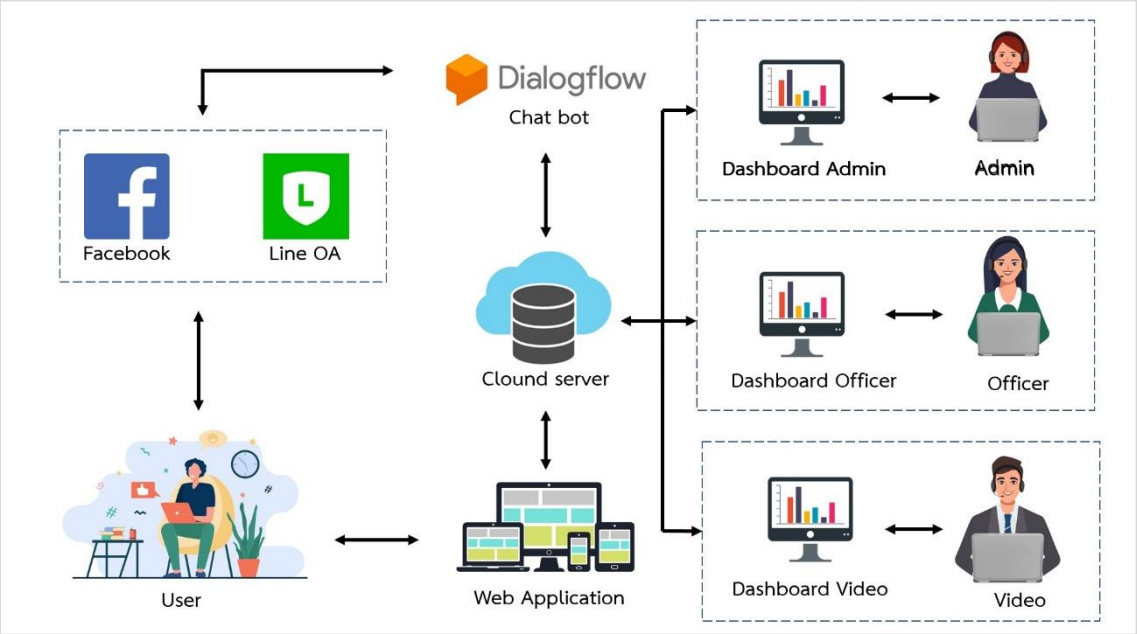

ภาพที่ 4 แผนภาพแสดงกระบวนการค้นหาคำศัพท์และแจ้งคำศัพท์ใหม่

จากภาพที่ 4 ผู้ใช้งานสามารถใช้งานได้ทั้งหมด 3 แพลตฟอร์ม โดยแต่ละแพลตฟอร์มมีหน้าที่แตกต่างกัน สามารถอธิบายโดยสังเขป ดังนี้

แพลตฟอร์มที่ 1 Web Application ใช้สำหรับค้นหาคำศัพท์ล่ามภาษามือตามหมวดหมู่ โดยแสดงในรูปแบบวิดีโอคลิป พร้อมมีตัวอักษรภาษาไทย และประเภทของคำศัพท์ระบุไว้อย่างชัดเจน สามารถติดตามข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ และรวมถึงข้อมูลการติดต่อ เป็นต้น

แพลตฟอร์มที่ 2 LINE OA (LINE Official Account) ใช้สำหรับค้นหาคำศัพท์ล่ามภาษามือและเจ้งคำศัพท์ใหม่ ผ่านทาง Chat Bot

แพลตฟอร์มที่ 3 Facebook Fan Page ใช้สำหรับติดต่อกับเจ้าหน้าที่ล่ามภาษามือโดยตรง กรณีที่ไม่มีคำศัพท์ที่ค้นหาสามารถติดต่อสอบถามผ่านช่องทาง Facebook Fan Page

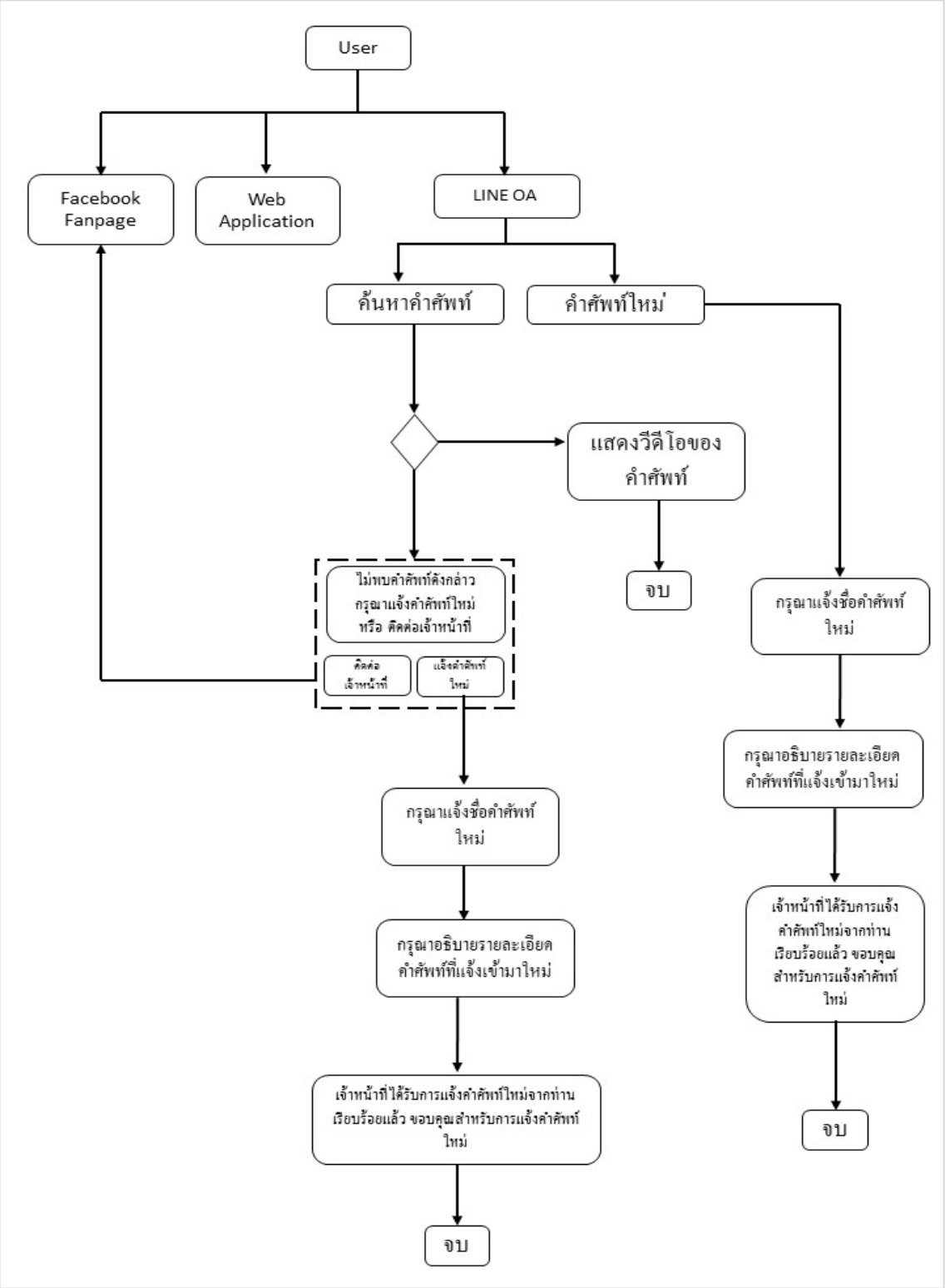

ภาพที่ 5 แผนภาพแสดงกระบวนการค้นหาคำศัพท์และแจ้งคำศัพท์ใหม่

จากภาพที่ 5 ผู้ใช้งานสามารถค้นหาคำศัพท์และแจ้งคำศัพท์ใหม่ได้ ผ่านทางช่องทาง LINE Official Account (Line OA) เมื่อผู้ใช้สแกนเข้าร่วม LINE Official Account เรียบร้อยแล้ว สามารถกดเมนูค้นหาคำศัพท์เพื่อค้นหาคำศัพท์ที่ต้องการ เมื่อทำการกดปุ่มค้นหาคำศัพท์ Line Chat bot จะส่งข้อความกลับมาว่า *"กรุณาแจ้งคำศัพท์ที่ต้องการค้นหา"* เมื่อผู้ใช้งานกรอกข้อมูลคำศัพท์ที่ต้องการค้นหาเรียบร้อยแล้ว ระบบจะดึงวีดีโอคำศัพท์ล่ามภาษามือขึ้นมา หากระบบไม่ดึงคำศัพท์ที่ผู้ใช้ต้องการค้นหาแสดงว่าในระบบยังไม่มีคำศัพท์นั้น ผู้ใช้งานสามารถกดที่เมนูแจ้งคำศัพท์ใหม่หรือติดต่อเจ้าหน้าที่โดยตรงได้ และอีกหนึ่งช่องทางสำหรับการค้นหาคำศัพท์ล่ามภาษามือคือ การค้นหาผ่านทาง Web Application โดยภายใน Web Application จะทำการแบ่งหมวดหมู่ของคำศัพท์ซึ่งจะทำให้ง่ายต่อการค้นหาทั้งคำศัพท์ที่ต้องการค้นหาและคำศัพท์ใกล้เคียง

กรณีที่ผู้ใช้ต้องการแจ้งคำศัพท์ใหม่ สามารถเลือกเมนูแจ้งคำศัพท์ใหม่ได้เลยหลังจากจากนั้นระบบจะแจ้งว่า "กรุณาแจ้งชื่อคำศัพท์ใหม่" และ "กรุณาอธิบายคำศัพท์ที่แจ้งเข้ามาใหม่" เมื่อผู้ใช้งานกรอกข้อมูลบเรียบร้อยก็เป็นอันเสร็จสิ้นในขั้นตอนการแจ้งคำศัพท์ใหม่

กรณีที่ผู้ใช้งานต้องการค้นหาคำศัพท์แบบเร่งด่วนแต่ในระบบไม่มีคำศัพท์นั้น ผู้ใช้งานสามารถเลือกเมนูติดต่อเจ้าหน้าที่ได้ หลังจากนั้นระบบจะนำทางไปสู่เพจคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ หลังจากนั้นผู้ใช้งานสามารถส่งข้อความเพื่อสอบถามผู้เชี่ยวชาญทางด้านล่ามภาษามือได้เลย

การพัฒนาคำศัพท์ภาษามือ สำหรับกิจการโทรทัศน์ ผู้จัดทำระบบได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ใช้ระบบ เพื่อสร้างหรือพัฒนาระบบให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ระบบ ซึ่งบทนี้จะกล่าวรายละเอียดดังนี้ การวิเคราะห์ระบบ นิยามคำศัพท์พร้อมความหมายที่เกี่ยวข้อง การออกแบบระบบสารสนเทศ แผนภาพบริบท กระบวนการไหลของข้อมูล คำอธิบายการวิเคราะห์ระบบ และ Entity Relationship Diagram เพื่อให้มีการกำหนดพัฒนาที่มีโครงสร้างแน่นอนเป็นขั้นตอน

6. กิจกรรมจัดทำวิดีทัศน์คำศัพท์ภาษามือแบบล่วงหน้าจำนวน 2,000 คำ (โดยทีมงานถ่ายทำและตัดต่อประกอบด้วย ผู้พิการหูหนวก จำนวน 2 คน ผู้แสดงท่ามือและล่ามภาษามือจำนวน 2 คน ผู้กำกับจำนวน 1 คน และผู้บันทึกวิดีทัศน์จำนวน 1 คน)

กิจกรรจัดทำวีดิทัศน์คำศัพท์ภาษามือแบบล่วงหน้า จำนวน 2,000 คำ โดยทีมงานถ่ายทำและตัดต่อประกอบด้วย ผู้พิการหูหนวก จำนวน 2 คน ผู้แสดงท่ามือ และล่ามภาษามือจำนวน 2 คน ผู้กำกับ จำนวน 1 คน ผู้บันทึกวีดิทัศน์และตัดต่อ จำนวน 4 คน ช่างแต่งหน้าทำผมและเสื้อผ้า จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 10 คน เพื่อช่วยตรวจสอบความถูกต้องของคำศัพท์แต่ละคำและคุณภาพของวีดิทัศน์ให้มีความสมบูรณ์ที่สุด

7. กิจกรรมจัดทำคำศัพท์ภาษามือแบบเร่งด่วน จำนวน 1,500 คำ โดยจัดทำสื่อ Facbook Page และ Line Official และระบบตอบกลับอัตโนมัติ (Chat Bot) และมีการวิเคราะห์การสนทนาโดยปัญญาประดิษฐ์ (AI)

รายงานการออกแบบกระบวนการ และวิธีการที่จะจัดทำคำศัพท์ภาษามือเบื้องต้นในการให้คำปรึกษาแก่ล่ามภาษามือในกิจการโทรทัศน์ที่ต้องการคำศัพท์นั้นอย่างเร่งด่วน

การออกแบบและวิเคราะห์ข้อมูล ความฉลาดของ Web-Application คือ สามารถค้นหาคำศัพท์ได้อย่างรวดเร็ว ในฐานข้อมูลที่เก็บคำศัพท์ที่กลั่นกรองไว้แล้วในรูปแบบของคำศัพท์และภาพภาพเคลื่อนไหว โดยจัดคำศัพท์ออกเป็นหมวดหมู่ พร้อมมีตัวอักษรภาษาไทย ประเภทของคำศัพท์และคำอธิบายของคำศัพท์ระบุไว้อย่างชัดเจน ระบบสามารถตอบโต้กับผู้ใช้งานโดยอัตโนมัติด้วย Artificial Intelligence (Ai) หรือที่เรียกภาษาไทยกันว่า “ระบบอัจฉริยะ” ผ่านระบบ Facebook หรือ Line Official Account โดยสามารถโต้ตอบโดยตรงกับผู้ใช้งานที่สอบถามคำศัพท์เข้ามาแบบ Real Time ผ่าน Artificial Intelligence ได้อย่างอัตโนมัติ โดยระบบสามารถเปรียบเทียบคำศัพท์ และแสดงวิดีโอให้เห็นล่ามคำศัพท์ภาษามือย่างทันทีทันใด หรือหากไม่พบคำศัพท์ก็สามารถแสดงคำศัพท์ที่ใกล้เคียง นอกจากนี้ หากไม่มีคำศัพท์หรือไม่พบคำศัพท์ดังกล่าวระบบจะมีฟังก์ชันการแจ้งคำศัพท์ใหม่ หรือกรณีที่ต้องการสอบถามแบบเร่งด่วนระบบจะสามารถส่งต่อคำศัพท์ใหม่ไปยังเจ้าหน้าที่จริงที่ดูแลอยู่ได้ สามารถให้บริการได้อย่างทันท่วงทีโดยอัตโนมัติ

ตัวระบบ Web-Application พัฒนาด้วยภาษา php (Laravel framework) ในรูปแบบ แบบ MVC (Model Views Controller) และจัดเก็บไว้ที่ Cloud Server โดยใช้ฐานข้อมูล MySQL ในการจัดเก็บข้อมูล Cloud server คือ การทำเซิร์ฟเวอร์ให้กลายเป็นเซิร์ฟเวอร์เสมือนภายใต้สภาพแวดล้อมที่เรียกว่าระบบคลาวด์ เพื่อเปิดให้เครื่อง Client ต่าง ๆ สามารถเชื่อมต่อเพื่อรับข้อมูลจากเซิร์ฟเวอร์เหล่านั้นผ่านระบบการใช้งานอินเตอร์เน็ตระยะไกลได้ Cloud server มีระบบความปลอดภัยขั้นสูง มีการเข้ารหัส อีกทั้งไม่ต้องกังวลว่าระบบหรือข้อมูลจะสูญหายเนื่องจากระบบมีการ Back up ข้อมูลไว้อยู่เสมอ และผู้พัฒนาสามารถเข้าถึง Cloud server ได้ทุกที่ทุกเวลา

Dialogflow คือ Platform สำหรับสร้าง Chatbot ของ Google ที่ใช้ Machine learning ด้าน Natural Language Processing (NLP) มาช่วยในทำความเข้าใจถึงความต้องการ (Intent) และสิ่งที่ต้องการ (Entity) ในประโยคสนทนาของผู้ใช้งาน และตอบคำถามตามความต้องการของผู้ใช้งาน ตามกฎ หรือ flow ที่ผู้พัฒนาวางเอาไว้ โดยจะทำงานร่วมกันกับ Google Sheet ซึ่งระบบจะดึงข้อมูลจาก Database ที่ถูกจัดเก็บอยู่บน Cloud server มาแสดงบน Google Sheet เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับตัว Chatbot ในการโต้ตอบกับผู้ใช้งาน โดยมีการออกแบบโครงสร้างฐานข้อมูลแบบ Relational (Relational database model) และออกแบบส่วนติดต่อกับผู้ใช้งาน เพื่อใช้อธิบายโครงสร้างและความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลภายในฐานข้อมูลตามข้อกำหนดความต้องการของระบบสารสนเทศการจัดการคำศัพท์ภาษามือ สำหรับกิจการโทรทัศน์ มีการออกแบบความสัมพันธ์ของฐานข้อมูล ดังภาพที่

สถาปัตยกรรมของระบบและการออกแบบซอฟต์แวร์ การออกแบบเชิงสถาปัตยกรรม (Architectural Design) หรือ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า Top-level Design เป็นการกำหนดลักษณะโครงสร้างของระบบในมุมมองระดับบน กล่าวคือ เป็นการแสดงให้เห็นส่วนประกอบต่าง ๆ ของระบบภายใต้โครงสร้างสถาปัตยกรรมรูปแบบใด ๆ ดังภาพที่ 1 ภาพแสดงการออกแบบเชิงสถาปัตยกรรม (Architectural Design)

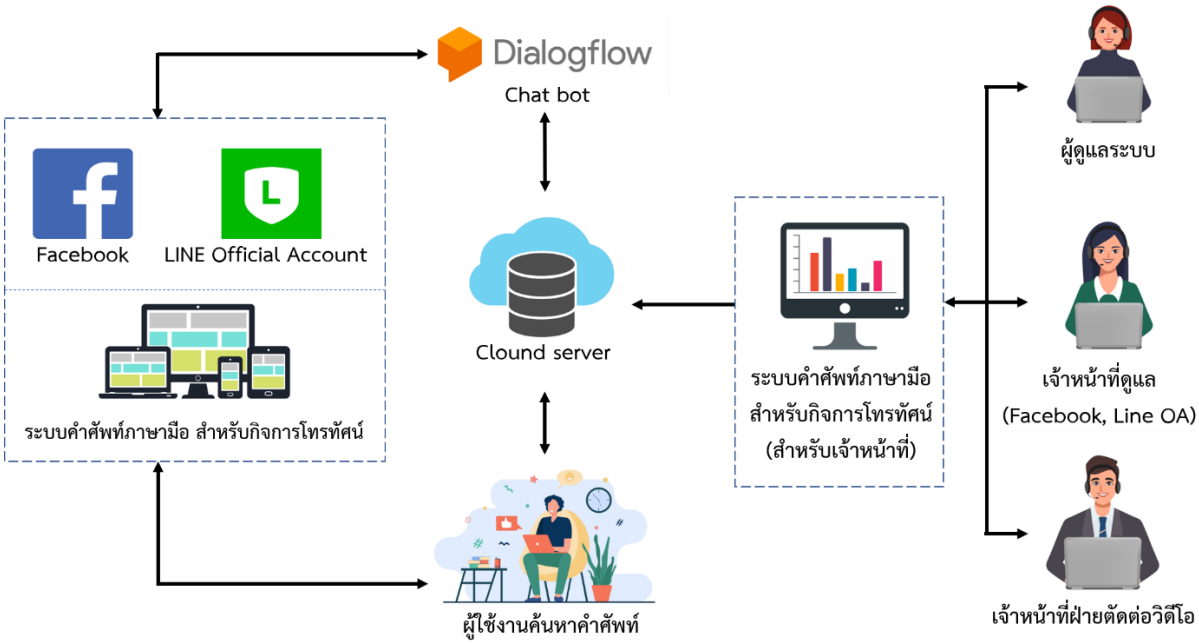

ภาพที่ 6 แสดงแผนภาพภาพแสดงการออกแบบเชิงสถาปัตยกรรม (Architectural Design)

จากภาพแสดงแผนภาพแสดงกระบวนการค้นหาคำศัพท์และแจ้งคำศัพท์ใหม่ ผู้ใช้งานสามารถใช้งานได้ทั้งหมด 3 แพลตฟอร์ม โดยแต่ละแพลตฟอร์มมีหน้าที่แตกต่างกัน

8. กิจกรรมจัดทำวิดีทัศน์คำศัพท์ภาษามือแบบเร่งด่วนจำนวน 1,500 คำ (โดยทีมงานถ่ายทำและตัดต่อประกอบด้วย ผู้พิการหูหนวก จำนวน 2 คน ผู้แสดงท่ามือและล่ามภาษามือ จำนวน 2 คน ผู้กำกับจำนวน 1 คน และผู้บันทึกวีดิทัศน์ จำนวน 1 คน)

กิจกรรจัดทำวีดิทัศน์คำศัพท์ภาษามือแบบล่วงหน้า จำนวน 1,500 คำ โดยทีมงานถ่ายทำและตัดต่อประกอบด้วย ผู้พิการหูหนวก จำนวน 2 คน ผู้แสดงท่ามือ และล่ามภาษามือจำนวน 2 คน ผู้กำกับ จำนวน 1 คน ผู้บันทึกวีดิทัศน์และตัดต่อ จำนวน 4 คน ช่างแต่งหน้าทำผมและเสื้อผ้า จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 10 คน เพื่อช่วยตรวจสอบความถูกต้องของคำศัพท์แต่ละคำและคุณภาพของวีดิทัศน์ให้มีความสมบูรณ์ที่สุด

9. กิจกรรมประชุมสัมมนานำเสนอผลร่างการวิจัยคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ให้แก่ผู้มีส่วนได้เสีย (กลุ่มตัวอย่าง คนหูหนวก จำนวน 10 คน (ตัวแทนจากทุกภาค) ล่ามภาษามือทางโทรทัศน์ จำนวน 10 คน รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ สำนักงาน กสทช. หน่วยงานภาครัฐและภาควิชาการอื่น ๆ จำนวน 5 คน

ผลจากการสัมมนานำเสนอผลร่างการวิจัยคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ให้แก่ผู้มีส่วนได้เสีย (กลุ่มตัวอย่าง คนหูหนวก จำนวน 10 คน (ตัวแทนจากทุกภาค) ล่ามภาษามือทางโทรทัศน์ จำนวน 10 คน รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 25 คน พบว่า การพิจารณาคำศัพท์โดยเฉพาะคำใหม่แต่ละคำใช้เวลานาน เพราะจะต้องสร้างความเข้าใจให้กับผู้ที่ร่วมสัมมนาโดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคนหูหนวกจะต้องอธิบายความหมายของแต่ละคำศัพท์เพื่อให้ทุกคนเข้าใจได้ตรงกันก่อนที่แต่ละท่านจะเสนอท่าภาษามือคำศัพท์นั้น ทั้งนี้กลุ่มล่ามภาษามือจะต้องอธิบายความหมายและช่วยกันนำเสนอท่าภาษามือคำศัพท์คำนั้นจนกว่าทุกคนยอมรับและลงมติใช้ท่ามือนี้กับคำศัพท์นั้นๆ เวลาที่จัดสัมมนาไม่เพียงพอ และสำหรับคำศัพท์เก่าที่มีอยู่แล้วบางคำมีการเปลี่ยนแปลงไปจากหนังสือภาษามือที่ได้ศึกษามาดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของสมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทยที่จะต้องทำการเสวนาเพื่อปรับปรุงและพัฒนาคำศัพท์ภาษามือต่อไป

10. กิจกรรมจัดทำระบบและจัดเก็บคำศัพท์ภาษามือในรูปแบบภาพเคลื่อนไหวที่บุคคลทั่วไปสามารถเรียกใช้ประโยชน์ได้ รวมทั้ง ในระบบที่ กสทช. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ระบบการจัดเก็บข้อมูลคำศัพท์จัดเก็บในระบบ Web-Application เนื่องจากระบบ Web-Application สามารถค้นหาคำศัพท์ได้อย่างรวดเร็ว ในฐานข้อมูลที่เก็บคำศัพท์ที่กลั่นกรองไว้แล้วในรูปแบบของคำศัพท์และภาพภาพเคลื่อนไหว โดยจัดคำศัพท์ออกเป็นหมวดหมู่ พร้อมมีตัวอักษรภาษาไทย ประเภทของคำศัพท์และคำอธิบายของคำศัพท์ระบุไว้อย่างชัดเจน ระบบสามารถตอบโต้กับผู้ใช้งานโดยอัตโนมัติด้วย Artificial Intelligence (AI) หรือที่เรียกภาษาไทยกันว่า “ระบบอัจฉริยะ” ผ่านระบบ Facebook หรือ Line Official Account โดยสามารถโต้ตอบโดยตรงกับผู้ใช้งานที่สอบถามคำศัพท์เข้ามาแบบ Real Time ผ่าน Artificial Intelligence ได้อย่างอัตโนมัติ โดยระบบสามารถเปรียบเทียบคำศัพท์ และแสดงวิดีโอให้เห็นล่ามคำศัพท์ภาษามืออย่างทันทีทันใด หรือหากไม่พบคำศัพท์ก็สามารถแสดงคำศัพท์ที่ใกล้เคียง นอกจากนี้ หากไม่มีคำศัพท์หรือไม่พบคำศัพท์ดังกล่าวระบบจะมีฟังก์ชันการแจ้งคำศัพท์ใหม่ หรือกรณีที่

ต้องการสอบถามแบบเร่งด่วนระบบจะสามารถส่งต่อคำศัพท์ใหม่ไปยังเจ้าหน้าที่จริงที่ดูแลอยู่ได้ สามารถให้บริการได้อย่างทันท่วงทีโดยอัตโนมัติ

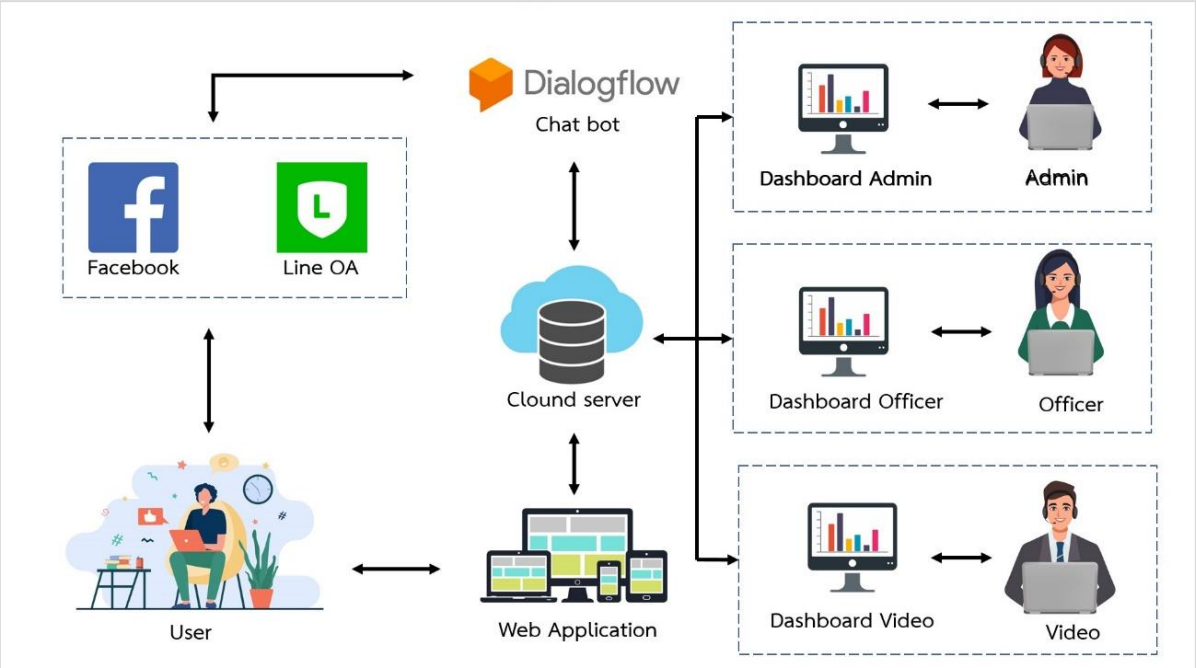

ภาพที่ 7 แสดงความสัมพันธ์ของฐานข้อมูล

ตัวระบบ Web-Application พัฒนาด้วยภาษา php (Laravel framework) ในรูปแบบ แบบ MVC (Model Views Controller) และจัดเก็บไว้ที่ Cloud Server โดยใช้ฐานข้อมูล MySQL ในการจัดเก็บข้อมูล Cloud server คือ การทำเซิร์ฟเวอร์ให้กลายเป็นเซิร์ฟเวอร์เสมือนภายใต้สภาพแวดล้อมที่เรียกว่าระบบคลาวด์ เพื่อเปิดให้เครื่อง Client ต่าง ๆ สามารถเชื่อมต่อเพื่อรับข้อมูลจากเซิร์ฟเวอร์เหล่านั้นผ่านระบบการใช้งานอินเตอร์เน็ตระยะไกลได้ Cloud server มีระบบความปลอดภัยขั้นสูง มีการเข้ารหัส อีกทั้งไม่ต้องกังวลว่าระบบหรือข้อมูลจะสูญหายเนื่องจากระบบมีการ Back up ข้อมูลไว้อยู่เสมอ และผู้พัฒนาสามารถเข้าถึง Cloud server ได้ทุกที่ทุกเวลา Dialogflow คือ Platform สำหรับสร้าง Chatbot ของ Google ที่ใช้ Machine learning ด้าน Natural Language Processing (NLP) มาช่วยในทำความเข้าใจถึงความต้องการ (Intent) และสิ่งที่ต้องการ (Entity) ในประโยคสนทนาของผู้ใช้งาน และตอบคำถามตามความต้องการของผู้ใช้งาน ตามกฎ หรือ flow ที่ผู้พัฒนาวางเอาไว้ โดยจะทำงานร่วมกันกับ Google Sheet ซึ่งระบบจะดึงข้อมูลจาก Database ที่ถูกจัดเก็บอยู่บน Cloud server มาแสดงบน Google Sheet เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับตัว Chatbot ในการโต้ตอบกับผู้ใช้งาน โดยมีการออกแบบโครงสร้างฐานข้อมูลแบบ Relational (Relational database model) และออกแบบส่วนติดต่อกับผู้ใช้งาน เพื่อใช้อธิบายโครงสร้างและความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลภายในฐานข้อมูลตามข้อกำหนดความต้องการของระบบสารสนเทศการจัดการคำศัพท์ภาษามือ สำหรับกิจการโทรทัศน์ มีการออกแบบความสัมพันธ์ของฐานข้อมูล ดังรูปภาพ

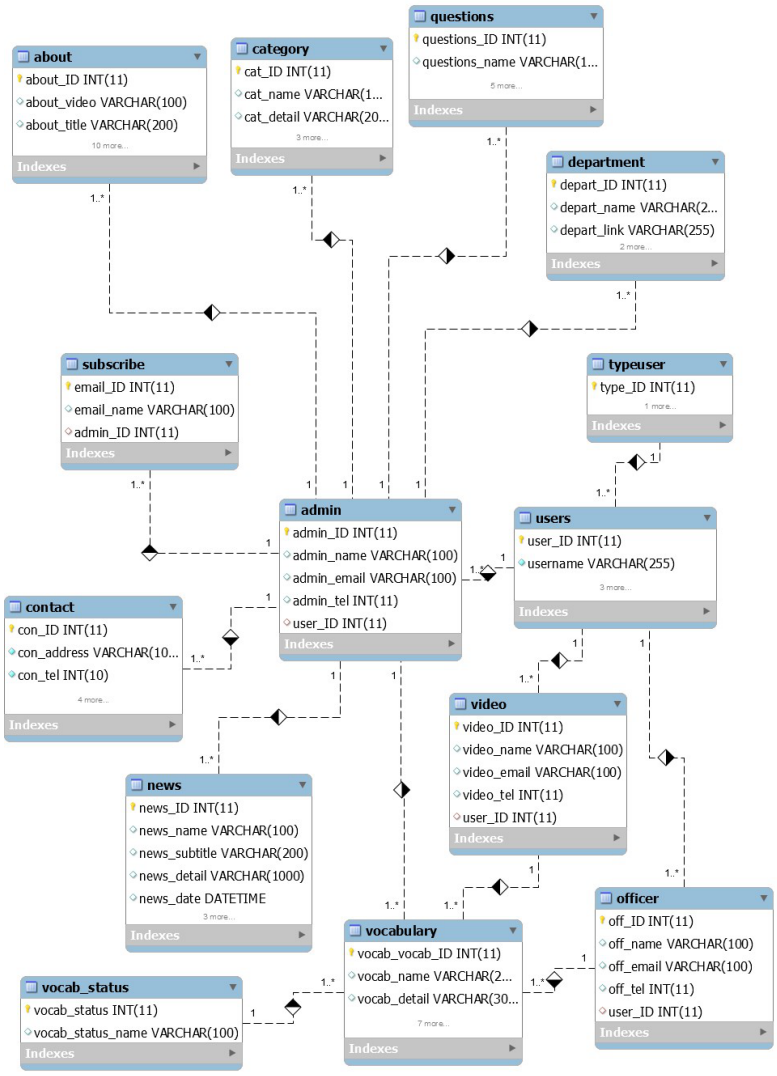

รูปภาพ 8 แสดงโครงสร้างฐานข้อมูลแบบ Relational (Relational database model)

11. กิจกรรมจัดทำคลังคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ในรูปแบบ Ebook และตำราคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์พร้อมด้วย USB Flash Drive เพื่อเผยแพร่ให้แก่ล่ามภาษามือในกิจการโทรทัศน์ และผู้เข้ารับการอบรมตามโครงการพัฒนาระดับความรู้ความสามารถล่ามภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ (โครงการประเภทที่ 2 ประจำปี 2562)

การทำ Ebook มีหลายวิธีการ เช่น รูปแบบ ePub หรือ PDF ซึ่งการจัดทำคลังคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ในรูปแบบ Ebook นั้นใช้เป็นรูปแบบ PDF เนื่องจากมีวิดีโอที่สามารถใช้งานได้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ทั่วไป และแท็บเล็ต ได้ โดยสามารถเปิดอ่านได้จาก โปรแกรม Adobe Acrobat Reader หรือ Adobe Acrobat Pro ซึ่งคำศัพท์จะตรงกับบนเว็บไซต์ ลักษณะของ Ebook จะออกแบบเป็น Interactive ซึ่งผู้ใช้งานสามารถเปิดขึ้นมา และเล่นดูวิดีโอจากคำใดก็ได้ในแต่ละหมวด ซึ่งล่ามภาษามือจะแสดงท่าทางของคำศัพท์นั้นๆ และสามารถเล่นซ้ำได้ตามที่ต้องการ

คำศัพท์จะถูกแบ่งออกเป็น 49 หมวด จำนวนทั้งสิ้น 3,548 คำ โดยแต่ละหน้าจะประกอบไปด้วยคำศัพท์ 4 คำ แนวนอน เพื่อให้เห็นชัดเจน โดยวางแนวตามวิดีโอที่เป็นจอเป็นขนาดวิดีโอมาตรฐานของยูทูป (Youtube.com) เหมาะสำหรับการรับชมบนคอมพิวเตอร์ จอโทรทัศน์ หรือจอในโรงภาพยนตร์ แบบ Full HD ขนาด 16:9 ความละเอียดสูง 1920x1080 px โดยมี ปกหน้า คำนำ สารบัญ และปกหลัง เพื่อประกอบกันเป็น Ebook วิธีการจัดทำ คือเมื่อได้คำศัพท์ที่ผ่านการตรวจทานจากผู้ทรงคุณวุฒิล่ามภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์มาแล้ว จึงนำมาถ่ายทำวิดีโอ และตัดต่อ เพื่อใส่คำลงในวิดีโอ ให้ตัวหนังสือเหมาะสม ตามรูปแบบสำหรับกิจการโทรทัศน์ เพื่อให้เห็นชัดเจน แล้วนำไปประกอบเป็นหนังสือ โดยใช้โปรแกรม Adobe Indesign ซึ่งเป็นโปรแกรมหนึ่งที่ใช้สำหรับออกแบบ Ebook ทางทีมงานได้วางแม่แบบ (Template) ขึ้นมาก่อน เพื่อให้แต่ละหมวด และแต่ละหน้ามีรูปแบบเดียวกัน และดำเนินการจัดทำไปทีละหน้า โดยนำวิดีโอที่อัดไว้มาจัดวางให้ขนาดเดียวกัน และจัดวางวิดีโอและคำให้เหมาะสม สม่ำเสมอ ตลอดทั้งเล่ม โดยโปรแกรม Adobe Indesign สามารถบันทึกเป็นไฟล์ ePub สำหรับเครื่อง iPad หรือ Macbook ได้ และสามารถบันทึกเป็นไฟล์ PDF ได้ด้วยเช่นกัน แต่หากบันทึกเป็น ePub จะไม่สามารถเปิดได้กับโปรแกรม Adobe Acrobat ได้ ตามความนิยมทางผู้จัดทำจึงเลือกที่จะบันทึกเป็นไฟล์ PDF เมื่อบันทึกเป็น PDF แล้วสามารถจะเล่นวิดีโอนั้นได้ จากโปรแกรม Adobe Acrobat โดยทั่วไป

วิธีการใช้งาน เมื่อเปิดไฟล์แรก คือปก คำนำ สารบัญ ขึ้นมาแล้ว ที่สารบัญ สามารถเลือกคำศัพท์แต่ละหมวดได้ เมื่อคลิกที่หมวดคำศัพท์ ก็จะได้ไฟล์หมวดคำศัพท์นั้นๆ ขึ้นมา และสามารถเลือกดูวิดีโอคำศัพท์ต่างๆ ได้ โดยคลิกลงไปบนวิดีโอโดยตรง หรือหากวิดีโอไม่แสดง ให้คลิกที่ Options> Trust this document always ดังภาพ

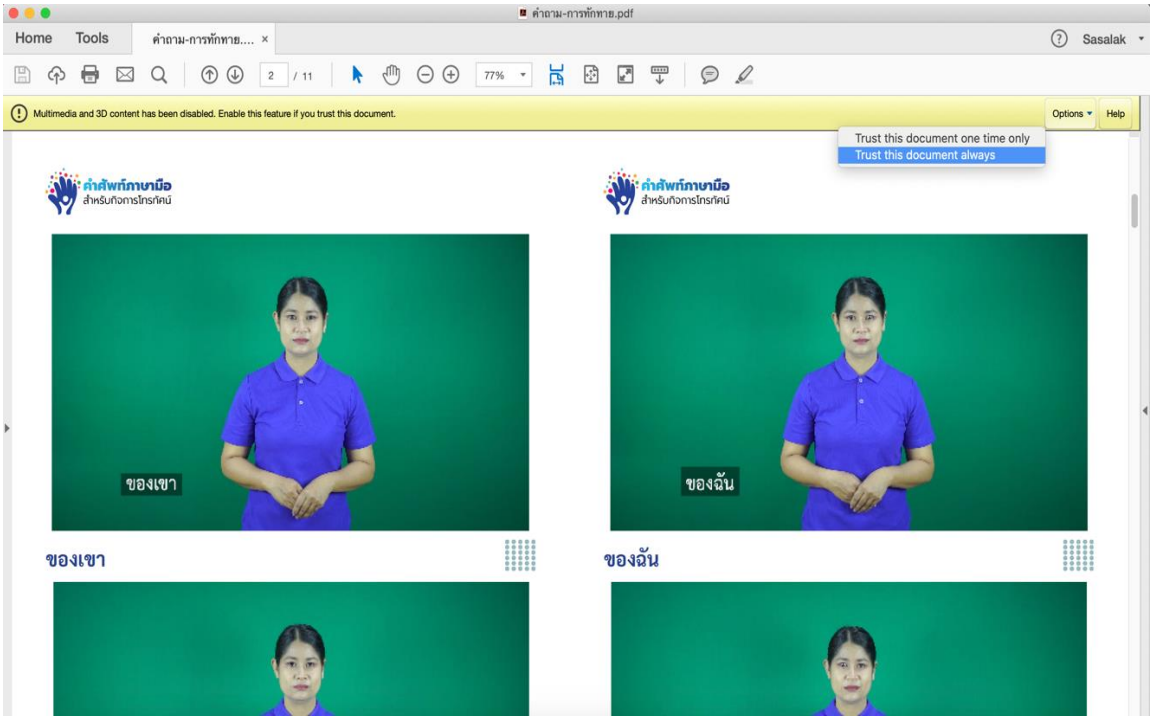

การจัดทำตำราคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์เล่มนี้ได้รวบรวมคำศัพท์ภาษามือ จำนวน 3,548 คำ แบ่งออกเป็น 49 หมวด เริ่มจากการนำวิดีโอแต่ละคำ มาตัดเป็นภาพนิ่งขนาด 1920x1080 Full HD เพื่อให้ผู้ที่อ่านสามารถเห็นแนวทางของการทำภาษามือที่จะนำไปใช้ได้ ตัวอย่างเช่น คำว่า “การออกเสียงโหวต” ในหมวดที่ 2 หมวดการเมือง

โดยเรียงคำศัพท์ทั้งหมดตามลำดับตัวอักษร ก-ฮ ในแต่ละหมวด และจะเป็นภาพนิ่งไม่สามารถแสดงวิดีโอเคลื่อนไหวได้ อย่างไรก็ตามผู้จัดทำได้นำคำศัพท์ทั้งหมดไว้ในเว็บไซต์ของมูลนิธิสถาบันนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสังคม ที่ URL= http://itsdi.org/home/SignLanguage และเว็บไซต์ กสทช. และทีมงานดูแลให้เป็นเวลา 1 ปีนับจากส่งงาน สามารถเข้าถึงเว็บไซต์ได้โดยการคลิกลิงก์ด้านบน หรือสแกน QR Code ด้านหลังปกตำราคำศัพท์ภาษามือ ทั้งเว็บไซต์และตำรามีคำศัพท์ที่ตรงกันทั้งหมด

ผู้อ่านสามารถเปิดตำราที่เป็นไฟล์โดยใช้โปรแกรม Adobe Acrobat Reader DC หรือ Adobe Acrobat Pro ได้ และสามารถค้นหาคำศัพท์ในแต่ละหมวดได้ โดยไปที่ Edit>Find

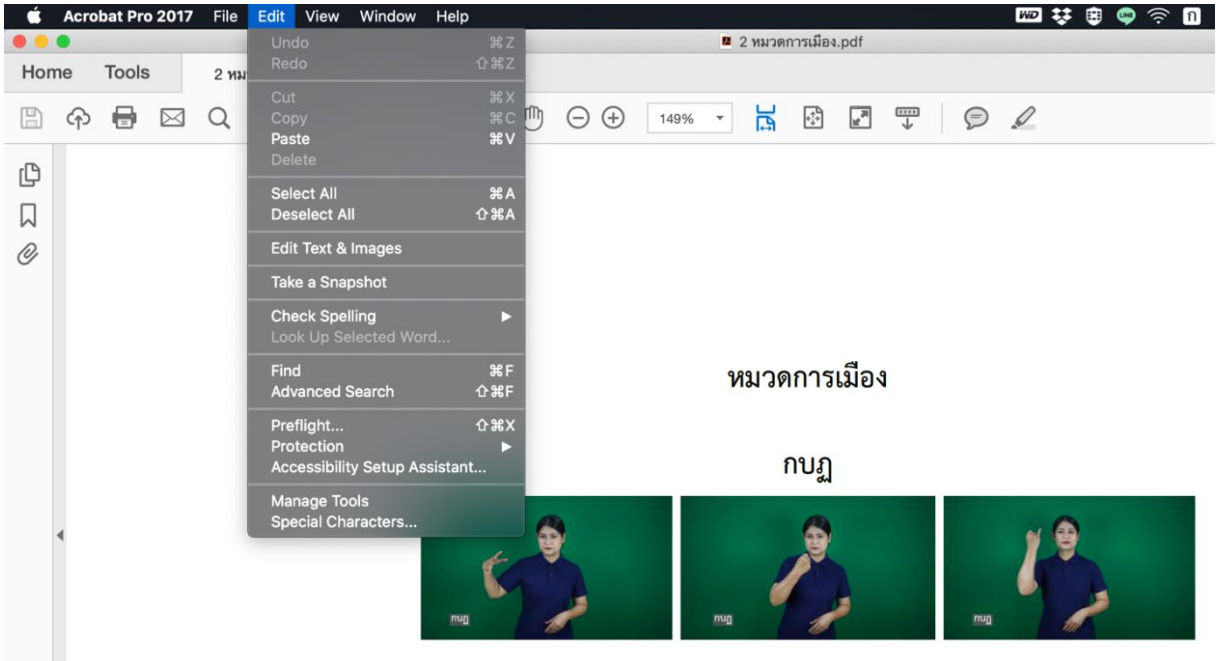

สมมติต้องการจะค้นหาคำว่า “คณะรัฐมนตรี” สามารถกรอกลงในช่องค้นหาได้ดังนี้

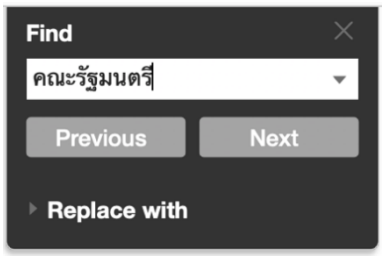

เมื่อคลิก Next โปรแกรมจะพาไปยังคำศัพท์คำนั้นที่ต้องการได้ดังนี้

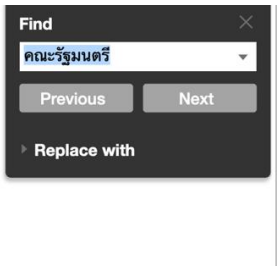

บทที่ 5
สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลจากการดำเนินงานกิจกรรมเป็นไปตามแผนการดำเนินงาน ประกอบด้วย รูปแบบ วิธีการดำเนินงาน ขั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินงานที่กำหนดไว้

กิจกรรมรวบรวมคำศัพท์ภาษามือไทยที่มีการใช้ในกิจการโทรทัศน์ โดยเฉพาะที่เป็นศัพท์ที่นิยมใช้เฉพาะในกิจการโทรทัศน์ เพื่อจัดทำเป็นคำศัพท์ภาษามือจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และทำการรวบรวมคำศัพท์ภาษามือที่มีการใช้ในกิจการโทรทัศน์จัดหมวดหมู่ จำนวน 1,825 คำ ประกอบด้วย 31 หมวด

กิจกรรมสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์จากล่ามภาษามือ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive selection) โดยการจัดเก็บข้อมูลสัมภาษณ์เจาะลึกจากล่ามภาษามือในกิจการโทรทัศน์ จำนวน 50 คน พบว่า ล่ามภาษามือในกิจการโทรทัศน์มีความต้องการคำศัพท์ภาษามือในกิจการโทรทัศน์มีคำใดบ้าง ผลจากการสัมภาษณ์ มีจำนวน 63 คำ ประกอบด้วย 9 หมวด ดังนี้ 1) หมวด ราชสำนัก 2) หมวด ต่างประเทศ 3) หมวด การเมือง 4) หมวด สังคม (บุคคล เครือญาติ) 5) หมวด เศรษฐกิจ 6) หมวด กีฬา 7) หมวด เกษตร (พืชผัก ผลไม้ อาหาร) 8) หมวด อาชญากรรม/คดีความ และ9) หมวด อื่นๆ

กิจกรรมประชุมกลุ่มย่อย Focus Group สำหรับวิเคราะห์รวบรวมคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ กลุ่มตัวอย่างล่ามภาษามือกิจการโทรทัศน์ที่มีประสบการณ์ 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 15 คน ร่วมกันวิเคราะห์รวบรวมคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ ได้คำศัพท์ จำนวน 160 คำ ประกอบด้วย 4 หมวด ดังนี้ หมวด สุขภาพ จำนวน 31 คำ หมวด สุขภาพ (โควิด-19) จำนวน 48 คำ
หมวด การเมือง จำนวน 41 คำ และหมวด เศรษฐกิจ จำนวน 30 คำ

กิจกรรมออกแบบกระบวนการ และวิธีการที่จะจัดทำคำศัพท์ภาษามือเบื้องต้นในการให้คำปรึกษาแก่ล่ามภาษามือในกิจการโทรทัศน์ที่ต้องการคำศัพท์นั้นอย่างเร่งด่วน ซึ่งผู้ใช้งานสามารถใช้งานได้ทั้งหมด 3 แพลตฟอร์ม โดยแต่ละแพลตฟอร์มมีหน้าที่แตกต่างกัน สามารถอธิบายโดยสังเขป ดังนี้ แพลตฟอร์มที่ 1 Web Application ใช้สำหรับค้นหาคำศัพท์ล่ามภาษามือตามหมวดหมู่ โดยแสดงในรูปแบบวิดีโอคลิป พร้อมมีตัวอักษรภาษาไทย และประเภทของคำศัพท์ระบุไว้อย่างชัดเจน สามารถติดตามข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ และรวมถึงข้อมูลการติดต่อ แพลตฟอร์มที่ 2 LINE OA (LINE Official Account) ใช้สำหรับค้นหาคำศัพท์ล่ามภาษามือและเจ้งคำศัพท์ใหม่ ผ่านทาง Chat Bot และแพลตฟอร์มที่ 3 Facebook Fan Page ใช้สำหรับติดต่อกับเจ้าหน้าที่ล่ามภาษามือโดยตรง กรณีที่ไม่มีคำศัพท์ที่ค้นหาสามารถติดต่อสอบถามผ่านช่องทาง Facebook Fan Page

กิจกรรมจัดทำวิดีทัศน์คำศัพท์ภาษามือแบบล่วงหน้าจำนวน 2,000 คำ และ กิจกรรมจัดทำวิดีทัศน์คำศัพท์ภาษามือแบบเร่งด่วนจำนวน 1,500 คำ รวมทั้งสิ้นจำนวน 3,500 คำ โดยทีมงานจัดหาผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์การทำสื่อภาษามือโดยมีทีมถ่ายทำและตัดต่อ ประกอบด้วย ผู้พิการหูหนวก จำนวน 2 คน ผู้

แสดงท่ามือ และล่ามภาษามือจำนวน 2 คน ผู้กำกับ จำนวน 1 คน ผู้บันทึกวีดิทัศน์และตัดต่อ จำนวน 4 คน ช่างแต่งหน้าทำผมและเสื้อผ้า จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 10 คน เพื่อช่วยตรวจสอบความถูกต้องของคำศัพท์แต่ละคำและคุณภาพของวีดิทัศน์ให้มีความสมบูรณ์ที่สุด

การจัดทำ Ebook มีหลายวิธีการ เช่น รูปแบบ ePub หรือ PDF ซึ่งการจัดทำคลังคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ในรูปแบบ Ebook นั้นใช้เป็นรูปแบบ PDF เนื่องจากมีวิดีโอที่สามารถใช้งานได้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ทั่วไป และแท็บเล็ต ได้ โดยสามารถเปิดอ่านได้จาก โปรแกรม Adobe Acrobat Reader หรือ Adobe Acrobat Pro ซึ่งคำศัพท์จะตรงกับบนเว็บไซต์ ลักษณะของ Ebook จะออกแบบเป็น Interactive ซึ่งผู้ใช้งานสามารถเปิดขึ้นมา และเล่นดูวิดีโอจากคำใดก็ได้ในแต่ละหมวด ซึ่งล่ามภาษามือจะแสดงท่าทางของคำศัพท์นั้นๆ และสามารถเล่นซ้ำได้ตามที่ต้องการ คำศัพท์จะถูกแบ่งออกเป็น 49 หมวด จำนวนทั้งสิ้น 3,548 คำ โดยแต่ละหน้าจะประกอบไปด้วยคำศัพท์ 4 คำ แนวนอน เพื่อให้เห็นชัดเจน โดยวางแนวตามวิดีโอที่เป็นจอเป็นขนาดวิดีโอมาตรฐานของยูทูป (Youtube.com) เหมาะสำหรับการรับชมบนคอมพิวเตอร์ จอโทรทัศน์ หรือจอในโรงภาพยนตร์ แบบ Full HD ขนาด 16:9 ความละเอียดสูง 1920x1080 px โดยมี ปกหน้า คำนำ สารบัญ และปกหลัง เพื่อประกอบกันเป็น Eboo ส่วนตาราคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์เล่มนี้ได้รวบรวมคำศัพท์ภาษามือ จำนวน 3,548 คำ แบ่งออกเป็น 49 หมวด เริ่มจากการนำวิดีโอแต่ละคำ มาตัดเป็นภาพนิ่งขนาด 1920x1080 Full HD เพื่อให้ผู้ที่อ่านสามารถเห็นแนวทางของการทำภาษามือที่จะนำไปใช้ได้

5.2 ข้อเสนอแนะ

แสดงรายละเอียดในการดำเนินการอุปสรรค / ปัญหา และข้อเสนอแนะต่อการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง

1. เนื่องจากการดำเนินโครงการนี้อยู่ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้เกิดปัญหาอุปสรรคในการสัมภาษณ์ หรือกิจกรรมต่างๆ ไม่เป็นไปตามกำหนด
2. ควรมีโครงการลักษณะนี้เป็นการทบทวนคำศัพท์หรือการศึกษาหรือจัดเก็บศัพท์ที่เกิดขึ้นใหม่ทุกๆ ปีอย่างต่อเนื่อง
3. ควรมีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องคำศัพท์ภาษามือหรือการเป็นล่ามภาษามือในการให้บริการทางโทรทัศน์อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
4. ควรมีโครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาคำศัพท์ภาษามือสำหรับการให้บริการทางโทรทัศน์
5. คำศัพท์เดิมที่มีในหนังสือสำหรับการศึกษาค้นคว้าหรือใช้เป็นหลักฐาน คำศัพท์ภาษามือบางคำมีการเปลี่ยนแปลงหรือเลิกใช้แล้ว และคำศัพท์บางคำมีการใช้คำใหม่แทน เนื่องจากยังไม่มีการตกลงใช้กันอย่างแพร่หลาย จึงมีความสับสนสำหรับผู้ที่จะนำคำศัพท์ภาษามือไปใช้งาน

บรรณานุกรม

กมลา ไกรฤกษ์. (2544). **ภาษามือ แผนการศึกษาเคราะห์ กองการศึกษาพิเศษ.** กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท. (พิมพ์แจกในงานพระราชทานเพลิงศพ คุณหญิงกมลา ไกรฤกษ์ ณ เมรุวัดธาตุทอง เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร: 9 มกราคม 2544).

กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). **การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน: ชุดเอกสารศึกษาด้วยตนเอง เล่มที่ 15 วิชาการศึกษาพิเศษ.** กรุงเทพมหานคร: การศาสนา.

กำพล สุวรรณรัต. (2548). **ม่านฟ้า อัญมณีแห่งโลกเงียบ (หัวใจสั่งไม่ให้หนวก).** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ตะวันออก.

เกยูร วงศ์ก้อม. (2553). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ. กรุงเทพมหานคร: พลก๊อปปี้ เซอร์วิส แอนด์ซัพพลาย.

ผดุง อารยะวิญญู. (2542). การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพมหานคร: แว่นแก้ว.

พวงแก้ว กิจกรรม. (2551). หนังสือศัพท์ภาษามือไทยด้านกฎหมาย. กรุงเทพมหานคร: บริษัท บพิธการพิมพ์ จำกัด.

พูนพิศ อมาตยกุล. (2545). เด็กหูหนวกแต่กำเนิด: หมอ ครู ผู้ปกครอง กำลังลิดรอนสิทธิเสรีภาพของเขาหรือ. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชากุมารเวชศาสตร์.

พูนพิศ อมาตยกุล สุมาลี ดีจงกิจ และพิมพา ขจรธรรม. (2555). ความรู้พื้นฐานเรื่องความพิการและคนพิการ (ขั้นแนะนำ). กรุงเทพมหานคร: บริษัท โรงพิมพ์เดือนตุลา จำกัด.

มลิวัลย์ ธรรมแสง. (2558). "ภาษาและการสื่อสารกับนักเรียนหูหนวก". ใน มูลนิธิ อนุเคราะห์คนหูหนวก ในพระบรมราชินูปถัมภ์. กรุงเทพมหานคร: (อัดสำเนา).

วรรณา จิตรักมั่น. (2555). การพัฒนากิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการใช้สารสนเทศของนักศึกษาหูหนวก: กรณีศึกษาวิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศรียา นิยมธรรม. (2541). ความบกพร่องทางการได้ยิน ผลกระทบทางจิตวิทยา การศึกษา และสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: P.A.ART & PRING CO.,LTD.

สมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย. (2529). ปทานุกรมภาษามือไทย เล่ม 1. กรุงเทพมหานคร: บริษัท โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.

_____. (2533). ปทานุกรมภาษามือไทย ฉบับปรุงและขยายเพิ่มเติม. กรุงเทพมหานคร: บริษัท โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.

_____. (2543).หนังสือภาษามือไทย เล่ม 2. กรุงเทพมหานคร: บริษัท บพิธการพิมพ์ จำกัด.

_____. (2543). หนังสือภาษามือไทย เล่ม 4. กรุงเทพมหานคร: บริษัท บพิธการพิมพ์ จำกัด.

_____. (2551). หนังสือศัพท์ภาษามือไทยด้านกฎหมาย. กรุงเทพมหานคร: บริษัท บพิธการพิมพ์ จำกัด.

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551. กรุงเทพมหานคร.(ม. ป.ท.).

อรนุช ลิมตศิริ. (2553). การสอนเด็กพิเศษ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

Danthanavanich, S. (2008). A Grammar of Thai Sign Language Ph.D.Thesis, MahidolUniversity.

Moores, D.1987. Educating the Deaf: Psychology, Principles, and Practices (3 rd ed). Boston: Houghton Miffin.

Woodward, J. (2545). การศึกษาไวยากรณ์ภาษามือไทย และวัฒนธรรมคนหูหนวกไทย. นครปฐม: วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ประชุมสัมมนานำเสนอผลร่างการวิจัยคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์ให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ประชุมสัมมนานำเสนอผลร่างการวิจัยคำศัพท์ภาษามือสำหรับกิจการโทรทัศน์

ให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ระหว่างวันที่ 29-31 ตุลาคม 2564

เวลา 08.30-20.00 น. ณ ห้อง Victory Room โรงแรม Vic3 Bangkok

โหวตสวนมติ

ความคิดสร้างสรรค์
นวัตกรรม